ಅಮೃತ ಬಿಂದು

(ಶ್ರೀಧರ ಕಾವ್ಯ ವಾಚಿಕೆ)

ಸಂಪಾದಕ
ಡಾ. ಎಂ. ಜಿ. ಹೆಗಡೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು
ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮

ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೭೩ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಅಮೃತ ಬಿಂದು

(ಶ್ರೀಧರ ಕಾವ್ಯವಾಚಿಕೆ)

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಎಂ.ಜಿ. ಹೆಗಡೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು
ಪಂಪಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ
ಬೆಂಗಳೂರು – ೫೬೦೦೧೮

AMRUTA BINDU (SREEDHARA KAVYA VACHIKE)
(Selected poems of B.H. Shreedhara)
Edited by : Dr. M.G.Hegade
Published by : Kannada Sahitya Parishat
Pampa Mahakavi Road, Chamarajapet, Bangalore - 560018
Pages : viii + 94 Price : Rs. 40=00 : 2007

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : ೨೦೦೭
ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೦೦೦
ಬೆಲೆ : ನಲವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು

ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೭೩ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಪ್ರಕಟಣಾ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ (ಚಂಪಾ)

ಸಂಚಾಲಕರು

ಶ್ರೀ ಜರಗನಹಳ್ಳಿ ಶಿವಶಂಕರ್

ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಪುಂಡಲೀಕ ಹಾಲಂಬಿ

ಡಾ. ಎಚ್.ಜಯಮ್ಮ ಕರಿಯಣ್ಣ

ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ ವಂಶಾಕೃತಮಠ

ಶ್ರೀ ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಕಂಜರ್ಪಣೆ

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ನಾಯ್ಕ

ಪ್ರೊ. ಕೆ.ಎಸ್.ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್

ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರು

೭೩ನೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ

ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ಮುದ್ರಣ : ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ. ಅಚ್ಚುಕೂಟ ಆಫ್‌ಸೆಟ್
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು,
ಪಂಪಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೧೮

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೭೩ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ - ಶಿವಮೊಗ್ಗ
ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿ

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಸ್. ಈಶ್ವರಪ್ಪ, ಹಿರಿಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.
ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್. ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು
ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ, ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು
ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಸ್. ಶೇರಿಗಾರ್, ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕುವೆಂಪು.ವಿ.ವಿ
ಶ್ರೀ ಟಿ.ಕೆ. ಅನಿಲ್‌ಕುಮಾರ್, ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಶ್ರೀ ಅರುಣ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜೇಜಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಡಾ. ಬೋರೇಗೌಡರು, ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರಭಟ್ಟರು, ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು
ಶ್ರೀ ಡಿ. ಮಂಜುನಾಥ್, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕಸಾಪ, ಪ್ರಧಾನಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು

ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ (ಚಂಪಾ), ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಜರಗನಹಳ್ಳಿ ಶಿವಶಂಕರ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಡಾ. ಎಚ್. ಜಯಮ್ಮ ಕರಿಯಣ್ಣ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಪುಂಡಲೀಕ ಹಾಲಂಬಿ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಶ್ರ.ದೇ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಾಮಲಿಂಗೇಶ್ವರ (ಸಿಸಿರಾ), ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ
ಶ್ರೀ ಎನ್.ಎಸ್. ರಾಮಪ್ರಸಾದ್, ಕೋಲಾರ
ಶ್ರೀ ಆರ್.ಎಸ್. ಸದಾನಂದ, ತುಮಕೂರು
ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಂ. ವೀರೇಶ್, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ
ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಚ್. ಹೂಗಾರ್, ದಾವಣಗೆರೆ
ಶ್ರೀ ಡಿ. ಮಂಜುನಾಥ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ
ಶ್ರೀ ಮಾನಸ, ಮೈಸೂರು
ಶ್ರೀ ಮಲೆಯೂರು ಗುರುಸ್ವಾಮಿ, ಮೈಸೂರು
ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ವಿ. ಜಯರಾಂ, ಮಂಡ್ಯ
ಶ್ರೀ ಟಿ.ಪಿ. ರಮೇಶ್, ಕೊಡಗು
ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಬಿ. ರಮೇಶ್, ಹಾಸನ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನುಡಿ

ಕಳೆದ ತೊಂಬತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾಡು-ನುಡಿ-ಸಂಸತಿಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಬದ್ಧ ಕಂಕಣವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು. ಪಂಚಕೋಟಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಏಕೈಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವ ಪರಿಷತ್ತು ಕನ್ನಡ ಬದುಕಿನ ಬಹುಮುಖೀ ಆಯಾಮಗಳಿಗೆ ಆಲೋಚನೆ - ಅಕ್ಷರ - ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ.

ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟನೆ, ಪರಿಷತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಸೃಜನಶೀಲ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಸೃಜನೇತರ ವಲಯದ - (ಅಂದರೆ, ವ್ಯಾಕರಣ, ನಿಘಂಟು, ಚರಿತ್ರೆ, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಪರಿಶೋಧನೆ, ತತ್ವವಿಚಾರ, ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಜಾನಪದ, ಸಂಶೋಧನ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ... ಹೀಗೆ) ಹಲವಾರು ಜ್ಞಾನಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಕೃತಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕುಲಕೋಟಿಯನ್ನು ತಲಪುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ.

ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೦೦೬ರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿರುವ ೭೩ನೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಂಗವಾಗಿ, ೭೩ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದೆಂದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಕಟನಾ ಸಮಿತಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ಅನುದಾನ ನೀಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರು. ಈ ಕೃತಿಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ನಾವು ಆಭಾರಿ. ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುದ್ರಣಾಲಯದವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ (ಚಂಪಾ)
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ

ಶ್ರೀಧರರು ಬಹುಶ್ರುತ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು. ಹತ್ತು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಐವತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ, ನೂರಾರು ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಗ್ಮಿಗಳಾಗಿದ್ದರು; ಸಂಭಾಷಣಾಚತುರರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಅವಲೋಕನವೂ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಹರಹು ಎಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯಬದುಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅಪಾರ ಕುತೂಹಲವೂ ತೀರದ ಜ್ಞಾನ ದಾಹವೂ ಇದ್ದ ಅವರು ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಕುರಿತಾದರೂ ತುಂಬು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಹತ್ತಾರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲಷ್ಟು ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಅವರಿಗಿತ್ತೆಂದೂ ಅವರ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕರು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಧರರು ಬರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಮಾತಾಡಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಅವರು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳೂ ಸಹಿತ ಇವತ್ತು ಸುಲಭ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರುಮುದ್ರಣ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭದ ಮಾತಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳ ವಾಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು **'ಅಮೃತಬಿಂದು'**. ಇದು ಶ್ರೀಧರ ಕಾವ್ಯ ವಾಚಿಕೆ.

ಶ್ರೀಧರರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣುವುದು ಅವರ ಆರ್ಷಪ್ರಜ್ಞೆ. ಶ್ರೀಧರರ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯ ಇರುವುದು ರಸಾನುಭವದಲ್ಲಿ; ರಸಾನುಭವ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪಕ್ವಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಮರ್ಶೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಗಳು; ಇಲ್ಲಿ ಸಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಶುಚಿ, ರುಚಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಶುಚಿ- ರುಚಿ- ಔಚಿತ್ಯ ಶ್ರೀಧರರಿಗೆ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಕಲ್ಪನೆಗಳೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಶಿಷ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧ ಮೌಲ್ಯಗಳವು. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಹುಮುಖೀ ನೆಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸುಕರು.

ಅವರು ಬರೆದ ಮೊದಲ ಕವಿತೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗತವೈಭವವನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಈ ಮುಂದಿನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಕದಂಬ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ ಯುಗವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀಧರರು ಅಂದಿನ

ತುಂಬು ಜೀವನದ ರಸ-ರುಚಿ ಪುನರುದಯವಾಗಲೆಂಬ ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆಯ ಒತ್ತಡದಲ್ಲೇ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಇಡೀ ಬಾಳಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಯಿಯೂ ಇದೇ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಅವರು ಒಂದೆಡೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಾವ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣಸಿಗುವ ಸಾತ್ವಿಕ ಸಂತಾಪ ಹಾಗೂ ನಾಕ- ನರಕಗಳ ರುದ್ರ ಬಿರುಕಿನ ಅರಿವಿನ ಮೂಲವೂ ಅವರ ಈ ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆಯಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ಬಹುಬೇಗ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಸಖ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ವಿಡಂಬನೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ **'ಮಂಜುಗೀತ'** ಶ್ರೀಧರರ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಜಲನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಧರರ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅದರ ಅವಸ್ಥಾಂತರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಸಂಕಲನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕದಂಬ ಕಾಲದ ತಿಮ್ಮೋಜನೆಂಬ ನಾವಿಕನ ಆತ್ಮಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ 'ನೌಕಾಗೀತ'ವೆಂಬ ಕಥನ ಕವನಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯ ಬಹುಮಾನ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದೇಕೋ ಎಲ್ಲೂ ಅಚ್ಚಾಗದೇ ಉಳಿದಿದ್ದು, ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡುವ ಈ ಕವನ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ವಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ರಾಜಶೇಖರ ಹೆಬ್ಬಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಕುಮಟಾ

ಡಾ.ಎಂ.ಜಿ.ಹೆಗಡೆ

ಪರಿವಿಡಿ

ಪುಟ್ಟದೊಂದು ಪಟ್ಟಣ

ಪುಟ್ಟದೊಂದು ಪಟ್ಟಣ । ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ
ಪುಟ್ಟದೊಂದು ಪಟ್ಟಣ ॥ ಪ ॥

ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟದೊಂದು ಪಟ್ಟಣ,
ಆ ಪುಟ್ಟ ಪಟ್ಟಣದಲಿ ಪುಟ್ಟದೊಂದು ತೋಟ ;

ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಯಕೆ ಬಳ್ಳಿ
ಹೂವ ಬಿಟ್ಟು ಹಸಿರನುಟ್ಟು
ಬಾಗಿ ಬಳುಕಿ ನಿಂದಿರೆ
ತೂಗು ಬಿಳಲ ಹೊಂದಿರೆ........
ತೂಗಿಕೊಂಡು ತಿಳ್ಳಿಯಾಡಿ ಸುಳ್ಳಸುಳ್ಳೆ ಸುಳಿದು ಹಾಡಿ
ಆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಲಿದೆನೇ ॥ ಪುಟ್ಟದೊಂದು ....

ಶ್ರಾವಣನೂ ನಗುನಗುತ
ಬರಲು ಮುಗಿಲ ನಲು ನೆಗೆತ
ಕಂಡು ಕೋಗಿಲೆತ್ತಲು
ಹಿಗ್ಗಿ ದನಿಯನೆತ್ತಲು
ಅದರ ದನಿಗೆ ದನಿಯ ಕೂಡಿಸುತ್ತ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನಲ್ಲಿ
ಮುದವ ಹೀರಿ ಮುದವ ಜೀರಿದೆ ॥ ಪುಟ್ಟದೊಂದು ....

ಪುಟ್ಟ ಪಟ್ಟಣದಲಿ ಎಲ್ಲ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಮಾತು
ಪುಟ್ಟ ಕಾಲು ಪುಟ್ಟ ಕಣ್ಣು ಪುಟ್ಟ ನಡಿಗೆ ನೋಟ.

ಪುಟ್ಟ ಉಡಿಗೆ ಪುಟ್ಟ ತೊಡಿಗೆ
ಪುಟ್ಟ ಹಗಲು ಪುಟ್ಟ ಇರುಳು

ಪುಟ್ಟ ತನವು ನೆರೆದಿರೆ
ಇಷ್ಟ ಸುಖವು ತೆರೆದಿರೆ.....
ಪುಟ್ಟ ನಲ್ಲೆ ನಲ್ಲರೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿ ನಲಿವರಲ್ಲಿ
ದಿಟ್ಟತನದಿ ಸರಸವಾಡುತ ॥ ಪುಟ್ಟದೊಂದು ....

ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪಟ್ಟಣದಲಿ
ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಬಾಳ ಬೆಳಗಿ
ನನ್ನ ನಾನು ಮರೆತಿರೆ
ನನ್ನೊಳಾನು ಬೆರೆತಿರೆ
ನನ್ನ ಬಯಕೆ ಮಲರಿ ಕಂಪ ಸೂಸುತಿರಲು 'ದೊಡ್ಡ' ಜಗದ
ಕಳ್ಳ ಬಂದು ಕೊಯ್ದು ಬಿಟ್ಟನೇ ॥ ಪುಟ್ಟದೊಂದು............

*****

ದೀನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆ ಬಾ ಧಾರ.....

ಬಾ ತಂಗಿ ಬಾ ತಂಗಿ, ಬಡತನವೆ ಚಿರಸಂಗಿ
ಬಾಳಿನಲಿ ನೀರಿಲ್ಲ; ಬರಡೆ ಎಲ್ಲ
ನಿಟ್ಟುಸಿರ ಹೊಗೆಯೇಕೆ ನಿನ್ನ ನಾಸಾಪುಟದಿ ?
ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟೆವು ಅಷ್ಟೆ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ !

ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟೆಲುಬು ಮೈ ತೂರಿ ಬಂದಿಹ ನಿನ್ನ
ಜಲಭರಿತ ನಯನಗಳ ನೋಟದಿಂದ
ಕರುಳನುರಿಯೆಣ್ಣೆಯಲಿ ಕರಿದ ಹಾಗೆನಿಸುತಿದೆ
ಎಳಗುವರಿ ಇಲ್ಲ ನೆರಳೆನ್ನ ಕಂದ !

ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೆ ಬೆನ್ನೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಂದಿತು ದೈನ್ಯ,
ಹೊಟ್ಟೆಯಲಿ ಹುಲಿಯಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿತ್ತು ;
ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂದಿಹುದೀಗ ಗೋಣನಾಂತೆಲೆ ತಂಗಿ
ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದು ಭೂತ ಬದುಕಲಿತ್ತು !

ಬಾ ಮುದ್ದು ಬಂಗಾರ, ನಿನ್ನ ಎಳ ಮೈಗಿಂದು
ಅಳಲಾಯ್ತು ಪರಿಕಾರ, ದೀನಮುದ್ರೆ
ನಿನಗಾಯ್ತಲಂಕಾರ, ನನ್ನ ಭುಜ ಕಾಷ್ಠಗಳ
ದಿಂಬಿನಲಿ ಬಡತನದ ಯೋಗನಿದ್ರೆ !

ಒಂದು ದಿನ ಈ ಜಗದ ಬೆಳಕೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯ
ಕಂಡು ಮನಸೋತು ಮುದವೆಂದು ತಿಳಿದು,
ಹೆಂದದಾಡಿದೆವಿಂದು ಅದು ಮುದದ ನೆರಳೆಂದು
ನೊಂದು ಮಿಡುಕುವ ಪಾಡು ಬಂತೆ ನಿನಗೂ ?

ದೇವ ಧರ್ಮವಿಚಾರ ಸತ್ಯತೆ ಸದಾಚಾರ
ಯಾವುದಿದ್ದರು ಉಂಡ ಹೊಟ್ಟೆಗೆಲ್ಲ ;
ಕಾವರಿಲ್ಲದ ಕರುಣನಂದನರ ಬಾಳಿನಲಿ
ಯಾವುದೂ ನೆರವಲ್ಲ ಇದ್ದು ಇಲ್ಲ !

ಪುಟ್ಟ ಗಲ್ಲವು ಜೋತು ಬಿದ್ದಿರುವುದೇಕಮ್ಮ ?
ಕಟ್ಟಕಟುಕನು ನಾನು ಬದುಕಿರುವೆನೆ !
ಹುಟ್ಟಿ ಹುಳವಾದೆ ನಾನಕ್ಕಟಾ ಎದೆವನೆಯ
ಪುಟ್ಟ ಗಿಣಿ ಬಾ, ಅಳಲಿಗಳಲನೀವೆ !

ದೀನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆ ಬಾರ, ದಯೆಯ ಭಿಕ್ಷುಕ ಕರೆವ
ಕಾನನವೆ ಗತಿಯೆಮಗೆ ಪೋಪ ಬಾರ;
ಮಾನವಂತರ ಜಗವು ನಮಗಲ್ಲ; ನಮಗಿಲ್ಲ
ಹೀನತೆಯ ತಿರಿದುಂಬ ತಂಗಿ ಬಾರ !

****

ಹೃದಯ ಪರೀಕ್ಷೆ

ನಿನ್ನ ಹೃದಯ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿದೆ....
ನೆಂದು ಬಗೆದೆನು ಸುಮ್ಮನೆ ;
ನನ್ನ ಹೃದಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಯಿತು
ಇಂದು ಕೇಳ ಸುಲೋಚನೆ !

ತಿಳಿದೆನೆಂದೆನು ತಿಳಿಯದೆಯೆ ಮೋ-
ಹಕ್ಕೆ ಪ್ರೇಮವನೆಣಿಸಿದೆ ;
ಉಳಿದೆನೆಂದಳಿದೆನು, ಮಹಾಮತಿ-
ಯೆಂದು ಮಂದತೆಗೂಡಿದೆ !

ವಿಷವನಮರ್ದೆಂದೊಂದು ಹುರುಪಿನ
ಬಟ್ಟಲಲಿ ಕುಡಿದಾಡಿದೆ,
ತೃಷೆಗೆ ದೈವದ ಕರೆಯಿದೆಂದುರೆ
ನಂಬಿ ನಾ ಹರಿದಾಡಿದೆ !

ಜಡವು ಜೀವವಿದೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿದೆ
ಬಳ್ಳವಳ್ಳಿಯ ಹೂಗಳ –
ನುಡಿಯನರ್ಥವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ
ಕೊಯ್ದೆನೆನಗೆಂದುವುಗಳ !

ದೈವಮಾಯೆಯನಿದಿರಿಸುವೆನೆಂ-
ದೆನ್ನ ಮಾಯೆಯಬೀರಿದೆ ;
ಏವೆನದರಲಿ ಬೆರೆದು ನನ್ನದು
ನನಗೆ ಕತ್ತಲ ಕಾರಿದೆ !

ಕಟ್ಟಿದಾಪಂಜರವನೊಳಗಡೆ
ನಿಂದು ಕೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದೆ ;

ಮೆಟ್ಟಿದರು ಮುರಿಯದು, ಅದೆನ್ನನೆ
ಕಟ್ಟಿ ಒಳಗಡೆ ಕೂಡಿದೆ;

ಎದೆಯ ದೇಗುಲದೊಳಗೆ ದೀವಿಗೆ
ಇರುವುದೆನಗೇ ಎಂದೆನು ;
ಬಿದಿಯು ಗೂಢವ ಬಯಲಿಗೆಳೆಯಲು
ಅಲ್ಲವೆಂದುರೆ ನೊಂದೆನು !

ಮನವ ಮಾನಿನಿ ಮನನಮಾಡಿದೆ,
ಮಾಯೆಯನು ಈಡಾಡಿದೆ ;
ಕನಸುಗಳ ಕುಡಿವೆನ್ನ ಮನವನು
ಕನಸಿಗೇ ಜೊತೆಮಾಡಿದೆ ;

******

ಯುದ್ಧಾಯ ಯುಜ್ಯಸ್ವ

ಎಲೆ ಹೃದಯ ನಿನ್ನ ಕಳವಳವಕಂಡು ನಗೆ
ಬರುವುದೆನಗೆ ಬಹಳ ;
ಎಲೆಲೇ ಎಂಥ ಮೃದು ಕುಸುಮವಾದೆ, ನೀ
ನಹಹ ! ಏನು ಸರಳ !

ಇದು ಏನು ದುಗುಡ ಮತ್ತೇನು ಮರುಕ, ಇದು
ಯಾವ ಬಗೆಯ ನಡುಕ ?
ಹೆಣ್ಣಾದೆಯೇನು, ಹುಣ್ಣಾದೆಯೇನು ? ತೆಗೆ
ನೂಕು ಇಂಥ ತೊಡಕ !

ಹುಲ್ಲಿಂಗೆ ಹೆದರುವವರೆ ಸಾಕು ಸಾಕು ; ಮೇ
ಲೆತ್ತು ವಜ್ರಹಸ್ತ –
ಕಲ್ಲನ್ನೆ ನುಂಗಿ ನೀರ್ಕುಡಿದ ಬಂಟನಿಗು
ಕಲಿಸಬಹುದು ಶಿಸ್ತ !

ಮೂರ್ಖರಿಗೆ ಎತ್ತದಿರೆ ಮತ್ತೆ ದೇವ ನಿನ –
ಗೇಕೆ ಮುಷ್ಟಿಯಿತ್ತ ?
ನೂರ್ಕಾಲ ಬದುಕಿ ಫಲವೇನು, ಹೇಡಿ ತಾ
ನಿದ್ದು ಯಿದ್ದು ಸತ್ತ !

ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿರೆ
ಆಗು ಶೂಲಪಾಣಿ –
ಎದುರಿಸುವ ಕುಜ್ಞತಾಮಸರನಿರಿದು ಕೊ–
ಲ್ಲೆಂಬುದಮರವಾಣಿ !

ವಿಧಿವಾದ ಶರಣತೆಯ ನಂಬಬೇಡ ನಡೆ
ತಿಳಿವನೀಂಟಿ ತೇಗು–
ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಭಯವೃತ್ರನನ್ನು ಅರಿ
ದೊಗೆದು ಇಂದ್ರನಾಗು !

ಈ ಆತ್ಮ ತಾನು ಬಲಹೀನಲಭ್ಯನ
ಲ್ಲೆಂಬುದರಿಯೆಯೇನು ?
ಕ್ಷುದ್ರಾತ್ಮರೆಂದುದಕೆ ಹೆದರಿ ನಡೆಯೆ
ಧೀಶಕ್ತಿ ಸತ್ತಿತ್ತೇನು ?

ಶ್ರೀಮಂತಗಿಂತ ದುರ್ದಾಂತ ದೇಹಬಲ
ವಂತನಾದರೇನು ?
ಧೀಮಂತನಾಗಿ ವಿಕ್ರಾಂತ ಪಾದದಿಂ
ಮೆಟ್ಟಿ ಆಗು ಭಾನು !

ಬಲು ಹೆದರಿ ಹೆದರಿ ನಡೆವಾತ ಸಾವನಕ
ಹೆದರಿ ಸಾಯಬೇಕು ;
ಮೈಮುದುರಿ ಕುಳಿತವನು ಮುದುರಿ ಮುದುರಿ ಮ
ಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು !

ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಾಳಬಯಸುವಗೆ
ಪುರುಷಕಾರಬೇಕು ;
ಸ್ವಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ದುರ್ದಮ್ಯ ತೇಜವನು
ಬೆಳಗಿ ತೋರಬೇಕು !

ಓ ಎದೆಯೆ ಚಂದ್ರಹಾಸವನು ತುಡುಕು, ತಡ
ಮಾಡಬೇಡ ಹೂಡು –
ಸಿಡಿದೆದ್ದು ಕಾಲದಿ ವಿರುದ್ಧ ಶಕ್ತಿಗಳ
ಕಡಿದು ಚಂಡನಾಡು !

ಪೈಶುನ್ಯ ಪಶುವನಾಶ್ರಯಿಸಲೇನು ಶನಿ
ತಾಗಿತೇನು ನಿನಗೆ ?
ಬರಿಶೂನ್ಯವಲ್ಲದಿನ್ನೇನು ಸಿಕ್ಕದೈ
ಮಾಡಲಂತು ಕೊನೆಗೆ !

ಓಡಿ ಕೊಡುವೆ ವೀಳ್ಯ "ಯುದ್ಧಾಯ" ಹೃದಯ "ಯು
ಜ್ಯಸ್ವ" ದೈನ್ಯ ಬೇಡ
ನಡೆ ಇರುವೆ ನಾನು ಮತಿ ಕೃಷ್ಣ ಕಾರ್ಯರಥ
ನಡೆಸಲೀಗ ನೋಡ !

ಬಲ್ಲೆಯ ಆ ನಲ್ಲೆಯ ?

ಹಾಡುತಿರಲು ಅರುಣಗೀತ
ಹರಿಸದ ಹರಿಕಾರರು,
ಎಲರನೇರಿ ಮಲರ ಸಾರಿ
ಬರಲು ಮಧುಪ ವೀರರು;
ಮುಗಿಲ ತೆರೆಯ ಸರಿಸಿ ಹೊರಗೆ
ಉಷೆಯು ಮೊಗವ ತೋರಲು,
ಕತ್ತಲನ್ನು ಗುಡಿಸಲೆಂದು
ಮೂಡು ಹೊಸಿಲ ಮೀರಲು ;

ಬಂದಳಲ್ಲಿ
ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ
ನವವಧು ನಿರಿಗಳನು ಚೆಲ್ಲಿ–
ಮುನ್ನ ತೋಳ ಸೆರೆಯೊಳಿದ್ದು
ಉಂಡ ಸೊಗವ ನೆನೆದು ನಕ್ಕು
ಇಹದ ಬೆಳಗನೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿ
ಮರೆಯೆ ಭಾವದುದಯದಲ್ಲಿ,
ಉಷೆಯಣಕಿಸಿದಂತಾಗಲು
ಬೆಚ್ಚಿ ನಾಚಿ ನಿಂದಳು !

ಒಲಿದಧರವ ಕದ್ದು ಮೆದ್ದು
ಕನಸಿನೊಳಗೆ ಮಲಗಿದೆ
ನವಚುಂಬನಕಾರ ಬೆಳಗು
ಬೀಸಲೊಮ್ಮೆ ಅಲುಗಿದೆ;

ತೆರೆತೆರೆಯಲಿ ಕುಸುಮ ಸಾರ –
ವೆಬ್ಬಿಸ ಬರೆ ತಣ್ಣನೆ,
ಸರಿದೆನುಪ್ಪವಡಿಸಿ ಚೆಲುವಿ–
ನುಸಿರ ಹೀರಿ ಮಿಣ್ಣನೆ !

ಬಂದೆನಲ್ಲಿ
ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ
ಮಧುರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ಮೊದಲು ನೆಟ್ಟ ಸೊಗದ ಬೆದೆಯ
ಕಂಡ ಹಾಗೆ ಕಳೆದ ಎದೆಯ
ಬಂದು ಜೀವನೈಕಸುಧೆಯ
ಕೆನ್ನೆಯಲ್ಲೆ ಅರಣೋದಯ
ಸೆರೆಹಿಡಿದೆನು, ಬಲ್ಲೆಯೇನು
ಪ್ರೇಮದ ಆ ನಲ್ಲೆಯ ?

*****

ಕನ್ನಡ ಕಡಲು ಸೀಮೆ

ಸಿರಿಯೆಂಬೆನು ಸರಿಯೆಂಬೆನು ಕನ್ನಡ ಕಲ್ಪದ್ರುಮಗಳೇ
ಹೊಳೆಯೆಂಬೆನು ನೆರೆಯೆಂಬೆನು ಕನ್ನಡ ಕಡಲೇ ;
ಹಸಿರೆಂಬೆನು ಹೊಸತೆಂಬೆನು ಕನ್ನಡ ಜಗವೇ ! ॥ ಪ ॥

೧

ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೊಂದು ಹೊಳೆ,
ಗೆಜ್ಜೆಗಾತಿಯೊಂದು ಕಳೆ ;
ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ತುಂಬು ಬೆಳೆ,
ಬೆಟ್ಟ ದಟ್ಟಹಾಸ – ಮಳೆ !

ದೋಣಿಸೇಣಿ ಹಡಗಗಿಡಗ
ಹತ್ತಿ ಬರುವ ಕಡಲ ಗುಡುಗ
ಕೇಳಿಕೇಳಿ ನುಡಿಯ ಬೆಡಗ
ಕಲಿತ ಜನವ ನೋಡು ಹುಡುಗ

ಕರ್ನಾಟಕ ನಂದನವನ–
ಪ್ರಕೃತಿಗಿಲ್ಲಿ ಚಿರಯೌವನ ;
ನೆಲಜಲಗಳ ಸಮಜೀವನ
ಮೂಡಿದ ಜನಮನ ಭಾವನ !

೨

ಎತ್ತೆತ್ತಲು ತೆಂಗು,
ನೀ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಂಗು;
ಪಚ್ಚೆ ಪಯಿರ ರಂಗು –
ಅದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ – ಗುಂಗು !

ಕನ್ನಡತಿಯ ಪಾಡು
ಎಂತಿಹುದು ಕೇಳಿ ನೋಡು –
ನಿನ್ನ ನುಡಿಗೆ ಜೋಡು
ಉತ್ತರದ ರೂಪ ಹಾಡು !

ಕೆಯ್ವೊಲದಲಿ ನೋಡೆ 'ನಟ್ಟೆ' –
ಅವಳ ಕೈಯ ಕಮಲಗಟ್ಟಿ ;
ಕರೆದು ನೋಡು ಕೈಯ ತಟ್ಟಿ ;
'ಗುರುಬಿ' ನಿಂದ ಬರ್ಕು ದಿಟ್ಟಿ ;

೩

ಆ ನೀರಲಿ ನಿಂತ ನೀರೆ –
ಗಿರುವುದು ಬರಿ ಸೀರೆ ;
ಆಯೆದೆಯಾ ಕಾವ್ಯಧಾರೆ –
ಗಿಲ್ಲ ಮರೆಯು ಬೇರೆ !

ಅವಳೂರಿನ ಅರೆನುಡಿ
ಕನ್ನಡನುಡಿ ಮುಂಗಿಡಿ ;
ಕನ್ನಡ ಮೊದಲಿಗರಡಿ
ಮೂಡಿದ ನೆಲವದು ಮಡಿ !

ಯಕ್ಷಗಾನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ವರ
ಧಿತ್ತೋಂತಕ ತರಿಕಿಟತಕ –
ನರ್ತನ ಕೌಶಲ ನಿರ್ಭರ,
ಸಹೃದಯ ಹೃದಯೋತ್ಸವಕರ !

೪

ತೆಂಗಿನುದ್ದ ತೆರೆ
ಕ । ನ್ನಡದ ವೀರ ಕರೆ ;
ಮುಗಿಲ ತಡೆವ ನರೆ
ಮೈ । ಲುದ್ದ ಬೆಟ್ಟದೊರೆ !

ಇಂದ್ರ ಪೂಜೆ ಜೋರು,
ಅದ । ಕಿಹುದು ತೆರೆಯ ತೇರು ;
ಕಡಲ ನಟನ ಸಾರು,
ಆ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಸೇರು !

ಧೊಪ್ಪೆನ್ನುವ ಧುಳುಮೆನ್ನುವ
ಅಪ್ಪಳಿಸುವ ನೀರ್ಗೈಗಳ
ಸಪ್ಪುಳ ಮದ್ದಳೆ ಹೊಡೆತವು
ಕುಪ್ಪಳಕನುಗುಣವಿದೆಯಲ !

೫

ಮಲೆನಾಡಿನ ಮಲೆತ ಕಾಡು,
ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಬಯಲು ಬೀಡು
ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ ; ಇದೊಂದು ನಾಡು
ಹಿತಮಿತ ಮೃದುಮಧ್ಯ ಜಾಡು !

ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ರಸ-
ರತ್ನಾಕರವಿಲ್ಲಿದೆ ; ಹೊಸ
ಮದ್ದಣರೊಟ್ಟಿಕ್ಕಿದ ಜಸ
ಹೊನಲಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿದು ತುಸ !

ಎರಡು ಪಯಿರ ಹೊಲವೆ ಬಾಳ್,
ಕರಡಿ ಹರಿವ ಜಲವೆ ಬಾಳ್ ;
ತೆಂಗಿನ ತವರೂರೆ ಬಾಳ್
ತೆಂಗನ್ನಡ ನೀರೆ ಬಾಳ್ !

*****

"ಕಿನ್ನರ ಗೀತ"

ಹೂಬಾಳು

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಸಿಲಿನಾಟ !

ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ಣು ಕಳಕಳಿಸುವಂಥ ಕಡು
ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ –
ಕಾಲಿಟ್ಟೆನೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ದೆರೆಯೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಹೊಸ
ಹರೆಯದೇರಿನಲ್ಲಿ !
ಹಳೆಬಾಳ ದೀನ ಹಾಡೆಲ್ಲ ಹೀನ ವೆಂ–
ದಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟೆ ಕಂಡು
ಹೊಸಕಾಲದಲರ, ಹೊಸಭಾವದೆಲರ ತಂ
ಪಾದ ಸೋಂಕುಗೊಂಡು !

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ, ನಲ್ಮೆಯಲೆ –
ದಾಟ, ಪೊಲ್ಮೆಯೂಟ ;
ಅಲ್ಲಿತ್ತು ಹುರುಪಿನುಸಿರಾಟ, ಹೊಚ್ಚಹೊಸ
ಕನಸಿನೊಂದು ಕೂಟ !
ಅಲ್ಲಿತ್ತು ಗೆಳೆಯರೊಡನಾಟ, ಗೆಳತಿಯರ
ಮಧುರವಾಕ್ಯ ಪಾಠ;
ಅಲ್ಲಿತ್ತು ಮನದ ಹಸಿವಿಂಗುವಂಥ ಹಲ–
ವಾರು ಭೋಗವಾಟ !

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಸಿಲಿನಾಟ !
ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಕಂಡ ಹಳ್ಳಿಗನ ಹಾಗೆ "ಅದು

ಸತ್ಯಲೋಕವೊಂದೆ –
ಮುಪ್ಪಡಸಿದಾತನೂ ಜರಿರುಮಾಲು ಸು–
ತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯ"ವೆಂದೆ !
ಒಪ್ಪತ್ತು ಹಸಿವ ಹಿಂಗಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯೇ
ಹರಿಸವಿತ್ತುದಾಗ;
ಕಪ್ಪಿನಲಿ ಮಿಂಚುಹುಳ ರವಿಸಮಾನ ತಂ–
ಗದಿರನಿಲ್ಲದಾಗ !

ಸಿರಿ ನಿರಿಯಚೆಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸುವಳೆಂಬವೊಲು
ನಿಂತ ಮನೆಯ ಹೊಕ್ಕೆ ;
ತೆರೆದಂತೆ ಭಾಗ್ಯ ಬರಮಾಡಿ ಕೊಳಲು ನಾ–
ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ನಕ್ಕೆ !
ಅನುಕೂಲ ಕಾಲದಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಕಲ್ಲು ತನಿ–
ವಣ್ಣ ತಾರದಿಹುದೇ ?
ಮನದಲ್ಲಿ ಬೀಗಿ ಮುದದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿ, ನಿಂ–
ತೆನಗೆ ಸದೃಶವಿಹುದೇ ?

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಸಿಲಿನಾಟ !

ಅಹ ದಿವಸ ನಿಮಿಷವಾಗಿತ್ತು ಪರರ ಕೈ–
ಗಾವ ಕಾಲ ನಿಲಲು,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬ ಪದ ದಿವ್ಯವಲ್ತೆ? ಸ–
ಗ್ಗಕ್ಕು ತೀರ ಮಿಗಿಲು !
ಅಮೃತಾಬ್ಧಿ ಮಥನದಲಿ ಹೊರಟ ದಿವ್ಯರಸ–
ವೆಂದೆನದಕೆ ನಾನು ;
ಅದು ಜೀವಕಾಯ್ತು ಸಂಜೀವನೈಕ ಮಧು !
ಅಹಹ ಹೇಳಲೇನು ?

ಆನಂದದಿಂದ ಆರಾಮಧಾಮದಾ

ರಾಮರಾಯರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀಮಂತನಡೆಯೊಳಿರುತಿದ್ದೆ, ಮನೆಯ ಮರೆ-
ತಿದ್ದೆ, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ -
ಆ ಲಲಿತೆಯೆಂಬ ಕಣ್ಗೊಂಬೆ ಕಣ್ಗೆಕಣ್
ಬೆಸೆದು ಕರೆಯುವಾಗ
ಅಲೆಯಾಗಿ ಹೋದೆ, ಕಲೆಯಾಗಿ ಹೋದೆ ಬೆಲೆ
ಬಂದು ಸೇರುವಾಗ !

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಸಿಲಿನಾಟ !

ಅವಳೆಂಥ ಹುಡುಗಿ ! ಬಂಗಾರದಂಥ ಗುಣ,
ಮಗುನಿನಂಥ ಸರಳೆ;
ನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ನಗೆ ! ನೀಲಮಣಿಯ ಲೋ-
ಲಾಕಿನಷ್ಟು ತರಳೆ !
ಆ ಪ್ರೀತಿ ಅವಳ ನಿರ್ಭೀತಿ, ನಡೆಯ ನಯ-
ನೀತಿ ನವ್ಯರೀತಿ ;
ಆ ಕೃತಿಯೆ ಚಂದ, ಆ ಗತಿಯೆ ಛಂದ, ಅದು
ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತ ಗೀತಿ !

ಆ ಸಲುಗೆಯೇನು, ಆ ನಿಲುಗೆಯೇನು, ಅವ-
ಳೆದೆಯ ಮೆಲುಗೆಯೇನು !
ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತೇನು ? ಜೇನು, ಮು-
ಗ್ಧಾಬ್ಧಿಯೊಂದೆ ಮೀನು !
ಸಭ್ಯತ್ವಧರ್ಮರತ್ನ ಪ್ರದೀಪ, ಸೌ-
ಮ್ಯತ್ವಗಂಧ ಕುಸುಮ,
ಅವಳವಳ ಹಾಗೆ, ಮಿಕ್ಕವರು ಮಿಕ್ಕವರು,
ಹೆಸರಿಗಷ್ಟೆ ಕುಸುಮ !

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಸಿಲಿನಾಟ !

ಬೆಳುದಿಂಗಳಂತೆ ಮತ್ತವಳ ಪ್ರೀತಿ ಬೆಳೆ-
ಬೆಳೆದು ಹತ್ತಿರಾಗಿ,
ಪೂರ್ಣತೆಯ ದಾರಿಯಲಿ ನಡೆದು ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ
ಬಯಸುತ್ತಿತ್ತು ಮಾಗಿ!
ಸೋದರರ ಸಂಗಡೆನ್ನೊಡನೆ ವಿಹರಿಸಲು
ಬರಲು ಮೊದಲುಮಾಡಿ,
ಆದರವು ಹೆಚ್ಚಿ ನನ್ನನು ನೆಚ್ಚಿ ಬರುತಿದ್ದಳೊಬ್ಬಳೋಡಿ !
ನಾನೆಂದೆ "ನಿಂಥ ಹಿತಮಧುರ ಭಾವ ದೊ-
ಳ್ವಾತಿನಪ್ಸರೆಯನು
ಕಂಡಿಲ್ಲ, ಕಾಣಲಳವಲ್ಲ, ಸಗ್ಗದಿಂ-
ದಿಳೆಗೆ ಬಂದಳೇನು!"
ಹೃತ್ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸುಪ್ತವಾದ ಹಳೆ-
ನೆನಹುಗಳನು ಹೇಳಿ
ಮಾತಾಡುತಿದ್ದೆವರಗಿಳಿಗಳಂತೆ, ನಡೆ-
ದಿತ್ತು ಪ್ರೇಮ ಕೇಳಿ !

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಸಿಲಿನಾಟ !

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹಿಂದೆ ಹತಭಾಗ್ಯನಾಗಿ ಹಲ-
ತೆರೆದ ಕಷ್ಟಬಂದು
ದಮ್ಮಿಡಿದು ದಾನಿಗಳ ದರ್ಪದಗ್ನಿಯಲಿ
ನುಸುಳಿ ನೊಂದು ಬೆಂದು
ನಾ ಸರಳುತಿದ್ದ ಕತೆಕೇಳಿ ಕಂಬನಿಯ
ಸುರಿಸಿ ಬಿಡುವಳಾಕೆ !
ಸಂಕಟಕೆ ಕರಗುವಾ ದೇವಗುಣವಿರಲು
ಬೇರೆಯಾವುದೇಕೆ?

"ಆ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ, ಈ ಜುಟ್ಟುಹಬ್ಬ, ಸಂ-
ಭ್ರಮದ ಮೆಚ್ಚುಮಾಟ,

ಅವರೆತ್ತಿ ಹೊರುವರಿವರೊತ್ತಿ ಕರೆವರೆಂ-
ಬೊಲುಮೆ ಜೇನಿನೂಟ -
ಈ ಹೊತ್ತು ಭಕ್ಷ್ಯ, ಮೊತ್ತೊಂದು ಲಕ್ಷ್ಯವೆಂಬಟ್ಟಹಾಸವಿಲ್ಲ,

ಔನ್ನತ್ಯವೇರಿ ತೇರೆಳೆಸಿಕೊಂಬುದನು
ಬಲ್ಲ ಜೀವವಲ್ಲ!

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂ ಬಿಸಿಲಿನಾಟ !

"ಕಡಲಾಳದಿಂದ ಸಿಡಿದೆದ್ದನೊರೆಯ ಕಣ
ತೀರ ಸೇರಿ ತನ್ನ
ಒಡಲಾಳದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೆ ವಿರಚಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮುನ್ನ
ಆಡಿನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮುಡಿದೋರಿ ಮೂಡಿ ಮಲ-
ಮಲಿಸುತಿದ್ದೆ, ಹಸಿರ
ಕುಡಿಯೇಳುವಂತೆ ನಸುನಕ್ಕು ನಿಶಿರಿ ಹೀ- |ಮಿ
ರುತ್ತ ಸುಗ್ಗಿಯುಸಿರ !

"ಸುಂದರನೆ ? ಅಲ್ಲ; ಸುರುಚಿರನೆ ? ಅಲ್ಲ; ಸುಮ-
ಧುರನೆ ? ಬಲ್ಲರಾರು ?

ವರಮತಿಯೇ ? ಅಲ್ಲ; ತರಗತಿಯೊಳೆಲ್ಲರೊಳ-
ಗೊಬ್ಬ; ಕೇಳ್ವರಾರು?
ಹರಿದಿತ್ತು ಬಾಲ್ಯಕೌಮಾರವೆಲ್ಲ "ಬೇ-
ಕೆ"ಂಬ ಮರುಳುಗಾಡ
ಉರಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಚರಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ ಬರಿ-
ಯಲ್ಲಿ ಬಾಳ ಗೂಢ !

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂ ಬಿಸಿಲಿನಾಟ !

ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಕಂಡರದು ಪಾಪ, ಕೊರಲ ಸರಿ-
ಸಿದರೆ ಕೋಪ ತಾಪ !
ಕಾಲೆತ್ತಿ ನಡೆಯಲಿದೆ ಶಾಪ, ಮೆಲುನಡಿಗೆ
ಕಳ್ಳತನದ ರೂಪ !!

ಧನಹೀನ ದೀನ ತೃಣಮಾನವ ವಿ-
ಮಾನ ವಿಮನನಾಗೆ,
ದಿನಮಾನ ಹಾಗೆ; ಮತ್ತೇನು ಬೇಗೆ ಹಣೆ-
ಬರಹವಿರಲು ಮೇಗೆ ?

'ಲಕುಮಿಯ ಕುಮಾರ ಮಲಗಿದರೆ ಶೀತ ತಿರು-
ಗಿದರೆ ವಾತಭೂತ;
ಅಂಗಾಲ ಕೆಂಪಿಗೈವತ್ತು ಮದ್ದು, ಕನಿ-
ಕರಿಸುವಶ್ರುಪಾತ !
ಅದೆ ದೀನಗೇನು ನೋವಿಲ್ಲ, ಹಸಿದರಾ-
ರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯಲಾಭ;
ನರಳಿದರೆ ಪಾಪದಪವಾಪ, ಬೇಡಿದರೆ
ಬೆಟ್ಟದಂಥ ಲೋಭ !

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂ ಬಿಸಿಲಿನಾಟ !

"ಇದ ಕಂಡೆನುಂಡೆನನುಭವಿಸಿ ಸವೆದೆ, ರಸ-
ಗವಳವೆಂದೆ ನಿದನೆ
ಇದರಿಂದ ಹೊರೆದೆನಿದರಲ್ಲಿ ಬೆರೆದೆ, ಕೃಮಿ-
ಯಾಗಿ ಬಂದುದನ್ನೆ -
ಕೊರೆಕೊರೆದೆನಂಥ ಆ ಬಾಳ ಕುಲುಮೆಯಲಿ
ಕುದಿದು ಕೆಂಡವಾಗಿ
ಹರೆಯವನು ಕಂಡೆ ಹೊಂಗನಸು ಹಿಗ್ಗಿ ಬರೆ
ತಂಡ ತಂಡವಾಗಿ!"

–ಎಂಬೆನ್ನ ಬಾಳ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬನ್ನಗಳ
ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆ
ತುಂತುಂಬಿ ಬಂದ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದೆದೆಯ
ಮಾಡುತಿದ್ದಳೊದ್ದೆ !
ಎದೆಗೆದೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆನ್ನುತಿದ್ದ "ಳೆಲೆ
ಪ್ರೇಮದೇವ, ಇನ್ನು
ಬಿಡುವೆತೆಯ ನೋಡು ಹೊಸಬಾಳ ಹಂದರವ
ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು"!

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂ ಬಿಸಿಲಿನಾಟ !

ಅಂತಿರಲು ಸೊಗದ ತಿರುಳುರುಳ ಕಡೆಗೆ ಹರಿ–
ಯುತ್ತಲಿರಲು ಚಿತ್ತ,
ಬಂತೊಂದುಮಾಸ ಮತ್ತೆಲ್ಲಮಾಸಗಳ
ಮುಕುಟವಾಗುವಂಥ;

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಡೆದಾತ ವರನ ನಿ–
ಶ್ಚಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ ಸುತೆಗೆ –
ಕೈ ಹಿಡಿದು ಬಾಳನಡೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿಸಲು
ನೆರವನಿತ್ತು ಜೊತೆಗೆ !

ಅನುರೂಪನಂತೆ, ಗುಣವಂತನಂತೆ, ಧನ–
ಪಾಲಪುತ್ರನಂತೆ –
ಬಂಗಾರವೀವ, ಸಿಂಗಾರ ಗೈವ ನೇ –
ನೇನೋ ಮಾಳ್ಪನಂತೆ;
ಆ ಯುವಕನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇನು ವಿದ್ಯೆಗಧಿ–
ಕಾರವಿಲ್ಲವಂತೆ,
ಈ ಯುವತಿಗಲ್ಲಿ ವರವರಣದಲ್ಲಿ ಹೊಣೆ
ಬಹಳವಿಲ್ಲದಂತೆ!

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಉರಿಬಿಸಿಲ ಕಾಟ !

ಏನೇನೊ ಮಾಡಿ ಎಂತೆಂತೊ ತನ್ನ ಹಡೆ-
ದವಳಿಗರುಹಲಾಗಿ
ಅವ"ಳವರ" ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಿಸಲು ಬೆಂಕಿಯೇ
ನೆಗೆದಹಾಗೆ ಹೋಗಿ
"ಅವ ಜಾತಿಯಲ್ಲ, ಧನವಾತಗಿಲ್ಲ, ಬರಿ
ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೇನು ?
ಬಿಡುಸಾಕು" ಎಂದು ನನ್ನಾಯ್ಕೆಯನ್ನು ಕೊಡ-
ಹಿದರು; ಹೇಳಲೇನು ?

ಮರುಮರುಗಿ ಬಾಲೆ ಹೂ ಮಾಲೆಯಂತೆ ಕಳೆ-
ಗಳೆದು ಬಾಡಿ ಬಳಲಿ,
ತಿರುತಿರುಗಿ ನನ್ನ ಬೇಡಿದಳು ರಕ್ಷಿಸೆಂ-
ದವಳು ಬಹಳ ಅಳಲಿ;
ಆಜಾತಿ ಧನವ ಪಡೆದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಧನ-
ಜಾತನಲ್ಲವಾಗಿ
ಬರಿಮಾತಿನಿಂದ ಸಂತೈಸ ಹೋಗಿ ಕೈ-
ಸೋತೆ ಕಾಣದಾಗಿ !
ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ
ಅದರಲ್ಲಿ ಉರಿಬಿಸಿಲ ಕಾಟ!

ಈ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ, ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ, ಈ
ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ದುಡಿವ
ಈ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಮೆ-
ಚ್ಚಿಸಲಶಕ್ತ ಬಡವ-
ಧನಜಾತಿಗೋಪ ಹಿಂದೀಯ ತಂದೆವಿರ
ಕುರುಡ ನೆನೆದು ಮುಳಿದು
ಮನ ಬೀತು ಹೋಯ್ತು, ಮರುಗಿತ್ತು ಮತ್ತೆ ಬಿದಿ

ಯನ್ನೆ ಕಡೆಗೆ ಹಳಿದು !

ವರಶುಲ್ಕ ಹೇಯವೆಂದೊದರುವಾತನೂ
ಜಾತಿದಾಸನಾಗಿ
ಕರಕರಗಿ ಕನ್ನೆಯರ ಬಾಳ ಬಾಡಿಸುವು-
ದಿರಲು ಧನಿಕನಾಗಿ
ಇರುವಂಥ ರಾಮರಾಜರಿಗೆ ಮಗಳ ಮನ-
ದಾಳವರಿಯಲಳವೆ ?
ಅಧಿಕಾರವಿರಲು ಪಿತೃದೇವನಾಜ್ಞೆ ಮ-
ತ್ತಾರಿಗಾದರೊಳವೆ ?

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಉರಿಬಿಸಿಲ ಕಾಟ !

ಇದು ಧೀರಜೀವವಿದು ಬುದ್ಧಜೀವ, ದಾ-
ಸ್ಯಕ್ಕೆ ಮಣಿಯದಿರುವ
ಉದ್ದಾಮ ಜೀವವಾದರೂ ಒಂದು ! ಬಹು-
ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮುರಿವ
ಸಾಹಸವಸಾಧ್ಯವಿತ್ತಲ್ಲದವಳ ತಾ-
ಯ್ತಂದೆವಿರನು ಗೆದ್ದು
ನೋಯಿಸಲು ಲಲಿತೆಯಳವಗೆಯ ಬರದೆಮನ
ದೂರ ಹೋದೆನೆದ್ದು !

ಆ ಕಾಲ ಬಂತು, ವಧು ಲಲಿತೆ ಮತ್ತು ವರ
ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿರಾಯ –
ಜಡಧರ್ಮದಂಕುಶದ ತಿವಿತದಿಂದ ಆ-
ಯ್ತವಳ ಮನಕೆ ಗಾಯ;
ಕತ್ತಲಿಸಿ ಕಣ್ಣು ತತ್ತರಿಸಿ ಹೆಣ್ಣು ಗತ-
ಜೀವೆಯಾದಳೆನಲು-
ಮತ್ತೇನ ಹೇಳಲೀ ಕತೆಯ ಬರೆಯುತಿರೆ

ನಡುಗುತಿಹುದು ಬೆರಳು !

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಉರಿ ಬಿಸಿಲ ಕಾಟ !

ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದ ನಮ್ಮನೆಯ ಬಿಳಿಯ ಮಂ-
ದಾರಗಿಡವ ಕಂಡು
ಲಲಿತೆಯೇ ಮುಂದೆ ನಿಂದಿರುವಳೆಂದು ಮೈ-
ಮರೆವೆ ಸೊಬಗನುಂಡು;
ಮನೆಯೆದುರಿಗಿರುವ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮೊಗ್ಗೆಯರ-
ಳುವುದ ಕಂಡು ನಾನು
ಲಲಿತೆಯೇ ನಗುವಳೆಂದತ್ತ ನೋಡಿ ನಿಡು-
ಸುಯ್ದೆನೀಗಲೂನು !

ನಡುರಾತ್ರಿಯೆದ್ದು ನಿಟ್ಟಿಸುತ "ತಾರೆಗಳು
ಲಲಿತೆ ಮಧುರವಾಗಿ
ಕರೆಗೊಡುವ ನೋಟಗಳು, ಪ್ರೀತಿಯಾಟಗಳು"
ಎಂಬೆ ಮರುಳನಾಗಿ;
ನಾ ಮತ್ತೆ ಕನಸು ಹೋಳಾಗಿ ನಿಜವ ನೆನೆ-
"ದಯ್ಯೊ" ಎಂದು ಹಲುಬಿ-
ದಿನದಿನವು ಮಲಿನಮನನಾಗಿ ಬಾಳುತಿಹ
ದುಃಖವನ್ನು ತರುಬಿ !

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ
ಅದರಲ್ಲಿ ಉರಿಬಿಸಿಲ ಕಾಟ !

ಮಾನವನು ತನ್ನ ಮಸಣವನು ತಾನೆ ರಚಿ-
ಸುವುದು ಹೀಗೆಯಲ್ತೆ ?
ನಿಷ್ಪುತ್ರವಿಧವೆ ಜೀವಿದ್ದಹಾಗೆ "ತಿಥಿ"
ಮಾಡಿಕೊಂಬಳಲ್ತೆ ?
ಆ ರಾಯ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ತಾ

ಸತ್ತು ಬಾಳ್ವನಂತೆ –
ಈ ಜೀವ ತನ್ನ ನಿಧಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಳ-
ಲುತ್ತ ಬಾಳುವಂತೆ !

ಈ ವಿಶ್ವದಾಳದಲ್ಲಡಗಿ ನಿಂತ ಸೂ-
ತ್ರಾಧಿಕಾರಿ, ಕೇಳು –
ನೀ ನಕ್ಕು ಹೇಳಬಹು"ದೆಲ್ಲ ಬಾಳು ಬರಿ
ಬಂಜೆ"ಯೆಂದು "ಹಾಳು" ;
ಆ ಮಧುರಭಾವ ಮೈವೆತ್ತ ಜೀವ ನ-
ನ್ನೊಡನೆ ಬಾಳುತಿರಲು
ನಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ "ನೀ ಮುಗ್ದ"ನೆಂದು; ಹೀ-
ಗಾಗಲೇಕೆ ಹೇಳು ?

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಉರಿಬಿಸಿಲಿನ ಕಾಟ!

ಅಕಟಕಟ ವಿರಹವೀಬಾಳ ಸಾರವಿದ-
ಕಂತವಿಲ್ಲದಾಯ್ತೆ ?
ಅಕುಟಿಲರ ಹೃದಯದೆಳಮೊಗ್ಗು ಕೃತಕ ವಿಧಿ-
ಯಿಂದಕೃತ್ತವಾಯ್ತೆ ?
ಅಜ್ಞಾತ ದಾನವತೆಯಿಂದ ಮಾನವನು
ಮೂಢನಪ್ಪನೇಕೆ ?
ಸುಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೂ ದುರ್ವಿನೀತತೆಯ
ಮುರಿಯಲಾರನೇಕೆ ?

ಓ ಲಲಿತೆ, ಮೋಡದಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಕಂಬನಿಯ
ಕರೆಯುತಿರುವೆಯೇನು ?
ನನ್ನವಳೆ, ಬೆಟ್ಟದಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಕಡೆ
ಹರಿಯುತಿರುವೆಯೇನು ?
ಕಾದಲ್ಮೆ, ಹತ್ತಿ ತಂಗಾಳಿಗುದುರೆಯನು

ಕೊಡಬರುವೆಯೇನು ?
ನನ್ನಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ನಿನ-
ಗೀವೆ ಬಾರೆಯೇನು ?

ಅಲ್ಲಿತ್ತು ನಂದನದ ನೋಟ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಉರಿಬಿಸಿಲ ಕಾಟ !

*****

"ಅಮೃತ ಬಿಂದು"

ಇರಿತವೋ ದುರಿತವೋ ?

ಆವ ಗಾಳಿಯೊಳೇನೊ ನಾ ನಂ-
ದನದ ಮಧ್ಯೆಕ್ಕೆದ್ದೆನೋ !
ಆವ ಮಾಯೆಯೊಳೇನೊ ನಾ ನ-
ನ್ನವಳ ಕಾಣುತಲಿದ್ದೆನೋ !

ಚಂದ್ರಿಕೆಯೆ ಕರಕರಗಿ ಹರಿವಂ-
ತಿತ್ತು ಮುಖದಿಂದೆನ್ನೆಡೆ –
ಸುಂದರಿಯು ನಸು ಬಿರಿಯೆ ತುಟಿಯನು
ಮಂದಹಾಸದ ಮುನ್ನಡೆ !

ಜೇನುದುಂಬಿದ ನೋಟವೆನ್ನನು
ಮೋನಗೊಳಿಸಿತು ತಣ್ಣಗೆ;
ಮಾನಿನಿಯ ಸುಮ್ಮಾನವೊಯ್ದಿ-
ತ್ತೆದೆಯ ಶಾಂತಿಯ ದಿಣ್ಣೆಗೆ !

ಏನು ಮುಗ್ಧಮನೋಹರಾಕೃತಿ-
ಯೆಂದು ತೃಪ್ತಿಯನುಂಡೆನೋ !
ಧೇನಿಸುತ್ತವಳೊಮ್ಮೆ ಮಿಂಚೆ-
ದ್ದರಳಿದುದ ನಾ ಕಂಡೆನೋ !
ಆರತಿಯನೆತ್ತಲೊಯೆನಿಸಿತೆನ-
ಗಾರತಿಯು ಮೊಗ ನೋಡಲು !
ಸೂರೆಗೊಳಿಸಿತ್ತೆನ್ನ ರಾಗದ
ತಿಲಕ ಹಣೆಯಲಿ ಮೂಡಲು !

ಅಮೃತಗಿಮೃತದ ಕಲ್ಪನೆಗಳನು
ಬಿಸುಟು ಧೈರ್ಯವ ತೊಟ್ಟೆನೋ;
ಸುಮನಸಳ ಚುಂಬನವನಾಶಿಸಿ
ನನ್ನ ನೆನಹನೆ ಬಿಟ್ಟೆನೋ !
ಅವಳ ನಿಶ್ಚಲ ನೋಟವೀಯೆದೆ-
ಯನ್ನು ಕವಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತೋ !
ಅವಳ ನಿರ್ಮಲ ಭಾವ ಕಂಡಿದು
ಕವನವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿತೋ !
ಬಳಿಯೊಳವಳಾ ಪ್ರೇಮಕಾಂತಿ ಕ-
ಡಂಗಿ ಕರೆಗೊಡಲೆದ್ದಿರೆ -
ತಿಳಿಯದಾದೆನದಾವ ರಸವೆಂ-
ದದರೊಳೇ ನಾನದ್ದಿರೆ !

ಕರದ ಕಂಕಣ ಕಿಂಕಿಣೀರವ
ಪ್ರೇಮನಾಡಿಯ ಮಿಡಿಯಿತೋ !
ವರ ಕಪೋಲದ ನಗೆಯ ಗೆರೆ ಜು-
ಮ್ಮೆನಿಸಿ ಹೃದಯವ ಹಿಡಿಯಿತೋ !
ಪ್ರಣಯವೋ, ಅದು ಪ್ರಣಾವವೋ, ಹೃ-
ದ್ಯೋಗಸಾಧನಮಂತ್ರವೋ !
ವಿನಯವೋ, ಅವಿನಯವೊ ಅರಿಯೇನ -
ದಾವಶಕ್ತಿಯ ತಂತ್ರವೋ -

ಎದೆಯ ಹಸಿವಿನದಮ್ಮ ಕೂಗಿನ
ಮಾಧುರೀಪರಿಣಾಮದ
ವಿಧಿಗೆ ಬಾಗಿದೆ; ನೀತಿಭೀತಿಯ-
ನೊಡನೆ ನೀಗಿದೆ ಲೋಕದ !

ಆ ಚೆಲವು ಮೈದುಂಬಿ ಬರೆ ನಾ

ತೋಳ ಸೆರೆಯನ್ನೊಡ್ಡಿದೆ –
ಆಚೆ ನೋಡಿದೆನೊಮ್ಮೆ ಪುರುಷನ
ನೋಟವೆನ್ನೆದೆಗೊಡ್ಡಿದೆ !

****

ಆವ ಗಾಳಿಯೊಳೇನೊ ನಾ ನಂ–
ದನದ ಕೆಳಗುರುಳಿದ್ದೆನ್ನೊ !
ಆವ ಮಾಯೆಯೊಳೇನೊ ಬಂದೀ
ಭೂಮಿಯಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆನೋ !

ನನ್ನವಳ ನಾ ನೋಡುತಿದ್ದ –
ದ್ದನ್ನೆ ಯವದೆಂತಾಯಿತೋ ?
ನನ್ನೆದೆಯಲಂಪುಕ್ಕಿ ಹರಿದುದು
ಚೆನ್ನೆಯೆಡೆ ತಪ್ಪಾಯಿತೋ ?

ದೇವಲೋಕದ ಪುರುಷರಾದರು
ಮಚ್ಚರವ ಬಿಡದಿರುವರೆ ?
ಜೀವಿಗಳ ಹಾಗವರು ಕೃಪಣರೆ ?
ಮೆಚ್ಚಿದುದ ಕೊಡದಿರುವರೆ ?

ಒಲವ ಸವಿವುದು ಪಾಪವೆನಿಪುದೆ ?
ದೇವರಾಜ್ಯದ ನೀತಿಗೆ ?
ಚೆಲುವ ಸುಳೇನಲ್ಲ ಮೋಹವೆ ?
ತಳವಿದೇನಾ ಭೀತಿಗೆ ?

ಮನದೊಲುಮೆ ಮೆಯ್ಯೊಲುಮೆಯಾದರೆ –
ಮಚ್ಚರವು ಬೇರಪ್ಪುದೆ ?
ಅನಿಮಿಷನ ಮನ ಮಾನವನ ಮನ–
ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚೆನಬರ್ಪುದೆ ?

ಒಲವಿಗಿಂತಲು ಚೆಲುವದಾವುದು ?
ದಿವಿಜ ಹೇಳಲು ಬಲ್ಲನೇ ?
ಒಲಿದವರನೊಂದಾಗಗೊಡದಿರೆ
ಚೆಲುವ ಕೊಂದಂತಲ್ಲವೆ
ತಿಂದು ಮೂಸಿದ ಕಂಡು ಕೇಳಿದ
ಕರ್ಮಗಳೆ ಬರಿ ವಂದ್ಯವೇ ?
ಅಂದಿನನುರಕ್ತತೆಯು ಕಾಮವೆ ?
ಕಾಮವೆಂದೂ ನಿಂದ್ಯವೆ ?

ಒಂದಿಕೆಯಂದಿಂತೇಕೆ ಶಾಸನ –
ವಾಯ್ತು ಪುಂಸ್ತ್ರೀಯರ್ಕಳ ?
ನಿಂದೆಗೇನುಂಟವರ ಬೆಸುಗೆಯೊ –
ಳರಿಯೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಜನಗಳ ?

ನಾನೆ ದೀನನೆ ? ಭಾಗ್ಯಹೀನನೆ ?
ನನ್ನ ಪೋಲಿನ್ನನ್ಯರು –
ಹಾನಿಗೀಡಾಗಿಹರೆ ಮಚ್ಚರ–
ದುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ 'ಜಘನ್ಯರು' !

ಪಂಚಮೇಂದ್ರಿಯವಧಮವೆನಿಸಿತೆ ?
ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಕೇಡೊದಷ್ಟಿತೆ
ವಂಚಿಸಲು ನನ್ನಂಥ ಮುಗ್ಧರ
ಸಂಚುಹೂಡುವುದೊಳ್ಳಿತೆ ?

ಸ್ಪರ್ಶವಿಲ್ಲದ ರಾಗರಸ ರಂ–
ಜಿಸುವುದೇನದು ದಿವ್ಯವೇ ?
ಹರ್ಷವೇಸಿದೆ ನಾಚಿ ನಡೆದರೆ ?–
ಕದ್ದು ಮಾಳ್ಪುದು ಭವ್ಯವೇ ?

ನಾಗರಿಕತೆಯ ರೋಗವಲ್ಲದೆ

ಯೋಗ್ಯವೇ ನೀ ನಾಟಕ ?
ಸೋಗು ಮಾನ್ಯವೆ ? ನಾಗರಿಕವೇ –
ನೀಯಸೂಯಾಸ್ಫೋಟಕ ?

*****

ಆವ ಗಾಳಿಯೊಳೇನೊ ನಾ ನಂ-
ದನದ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆದ್ದೆನೋ !
ಆವ ಮಾಯೆಯೊಳೇನೊ ಬಂದೀ
ಭೂಮಿಯಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆನೋ !

******

ಅವಳು-ಅವನು

ನಕ್ಕು ನಲಿಯಲಿಂದು ಕುಣಿವ,
ಬಾ ಕೈಯ ತಾ-ತಣಿವ
ತಾ ತ್ತೈಯ ಥಾ ॥ಪಲ್ಲ॥

"ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿದಂತೆ ಹಾರಿ,
ದುಕ್ಕ ಸುಖಗಳನ್ನು ಮೀರಿ,
ಅಕ್ಕರನ್ನು ಬೀರಿ ತೂರಿ. ಕುಣಿಯೊ ತೈಯ ಥಾ. ಬಾ......"

"ರಾಧೆ, ರನ್ನೆ, ನನ್ನ ತನದ
ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತನದ
ಬಳ್ಳಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡ ಬಿನದ - ಕುಣಿಯೆ......"

"ಎದೆಯ ತುಳಸಿ ನಿನ್ನದಿನಿಯ
ಹೂವಿಗಿಂತ ನೇಹವಿನಿಯ-
ದೆಂದು ಎತ್ತಿರುವುದು ದನಿಯ-ಕುಣಿಯೊ....."

"ನಾನು ರಾಧೆ, ನೀನು ರಂಗ,
ಅದಲು ಬದಲಿನೊಂದು ಅಂಗ !
ತೋರಿಸೋಣ ಅದರ ರಂಗ-ಕುಣಿಯೆ ......"

"ನಿನ್ನ ರೂಪ ನನ್ನ ದೀಪ !
ಚಿನ್ನ ಬಣ್ಣವೇಕೆ ಗೋಪ ?
ಬಗೆಯ ಕದ್ದ ನೀನೆ ಭೂಪ !- ಕುಣಿಯೊ ....."

"ಪುರುಷ ಪ್ರಕೃತಿ ನಾವು ಜಾಣೆ,
ಅರ್ಧನಾರಿನಟರು ಕಾಣೆ -
ನನ್ನ ನಿನ್ನ ನೇಹದಾಣೆ - ಕುಣಿಯೆ...."

"ಮುಗುಳುನಗೆಯ ಚೆಲುವ, ನಾವು

ಹೂವುದುಂಬಿ ದುಂಬಿಹೂವು !
ಹೃದಯವಾಯ್ತು ಮಾಗಿ ಮಾವು-ಕುಣಿಯೊ..."

"ಅರಿವುಗಣ್ಣಿನ ಮಳನೇಹ
ಬೆರಸಿ ನಮ್ಮನಿಂದು ಸೋಹ-
ಮೆನಿಸಿತಲ್ಲೆ ಹರಿಯೆ ಮೋಹ-ಕುಣಿಯೆ...."

"ಬೆಣ್ಣೆಯೆದೆಯ ಕಣ್ಣ ನಗೆಯ,
ಹೆಣ್ಣು ಹಿಡುಕ ! ನನ್ನ ಬಗೆಯ
ಕಣ್ಣತೆರೆಸಿ ಬಿಟ್ಟ ಗೆಳೆಯ ! – ಕುಣಿಯೊ....."

ಸಖ್ಯಕಿಂತ ಸೌಖ್ಯವಿಲ್ಲೆ ;
ಮುಖ್ಯವೆಲ್ಲ ಮುಖ್ಯನಲ್ಲೆ !
ಮುಖಕೆ ಮುಖವನಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲೆ – ಕುಣಿಯೆ....."

ನನ್ನಿಗಿಂತ ನಗ್ನವಿಲ್ಲ !
ನಲ್ಲಗಿಂತ ಚೆಲುವನಿಲ್ಲ !
ನೇಹಕಿಂತ ಸಿಹಿಯೆ ಇಲ್ಲ ! ಕುಣಿಯೆ....."

ಅರಿವೆ ಬೆಳಕು, ನೇಹವೆಣ್ಣೆ,
ಒಲಿದೆದೆಗಳೆ ಬತ್ತಿ, ಹೆಣ್ಣೆ !
ಬೆರೆದ ಮೇಲೆ ಬಗೆಯೆ ಬೆಣ್ಣೆ ! ...ಕುಣಿಂಯಿ....."

*****

ಉದಯರಾಗ

ಏಳು ರಮೇ ಏಳು ಸುಪ್ರಭಾತ ವಾತ ಬೀಸಿದೆ,
ಏಳು ರಮೇ ಏಳು ಕುಸುಮ ಸಾರ ಸುತ್ತು ಸೂಸಿದೆ ॥ ಪ ॥

ಏಳು ಮುಸುಕು ತೆರೆದು ರನ್ನೆ ಏಳು ಮನ್ಮನೋನ್ಮನಿ,
ಏಳು ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನೆ ತುಂಬಿ ಹರಿವ ರಸಧುನಿ !

ಚೆನ್ನೆ ಚಿತ್ತರಂಗದಲ್ಲಿ ಚೆಲುವ ಚೆಲ್ಲಿ ಬಾ ರಮೇ,
ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡ ಪ್ರೇಮವಿಭ್ರಮೇ !

ಅಮರ ಪಾರಿಜಾತದಂಥ ಮೃದು ಹೃದಂತರಾಳದ
ವಿಮಲಭಾವ ನೀಡ ಬಾರ ಉಂಡು ಜೀವ ದಣಿಯದ !

ನಿದ್ದೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಹುದದು ಜಗಕ್ಕೆ ತಾಮಸ,
ಬುದ್ಧರಾಗಬೇಕು ನಾವು ಬುದ್ಧಿಯಹುದು ತೈಜಸ !

ಗೆಲ್ಲಲಾರದೇನನೊಲವೆ, ಒಲವಿನಮೃತಚುಂಬನ ?
ಎಲ್ಲ ಸೋಗು ಮಿಕ್ಕ ಸೊಬಗು ನಿಜದ ನಿಜವಿಡಂಬನ !

ಸ್ನಿಗ್ಧೆ ಏಳು ಮುಗ್ಧೆ ಏಳು, ಏಳು ಬಾಳ ಬೆಳಗಿನ
ದುಗ್ಧವೀಂಟಲೇಳು ಕೊಡಹಿ ಕತ್ತಲನ್ನು ಒಳಗಿನ !

ಕಣ್ಣು ತೆರೆ ಗುಲಾಬಿಯಂತೆ ಕಣ್ಣ ಮಣಿ ಸುಹಾಸಿನಿ,
ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲೆ ಕಬ್ಬವುಂಟು ನೋಡು ಮಧುರಭಾಷಿಣಿ !

ಅಕ್ಷಿಯಲ್ಲೆ ಕುಳಿತು ಪ್ರೇಮ ಪಕ್ಷಿ ಕುಕಿಲ ಕಲಿವುದು !
ಅಕ್ಷಿ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಕಿಹ ಗವಾಕ್ಷ, ಬೆಳಗನುಲಿವುದು !

ಕಣ್ಣ ಸೊಲ್ಲಿಗಿಂತ ಮಧುರವಿನ್ನದಾವ ಸೊಲ್ಲಿದೆ ?
ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚೆ ಭೇದ ಮಸಣ ಮನಗಳಿಂಗದೆಲ್ಲಿದೆ ?

ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೈದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರವಾತ್ಮಶಕ್ತಿಯ
ತಂದ್ರತೆಯನು ಕಳೆದ ಕಣ್ಣು ಹರಿದು ನೋಡು ಸುಪ್ತಿಯ !

ಏಳು ಕಣ್ಣ ತೆರೆದು. ಏಳು ಕಡಲ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ
ಬಾಳ ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಳರ ಸೂಸಿ ಒಡಲನೆರಡೆ ಮರೆಸುವ !

ಸಪ್ತವರ್ಣದಿಂದ ಕವಿಯ ಸಪ್ತಭಾವವೆದ್ದಿದೆ;
ವ್ಯಾಪ್ತವಾಯ್ತು ನಲ್ಮೆರಂಗು ಹರೆಯವದನು ಹೊದ್ದಿದೆ !

ದೇವ ತೆರೆದ ಕಣ್ಣಿದಲ್ತೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದರುಣತೆ !
ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ಹೀರಲದನು ಬರ್ಕು ನಿನಗೆ ಚೆಲ್ವಿಕೆ !

ನನ್ನ ಎದೆಗೆ ಮಿಗಿಲು ಮುಕುರವುಂಟೆ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಕೆ
ತನ್ನ ತಾನೆ ನೋಡಿಕೊಳಲು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದ ಮಾತ್ರಕೆ !

ಅಲ್ಲಿ ಕಾಂಬುದೇನು ? ಹಿಗ್ಗು ದೇವಹೃದಯದೊಪ್ಪವು !
ಚೆಲ್ಲಿ ಸೂಸಿ ಹರಿವ ನೇಹ ಕುಳಿತು ಹೋಹ ತೆಪ್ಪವು !

ಅಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮಿಂದ "ನಾನು. ನೀನು" ಏಕವಪ್ಪವು !
ಅಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕ ಮೇಲೆ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡಲೆಂದು ಒಪ್ಪವು !

ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು – ಎದ್ದು ಕೂಡು ಕೇಳು ಪ್ರೇಮವಚನವ;
ಎಲ್ಲಿ ಹೃತ್ಕವಾಟಪುಟವ ತೆರೆ–ನಿಮೇಷನಿಚಯವ !

ದೇವಗಂಗೆಯಂತೆ ಹರಿದು ಹೃದಯವನ್ನು ಸೇರಿದ
ಪ್ರೇಮಧಾರೆ ನೀರೆ. ಏಳು ಜನ್ಮದಿಂದ ಕೋರಿದ !

ಶ್ರವಣಮಧುರ ನನ್ನ ಮಾತು, ನಯನ ಮಧುರವಾಕೃತಿ !
ಅಧರಮಧುರ ಮುದ್ದು, ಹೃದಯ ಮಧುರ ರತಿಜಮತ್ಕೃತಿ !

ನಾನು ನೀನು ನಾವೆ ನಾವು ಜರಿಯ ಜೇನು ಮೋಹಿನಿ
ಕಾಣದಂಥ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿವ ರಸತರಂಗಿಣಿ !

ಉಷೆ ದಿನೇಶಗಿತ್ತು ಮುತ್ತನೆಬ್ಬಿಸಿಹಳು ಕಾದಲೆ ;
ದಿಶೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಮಲವಾಗಿ ತೂಗುತಿಹವು ಹೊಂದಲೆ !

ನೇಸರರಸಿ ಪತಿಯನೆಚ್ಚರಿಸುವುದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದೆ;
ಸೂಸುನೇಹದರಸಗಿಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ನಿಯಮ ಬಂದಿದೆ !

ಅರಳು ಅರಳಿನಂತೆ ಸರಳೆ ಕಣ್ಣ ತೆರೆದು ಹೃದಯದ,
ಮರಳು ನನ್ನ ಪ್ರೇಮಗೃಹಕೆ ಅಮರಲೋಕವರಿಯದ !

ಏಳು ಶಕ್ತಿ ಏಳು ಮೇಲಿನೇಳು ಲೋಕ ಕೇಳುವ.
ತೋಳುಗಾಹಿನಲ್ಲಿ ಬಯಸಿ ಪಡೆದ ರಾಜ್ಯವಾಳುವ !

*****

ಉಷಾಸೂಕ್ತ

ಮೂಡಲದ ಗಿರಿಯಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದೆ – ದೇವಿ
ನಾಡಗಲ ನಿನ್ನ ಸಿರಿ ನೋಡಿ ನಿಂದೆ ॥ ಪ ॥

ಮೂಡಲದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮುಡಿದಿರುವ ನಲ್ವೆಳಗೆ,
ಪಡುಮುಗಿಲುಗನ್ನಡಿಯ ನೋಡುವಳೇ !

ತಾರೆಗಳ ಹಾರವನು ಕಳಚಿರುವೆಯಾ – ಮಂಜು
ನೀರಿಂದ ಮೊಗದೊಳೆದು ನಿಂದಿರುವೆಯಾ?
ಅರುಣಕುಂಕುಮವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವೆಯಾ – ಹಗಲು
ಗೊರಳಿಂದ ಬೆಳಕನ್ನು ಹಾಡುತಿಹೆಯಾ ?

ಏರುತಿರೆ ನೀ ಬಾನ ಗದ್ದುಗೆಯನುಷೆ, ಭೃಂಗ–
ವಾರ ಸಂಗೀತವಂಗೀಕರಿಸಿದೆ !

ತೀರ ಜೀವಿಗಳು ಸುವ್ವಿಯ ಕೊಡುತಿವೆ – ನಿಂತ
ನೀರಜೀವಿಗಳರಳನೇರಿಸುತಿವೆ !
ಆರತಿಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ – ಮಹಾ
ರಾಯತೀ ಸೋತೆ ನಗಬೇಡ ಕುಲುಕಿ !

ಹುಟ್ಟು ಕಲೆಗಾರ್ತಿ ನೀ ಹಿಡಿದ ಕಿರಣದ ಕುಂಚ–
ವಿಟ್ಟ ಬಣ್ಣಕೆ ಸಾಟಿಯೆಂಬುದುಂಟೇ ?

ಮುಟ್ಟಮುಟ್ಟಿದುದೆಲ್ಲ ರನ್ನವಾಯ್ತು – ಹೂವು
ಚಿಟ್ಟೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮೈದುಂಬಿ ಹೋಯ್ತು !
ಕಟ್ಟೆಯೊಡೆದಿತು ಹರ್ಷಜಲಧಿಯುಕ್ಕಿ – ಹರಣ
ಸೊಕ್ಕಿಹೋಯಿತು ಹೊನಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ !

ತಂಗಾಳಿ ತೆನೆಯೆ, ತಂಪಿನ ತವರೆ, ತನ್ವಂಗಿ,
ತಾರುಣ್ಯದೀಧಿತಿಯೆ, ತುಂಗಸ್ತನಿ !

ಷಟ್ಪದ ಚತುಷ್ಪದ ದ್ವಿಪದಗಳನು – ನೀನು
ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಬೆಳಕನೂಡಿಸುವುದೇನು !
ಷಟ್ಕರಣಗಳು ಮಿಂಚುವಾಲಿನಲ್ಲಿ – ಮಿಂದು
ನಿಷ್ಪಾಪವಾಗುತಿವೆ ಬೆಳಕುಬಳ್ಳಿ !

ಯಜ್ಞವೇದಿಕೆಯಗ್ನಿ
ಶಿಖೆಯಂತೆ, ಯಾಜಕನು
ನೆಟ್ಟ ಯಜ್ಞಸ್ತಂಭದಂತೆ ನಿಂತೆ !

ಸಜ್ಜನಿಕೆಯೆಂಬ ಸುಧೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ – ಪುಣ್ಯ
ಪಜ್ವಳಿಸಿ ಕುಡಿಗೊಂಡು ಬಿಚ್ಚಿದಂತೆ !
ಗೆಜ್ಜೆಗಾಲೆತ್ತಿರುವ ಗೌರಿಯಂತೆ – ಮನದ
ಕಜ್ಜಲವು ತೊಳೆತೊಳೆದು ಜಾರುವಂತೆ !

ಪಾವನತ್ವದ ಪುಷ್ಪ, ದೇವಶಿಲ್ಪಪ್ರತಿಭೆ,
ಜೀವನದ ಸಂಜೀವನ್ಯೈಕಸಿದ್ಧಿ !

ಸಾವಿರಕೆ ಹುಡುಕಿದರೆ ಸಿಕ್ಕಳೆಂದೂ – ಇಂಥ
ಸಾವಿರದ ರಸಿಕಹೃದಯಾಪ್ತಬಂಧು !
ಧಾವಿಸುವುದೆದೆ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಚೆಲುವೇ – ಪ್ರೇಮ-
ಭಾವ ನಿನ್ನಲ್ಲೆಷ್ಟದೆಷ್ಟು ಮಿದುವೇ !

ಹೂವನರಳಿಸುವವಳೆ, ಹಸಿರ ಹೊಳೆಯಿಸುವವಳೆ,
ಬರಿದೆ ರಿಸಿ ಕರೆದನೆ "ಅಜುರ್ಯೆ" ಎಂದು ?

ಅಂಗಿರನವಗ್ವರಿಗೆ ಸಿರಿಯನಿತ್ತು – ವಿಶ್ವ
ಮಂಗಲೆ "ಮಘೋನಿ" ನೀನಾದೆಯಂದು !
ಭಂಗಾರನೆರೆ ಸೀರೆಯುಟ್ಟ ಸೂರ್ಯೆ–ಹೃದಯ-
ದಂಗಣವ ನಿರ್ಮಲಿಸು ದೇವಧುರ್ಯೆ !

ನಿಶೆಮಾಯೆ; ನಿಸದ ನೀ ನಿತ್ಯನೂತನೆ, ದಿವ್ಯೆ,

ನೀರಂಧ್ರಬಂಧುರಶರೀರೆ, ಮಧುರೇ !

ಕಾಣಿಸುವ ನಿಶೆ ನಿಶೆಯ ಅಲ್ಲವಲ್ಲೇ – ಮತ್ತೆ
ಕಾಣಿಸದ ನಿಶೆಯಿಂಬುದಿಲ್ಲವಲ್ಲೇ !
ಕಾಣಿಸದ ನಿಶೆಯಿಂಬುದಿಲ್ಲವಲ್ಲೇ !
ಕಾಣುವಿಂದ್ರಿಯಕರ್ಥ ಕೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ – ನಿನ್ನ
ಕಾಣದವ ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕುರುಡನಲ್ಲೇ !

ಓ ಬೆಳಕಿನರಗಿಣಿಯೆ, ಮೂಲೋಕ ಕಣ್ಮಣಿಯೆ,
ಚೆಲುವಿನುತ್ಸವೆ, ನನ್ನಿಯುನ್ಮಾದವೇ !

ಬೆಳಕನೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರಸುವರಲಾ – ತಾಯಿ
ಎತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಮಗುವ ಹುಡುಕುವಳಲಾ !
ಬೆಳಕಿಲ್ಲದೆಡೆಯಿಲ್ಲ ಕಾಲವಿಲ್ಲ – ಬೆಳಕು
ಬೆಳಕು ಒಳಹೊರಗೆಲ್ಲ – ನೋಡಿರೆಲ್ಲ !

*****

ಅಮೃತ ಬಿಂದು

ಶಾಂತ ದಾಂತ ಸುಗುಣಾಭರಣನ ಹೃತ್ಕಮಲಮೂಲದಿಂದ
ಸಾಂತ್ವನಕ್ಕೆ ದುಃಖಿಗಳ ತಾನೆ ತಾನುಕ್ಕಿ ದೀಪ್ತಿಯಿಂದ
ಹಾಲುಗಡಲ ಹೆದ್ದೆರೆಯ ಹಾಗೆ ಮುಗಿಲಂಚ ಮುಟ್ಟಿ ನಿಂದು
ಬಾಳ ಬೆಳಗಬಹ ಕರುಣವಕ್ಕು ತಾನಮೃತಬಿಂದುವೊಂದು !

ಮಲ್ಲಿಕಾವನದ ಮೊಲ್ಲೆಯೊಂದು ಬೆಳಗ್ಗೊಪ್ಪವನ್ನು ತಂದ,
ಒಲ್ಮೆ ಸೂಸಿ ಮೊಗವೆತ್ತಿ ತಾನೆ ತಾಯ್ವಳ್ಳಿ ಮುಗ್ಗುಲಿಂದ
ಎಲ್ಲ ಲೋಕದಾರಾಧ್ಯಮೂರ್ತಿ ರವಿ ಬಂದನೆಂದು ಹಿಗ್ಗಿ
ಚೆಲ್ವ ಮಧುವದೊಂದಮೃತಬಿಂದುವೆದೆದುಂಬಿ ಹೊರಗೆ ನುಗ್ಗಿ !

ಬ್ರಹ್ಮಪಟ್ಟದಲಿ ಕುಳಿತು ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಕಂಡ ಕೊರತೆಗಳನು,
ಬ್ರಹ್ಮನೇತಕಿಂತೆಸಗಿಬಿಟ್ಟ ಚೀಃ ತಾಳಲಾರೆನಿದನು
ಅಲ್ಲ ಹೀಗೆಯೆಂದೊಲುಮೆಗುಂಚದಿಂದಿಳೆಯತಿದ್ದಲೇಳೆ
ಚೆಲ್ಲಿ ಹರಿವ ಕವಿಮನದ ನಲ್ಮೆಯೊಂದಮೃತಬಿಂದು ಕೇಳೆ !

– ಜಯ ಹಿಂದ್ –

*****

ಭಾರತಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಭಾರತಕೆ ಬಂದಿತೋ ಬಂದಿತೆಂ–
ದಾಸೇತುಹಿಮಗಿರಿಯ ವರೆಗೆ ಹರಿದ
ಘೋಷಣೆಗೆ ಕರ್ಣ ಗಡುಚಿಕ್ಕಿದುದು, ಭಾರತದ
ಶೋಕವಿಂದಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದೆ !

ಅದರರೆನಿಮಿಷದಲಿ ಮರುನುಡಿಯಿತೆನ್ನ ಮನ–
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೇನರ್ಥ ? ಅದರ
ಸೌಂದರ್ಯವೆಂತಹದು ? ಯಾರಿಗದರಧಿಕಾರ ?
ಎಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದು ? ಅದಕಾವ ಫಲವು ?

ಅರರೆ ಸೌರವ್ಯೂಹಸಂತತಿಯನೆಲ್ಲ ನೆರೆ
ಮರೆಯಿಸುವ ಗಾಢಾಂಧಕಾರವೊಮ್ಮೆ
ಕವಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು ! ಮಿತಮನೀಷೆಯ ನರನ
ಮತಿ ಬೆಳಕ ಕಾಣಲಿನ್ನೆಂತೆನಿಸಿತು !

ಧನಶಕ್ತಿ, ಶಾರೀರಶಕ್ತಿ, ಧೀಶಕ್ತಿಗಳ
ಪಡೆದಲ್ಪಸಂಖ್ಯರನವರತ ತಮ್ಮ
ಬಲುಮೆಯಿಂದೂನಬಲರನ್ನಾಳಲೆಳಸುತಿಹ
ಕಲುಷ ಚಿತ್ರವ ಕಂಡೆ ಭಾರತದಲಿ !

ವಂಚನಾವೈದಗ್ಧ್ಯವಿದ್ದವಗೆ ಸರ್ವಸುಖ,
ಮಿಕ್ಕವಗೆ ಮುಕ್ಕು ಮಣ್ಣೆಂದು ನಿತ್ಯ
ಹೊಕ್ಕರೀ ವ್ಯವಹಾರಜಗವ ಹೃತ್ಕುಹರದಲಿ
ನಕ್ಕು ಸೈತಾನ ಗುಡುಗುಡಿಸುತಿಹನು !

ಮಂಕುಕವಿಗಳು, ಮಂಕುಹಿಡಿಯಿಸುವ ವಾಗ್ಮಿಗಳು
ಶಂಖವಾದ್ಯವ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ;
ಕಂಕಾಲದೇಹಿಗಳ ಕಣ್ಗೆ ಧೂಳೆರಚುವುದು

ಮಂಕಾಗಿಸಿತು ಮತಿಯ ಮೂರ್ಛೆಗೊಳಿಸಿ !

ಮಂದಮತಿಭೀರ್‍ವಲಸರೊಂದಾಗಿ ಬಾಳಬರ-
ದಂಧಕೂಪಾರಪತಿತಾತ್ಮರೆನಿಪ
ಹಿಂದಾಳುಗಳು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯರಿದ್ದರು ಕೂಡ
ಹೊಂದರೆಂದೆಂದಿಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವ ।

ಭಾರತಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಿಂಚಿ ಮೆರೆಯಲು ಜನತೆ
ವೀರಧರ್ಮವ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು;
ಆ ರಿಸಿಗಳೆಂದುದರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಮಾ-
ಯಾವಿಗಳ ಮಾಯೆಯನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕು !

*****

ನರನಾದೆನೇಕೆ ?

ನರನಾದೆನೇಕೆ ಅಯ್ಯಯ್ಯೊ ನಾನು ಹರನಾಗಲಿಲ್ಲವೇಕೆ ?
ಶರಶಾಪಶಕ್ತಿಗಳನಲ್ಲೆ ಬಿಟ್ಟು ನಾ ಬರಿದೆ ಬಂದೆನೇಕೆ ? ॥ ಪ ॥

ನೌಖಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಪಡಿಮೂಡಿದಳಲ ಕಂಡು
ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬಡಹೃದಯ ದುಃಖಿಸುವ ಬಗೆಯ ನೋಡಿಕೊಂಡು;
ಜಿನತತ್ವ ಬೆಳಗಿದೀ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲನ್ಯ ತತ್ವ ಬಂದು
ಕೊನೆಯಿರದ ನರಕವೆಸಗಿಹುದ ತಿಳಿದು ನಾ ಬದುಕಲೇತಕೆಂದು ?

ಬಿಂಗಿಯಾಪೆನೇ
ಸಿಂಗಿಯಾಪೆನೇ

ಆ ಹರನ ಹಣೆಯ ಹೊಸ ಹಗ್ಗಿಯಾಗಿ ಭುಗ್ಗೆಂದು ನಿಲ್ಲಲೇನು ?
ಈ ದುರುಳತನವ ಸುಟ್ಟೊಗೆಯವುಲ್ಕವನು ನಭಧಿ ಎತ್ತಲೇನು ?

ಎಂಟು ಗೇಣಿನೀ ದೇಹ ಸಾಲದೋ
ಕುಂಟು ಕೈಗಳಿವು ಬಂಟರಾಗವೋ
ಅಲ್ಪವಾಯ್ತು ನರಶಕ್ತಿಯಿಂದು ಹಾ !
ಜಲ್ಪಿಸುವರ ಬಾಯ್ಬಡಿವ ಶಕ್ತಿ ಬಾ !
ತಡವೆ, ತಡವೆ, ತಡವೆ ?
ನಾ ತಡೆಯೆ, ತಡೆಯೆ, ತಡೆಯೆ !

ಅಹ ! ಮಾನಧನರ ಅಭಿಮಾನಮಣಿಯ ಕಿತ್ತೆಸೆದು ತುಳಿಯುವಂಥ
ಆ ಹೀನ ಛಲವ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಬರದು ಸೈತಾನ ನಾಚುವಂಥ !
ಹಸುಗೂಸು ಹಡೆದ ತಾಯಂದಿರೆಳೆದು ಮೊಲೆ ತರಿವ ಹೀನ ಬಗೆಯ
ಹಸಿ ಮುಂಡತನದ ಘೋರ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಕೇಳಿ ಬಿಟ್ಟೆ ಡಗೆಯ !

ನೆತ್ತರುರಿಯಿತೋ
ರೋಮ ನಿಮಿರಿತೋ

ಧಮನಿ ಧಮನಿಯಲಿ ಧೂಮಕೇತುಗಳು ದಾಳಿಯಿಟ್ಟಹಾಗೆ
ಸಮನಿಸಿತ್ತು ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುರಿಯುವಂಥ ಬೇಗೆ !

ಗಗನದಗಲ ಹೊತ್ತಗೆಯು ಸಾಲದೋ
ಬರೆಯೆ, ನಗ್ನ ಭೂತಪ್ರಕೋಪವೋ !
ಬರಿ ನರತ್ವವಿದ ನಿಲಿಸಲಾರದೋ
ತೆರೆಯದೇಕೆ ಬಾಯ್ ತಿರೆಯು ನಿಂದುದೋ ?
ಸಹಿಸೆ, ಸಹಿಸೆ, ಸಹಿಸೆ-
ಹಾಯ್ ದುರ್ಮದಾಗ್ನಿ ದಹಿಸೆ !

ಯಮಲೀಲೆಯಲ್ಲ, ನರಕಕ್ಕು ಹೊಲ್ಲದನ್ಯಾಯ ನಡೆಯಿತಣ್ಣ !
ಸುಮಕೋಮಲೆಯರ ಮರ್ಮಗಳ ಭೇದಿಪರ ಸುಡಿಸಬೇಕು ಕಣ್ಣ !
ಮನುಜತ್ವವಿರದ ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಕಾಳತನ ಕಂಡಿತೀಗ ಲೋಕ :
ಮನದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಶಕ್ಯ ಕವಿಗು ಈ ದುರ್ನಿವಾರ್ಯ ಶೋಕ !

ವಿಷವ ನುಂಗಲೇ
ವಿಲಯವೆಸಗಲೇ

ಕ್ಷುದ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದ ನಾ ರುದ್ರನಾಗಲೆಂತು ?
ಅದ್ರಿಯನ್ನೆ ಪುಡಿಯೆಸಗುವಂಥ ವರ ವಜ್ರ ದೊರೆವುದೆಂತು ?

ಮಾವಿನಂಥ ಈ ಹೃದಯ ಸಾಲದೋ
ಸಾವಿಗಂಜುವೀ ಬುದ್ಧಿ ಬೇಡವೋ -
ಏಳಬೇಕು ಪಾತಾಳ ಸಗ್ಗಗಳ
ಮೇಳವಿಟ್ಟ ದೀರ್ಘಸ್ವರೂಪದೊಳ್ !
ಏಕೆ ತಡವು, ತಡವು ?
ನಿನಗಿಲ್ಲ ಆತ್ಮ ಬಿಡುವು !

*****

ಒಡನಾಡಿಗಳ ಓಲಗ

ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ರಾಜ
ನೆಲಗಡಲೆ ಬೀಜ
ತಿನ್ನುವಲ್ಲಿ ಮಾಹಾ ಶೂರ
ಇದ್ದರೆ ಅದು ತಾಜಾ !

ನನ್ನ ಗೆಳತಿ ಶಾರದೆ
ಕಾಫಿ ಎದುರು ಬಾರದೆ
ಒಂದಕ್ಷರ ಬರೆವಳಲ್ಲ –
ಇದ್ದರೆ ಅದು ಆರದೆ !

ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಬೋರ
ಇಷ್ಟ ಅವನಿಗೆ ಖಾರ !
ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟನೆಂದರವನ
ಮಾತು ಮಹಾಪೂರ !

ನನ್ನ ತಂಗಿ ಲಿಂಗಿ
ಅವಳಿಗೆ ಹೊಸ ಅಂಗಿ
ಕೊಟ್ಟರಾಟ ವಾಡುತಾಳೆ
ಬೋಲೋ ಬೋಲೋ ಭಂಗಿ !

ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಸಾತಿ
ನಾನೇ ಅವಳ ಸಾಥಿ !
ಹಾಡ ಕುಳಿತರವಳಿಗಿಲ್ಲ
ಅವರ ಇವರ ಭೀತಿ !

ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ದೊರೆ
ಕಂಡರವನು ಕೆರೆ
ಈಸಲೆಂದು ಹಾರದಿರನು–
ಬಂದಿದ್ದರು ನೆರೆ !

ಚಿಟ್ಟೆಯಂಥ ಚಿತ್ತ –
ಉಲ್ಲಾಸದ ಮೊತ್ತ
ತುಂಬಿದಂಥ ಒಡನಾಡಿಗ–
ಳಿಲ್ಲದೆದೆಗೆ ಕುತ್ತ !

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತು

ನಾನು ಅತ್ತಾಗಲೇ
ಬಾನು ಅತ್ತಿತ್ತು ;
ಅದ ಕಂಡು ಮತ್ತತ್ತು
ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿತ್ತು !

ನಾನು ನಕ್ಕಾಗಲೇ
ಚಂದ್ರನೂ ನಕ್ಕ ;
ಅದ ಕಂಡು ನಾ ನಕ್ಕು
ಮುರಿದಿತ್ತು ಪಕ್ಕ !

ನಾನು ಹೊರಡಲು ತಮ್ಮ
ಹೊರಟ ಸಂಗಾತ ;
ಅದ ಕಂಡು ನಾನೋಡಿ
ಬಿದ್ದೆನಂಗಾತ !

ನಾ ನೋಡುತಿರುವಾಗ
ನೋಡಿತ್ತು ಚುಕ್ಕೆ;
ಅದ ನೋಡೆ ತಲೆಯಿಂದ
ಬಿದ್ದಿತ್ತು ಕುಕ್ಕೆ !

ನಾನು ಎಚ್ಚತ್ತಾಗ
ಎದ್ದ ನಮ್ಮಪ್ಪ ;
ಅದ ಕಂಡು ನಾನಾದೆ
ಬೆದರಿ ಬಲು ಬೆಪ್ಪ !

*****

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು

ಸೇರಲಿಂದು ಸೇರಲಿಂದು ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು;
ಆರು ಪಕ್ಷದವರ ಮೇಳ ನಮ್ಮಲ್ಲೆ ಉಂಟು !

ಸಿಹಿಪ್ರಿಯರ ಪಕ್ಷವೊಂದು, ಹುಳಿಪ್ರಿಯರದೊಂದು;
ಕಹಿಪ್ರಿಯರದಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯೆ ಖಾರದವರದೊಂದು !

ಉಪ್ಪಿನವರ ಪಕ್ಷ ಕೂಡ ಉಂಟು ಕೊಂಚ ದೊಡ್ಡದು;
ತಪ್ಪೇನೊಗರು ಪ್ರಿಯರದು ಬಂದರೆ ! ತಡೆಯೊಡ್ಡದು !

ಸೇರಲೆಮ್ಮ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಿ ತಿಂಡಿಯ;
ಆರರ ಮೇಲೊಂದ ಹೇರಿ ಬಿಡುವ ನಮ್ಮ ಬಂಡಿಯ !

ಒಂದು ತಿಂಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹುಮತ ಸರ್ವಮತ;
ಒಂದು ಮಾತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಐಕ್ಯಕ್ಕಿದೆ ಸಮ್ಮತ !

ಹೆಣ್ ಗಂಡುಗಳೆರಡಕ್ಕು ಒಂದೆ ವೇಷ ಸಾಕು;
ಹೊನ್–ಮಣ್ಣುಗಳೆರಡರ ದರ ಸಮವಾಗಲೇ ಬೇಕು !

ಅಣುಬಾಂಬಿನ ಯುಗದೊಳಿಂದು ಬದುಕಬೇಕೋ ? ಹೇಳಿ –
ತೃಣವೆಂದೊಗೆಯಿರಿ ಹಳೆಯದ; ಹೊಸ ವಿಚಾರ ಕೇಳಿ !

ಬಹುಮತವನು ಸಂಘಟಿಸುವ ಕಲೆಯ ಕಲಿಯಲೇಳಿ;
ಬಹುಮಾನವು ಬಹುಮತಕ್ಕೆ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯ ಕೇಳಿ !

ಹಂಚಿರಿ ಚಾಕ್ಲೇಟುಗಳನು ಮತದಾನದ ಮುನ್ನ;
ಚಂಚಲ ಮತಿಗಳು ನಿಮಗೇ ಕೊಡುವರು ಮತವನ್ನ !

*****

ಯಕ್ಷಗಾನ

ತಾಳ ಬಾರಿಸಿ, ತಾಳ ಬಾರಿಸಿ, ನಾನು ಪದಗಳ ಹೇಳುವೆ !
ಮೇಳ ಕಟ್ಟೋಣಂತೆ ನಾವೂ ಕರೆದು ಗೆಳೆಯರ ಕೇಳುವೆ !

ಪಂಚಪಾಂಡವ ಪಾತ್ರಕ್ಕೈವರು, ಕೌರವರ ಕುಲಕನಿಬರು;
ವಂಚನೆಯ ಜೂಜಿಗೆ ಶಕುನಿ ಬೇಕಾರು ವಹಿಸಲು ಬರುವರು ?

ಹೆಣ್ಣು ಪಾತ್ರಕ್ಕಾರು ಸಿದ್ಧರು ? ಬಾಲಪಾತ್ರಕೊ ? ಎಲ್ಲರೂ !
ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ರಾಜಪಾತ್ರವ ಧರಿಸಲಾರೂ ಒಲ್ಲರು !

ಏನು ನಾಚಿಕೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ, ಬಿಗುಮಾನವೇಕೆ ಚುನಾವಣೆ
ತಾನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರದ ಧಾರಣೆ ?

"ಯಕ್ಷಗಾನದ ದೊರೆಗಳನ್ನೇ ಕಂಡು ಕಲಿತರು ಠೀವಿಯ
ರಕ್ಷಕರು ಆಳರಸ ವರ್ಗದ ಬಲ್ಲಿರೇನೀ ಕೂಬಿಯ ?"

ಎಂದ ಕೂಡಲೆ ಬಂದರೆಲ್ಲರು ಪಾತ್ರ ಧರಿಸಲು ಥಟ್ಟನೆ
ಅಂದು ದೀಪಾವಳಿಯ ಇರುಳಲಿ; ಬನ್ನಿರಿಂದೂ ನೆಟ್ಟನೆ !

ಶ್ರುತಿ ನಿನಗೆ, ಮದ್ದಲೆಯು ಅವನಿಗೆ ಭಾಗವತ ನಾನಾಗುವೆ ;
ತತಿಕಿಟೋಂತರ ನನ್ನ ತಾಳವ ಬಾರಿಸಲು ಮುಂದಾಗುವೆ !

ಉದ್ದನೆಯ ಪಾತ್ರಗಳೊಡನೆ ನಾ ಕುಳ್ಳರನ್ನೂ ಕುಣಿಸುವೆ ;
ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ಕಟ್ಟಿ ವೇಷವ ಹರ್ಷರಸವನ್ನುಣಿಸುವೆ !

*****

ಗುಮಾಸ್ತ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ರಾಜ್ಯತಂತ್ರ ನವನಿಧಿ !
ಆಳುವವರನಾಳುತಿರುವ ಆಳು ನಾನೆ ಅತಿವಿಧಿ !
ಲಂಚಕುಮುದ ಬಾಂಧವ । ದೃಗಂಚಲ ವಾಗ್ವೈಭವ !
ಅಧಿಕಾರದ ಅರ್ಥಕೋಶಕೀಲವೆನಿಸಿನಿಂದಿಹೆ । ಕಚೇರಿಗಿಳಿದು
ಬಂದಿಹೆ ।

ಇನ್‌ಫ್ಲುಯೆನ್ಸಿನಾಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತೆಗೆದ ರತ್ನವ
ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡುತಿರುವೆ ಯತ್ನವ
ಗುಣಿಸಿ ಭಾಗಿಸುತ್ತ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಫೈಲು ಫೈಲನು
ಮಣಿಸಿ ಮೇಲಿನವರ ಮತಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತ ಜೈಲನು
ಕಾಗದಗಳ ಚೂರುಗಳನು ಮಂತರಿಸುವ ತಂತ್ರವ
ಬಲ್ಲೆ ಮಂತ್ರಿಯಕ್ಷರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಬ ಮಂತ್ರವ !
ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ಬಾಣದಿಂದ ಹತ್ತು ಕೋಟಿಯೊಡೆಯನಿಗೂ
ಮಸ್ತಕದಲಿ ನೀರಿಳಿಸುವೆ ! ಹಣವ ತೆಗೆದು ಕಲ್ಗಳಿಗೂ
ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಚೆಲ್ಲುವಂತೆ ಛೂ ಬಿಡುವೀ ಚಾಕರ
ತಮೋವಿಲೀನ ಭಾಸ್ಕರ !

ನನ್ನ ಸೂತ್ರದಿಂದ ನಡೆಗು ಸರಕಾರದ ಸರ್ವಪಾತ್ರ
ಫೈಲ ಗಾತ್ರ ಬೆಳೆಸುವಂಥ ನನ್ನ ದಿವ್ಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ
ರೆಡ್‌ಟೇಪಿನ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತಿದೆ ಸಾಲು ಸಾಲು
ವಿಡ್‌ವಿರಾಡ್–ವಿಲಾಸನೃತ್ಯ–ಮಾರ್ದಂಗಿಕನಾರು ಹೇಳು ?
ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದರ್ಕಳೆಂಬ ಭೇದಗೀದ ಕಾಂಬೆನೆ ? ಕೊಡಲ್ಕೆ
ಹಸ್ತಕೊಂಬೆನೆ ?

ಒಡಬಾನಲಗೊಂದು ಚಮಚ ತುಪ್ಪ ಸಾಕೆ ಮೋರಲು !
ಕ್ಷುಧಾರ್ತಿ ಪೂರ ತೀರಲು !

ಜನಗಳೇನು ದನಗಳೇನು ಒಡೆಯರೇನು ಒಕ್ಕಲೇನು
ಪಕ್ಷ ಬಂದು ಹೋದರೇನು ಲಕ್ಷವಿರಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವೇನು ?
ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ನಾನು ಬರೆದ ಗುಪ್ತಚಿತ್ರರಾವಣ । ಹೃದಂಕುರ
ವಿದ್ರಾವಣ !
ಈಶರಿರವ ತಿರುಗಿಸುವ ಸಮಸ್ತ ರಾಜ್ಯಕಾರಣ ! ಗುಮಾಸ್ತ
ವೃತ್ತಿಧೋರಣ !
ಗಣರಾಜ್ಯದ ಗಣ್ಯರನೆ, ಗಣಿಸಿ ಒಗೆವ ದಫ್ತರ ।
ಅದೇನು ಒಂದೆ ತರತರ
ನನ್ನ ತತ್ವವೆಲ್ಲಾ ಮಸಿ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ
'ಅಹಮನ್ನಂ ಅನ್ನಾದಃ' ದಾಸ ಮೇಲೆ ಈಶನೊಳಗೆ
ಪ್ರಜಾಸಾಗರಾಂತರಾಳ ಭಾವವೀಚಿ ಜಾಲವ
ಕುಣಿಸಿ ಕಾಲ ಕಾಲವ
ಸೃಜಿಸಿ ಉಳಿಸಿ ನಾಶಮಾಡಿ ನಗುವ ನನ್ನ ಲೀಲೆ
ವಿದಗ್ಧಾಕ್ಷರಮಾಲೆ !
ರೇಶನಿಸುವೆನೆಲ್ಲ ಜನರ ದುಃಖಸುಖವಿತಾನ !
ಆಹಾ ಕುಬೇರ ದೀನ !

ನನ್ನ ಕುಲ ನಿರಾಕುಲ
ನನ್ನ ಬಲ ಸುಮುಜ್ವಲ

ನಾನೆ ನಾನು ನೀಲನೀರದಸ್ಥ ವಿದ್ಯುದಾಭ । ನಮೋSಸ್ತು
ಎನಲು ಲಾಭ
ತಾನೆ ಲಭ್ಯ ನಿಮಗೆ ನರರೆ, ಅದರೊಳರ್ಧವೀಗ !
ಅದಿರಲಿ ನನ್ನ ಭಾಗ !
ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳನು ತೆತ್ತು ನಡೆದುಕೊಂಡರೇನೇ ।
ದಿವಸ್ಪತಿಗಳ ಸೇನೆ ।
ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ನಿಲುವುದಲ್ತೆ !
ಅದೇ ತಕ್ಕ ನೀತಿ । ನಿಜಕ್ಕು ನಲ್ಮೆ ಗೀತಿ !

*****

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ

೧

ಹೊಸ ಅರುಣನುದಯಿಸಿದ ಹೊಸ ಉಷಃಸುಂದರಿಯ
ಹೊಸ ಕೀರಕಂಠ ಕಿವಿದೆರೆಗೆರಗಿದೆ !
ಹೊಸ ಭಾರತದ ಮೂಡಲಲ್ಲೆದ್ದ ಹೊಸ ರವಿಯ
ನಸುನಗೆಯ ಬೆಳ್ವೆಳರು ಬಿತ್ತರಿಸಿದೆ !
ಬಿಡುಗಡೆಯ ತಂಗಾಳಿ ತೀಡಿ ತುಂಬಿದ ಹುರುಪು
ಹಡೆದ ಹೊಸ ಸೊಗಸುಗಳೆದಳಿದ ಹೂಹಸಿರುಗಳ
ತಮ್ಮ ಭವಿತವ್ಯತೆಯ ತಾವೆ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಂಬ
ಸಮ್ಮಾನ ಸೂಸುತಿಹ ನವ ಶೈಶವಾತ್ಮಗಳ –
ನಲ್ನುಡಿಯ ಮೆಲ್ನಡೆಯ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ ಗೆಲ್ವಿಕೆಯ
ಗರಿ ಹಾರಿ ಗಗನದಲಿ ಚುಕ್ಕೆ ಸಾಲಾದವೋ
ಎನ್ನುವಂತಿಹ ಚಿನ್ನಗನಸುಗಳ ಕಾಲವಿದು –
ಅಲ್ಲ – ಬರಿ ಕನಸು ಕಾಣುವ ಕಾಲವಲ್ಲ ಕಾ–
ಣುತ್ತ ಕಾಣುತ್ತ ಕನಸನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಕೈ
ಯಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ ಹಿಡಿದುಂಬನಲ್ಗಾಲವಿದು !

೨

ಉಪನಿಷತ್ತೆಂಬ ಹಳೆಬೊಡ್ಡೆ ಚಿಗುರಿರಲಿಲ್ಲ,
ಬಹುಕಾಲ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ಜಡವಾಗಿ, ಆದರೀ
ಸುಪರಿಚಿತ ವರ್ತಮಾನದಿ ಚಿಗುರಿ ಗಿಡವಾಗಿ
ಭಾರತದ ಋಷಿಮುನಿಗಳಾರ್ಜಿಸಿದ ತಪ ಮೂರ್ತಿ–
ವೆತ್ತಂತೆ ಫಲಿಸಿತೆರಡನೆ ಬುದ್ಧರಸ ತುಂಬಿ !
ಆ ರಸಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದೆಮ್ಮ ನೆಲ ಹದಗೊಳಲು
ಹೊಲೆತನದ ಕಳೆಯನೆದೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತೆಸೆಯುವೆವು –
ಬಿಳಿಬಟ್ಟೆ ಬಗೆಯಿಂದ ಕಪ್ಪು ಭಾವನೆದಳೆದು

ಒಳ ಮಲದ ಬಲದಿಂದ ಹೊರಹೊಲೆಯರನು ಕೀಳು-
ಗಳೆದ ಕಾಡಾಡಿತನವನು ಗಡಿಯ ಹೊರನೂಕಿ
ನಿರ್ಮಲಿಸುತಿಹೆವಿದೋ ಭಾರತದ ಹೆದ್ದಿರೆಯ ;
(ಕರ್ಮ) ಕಂಠೀರವ ನಮೋ ಗಾಂಧಿ ಶುಭ ನಾಂದಿ!)

ಹಳ್ಳಿಗಳೆ ಭಾರತದ ಹೃದಯವೆಂದೊರೆದು ಮೇಣ್
ಉಳ್ಳವರು ಹಂಚಿ ಉಣಬೇಕೆಂದು ನಾಡಿನಲಿ
ಎಲ್ಲ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗಪ್ಪಣೆಯನಿತ್ತು ಕೈ-
ವಲ್ಯಕೇರಿದ ತಂದೆ ; ಅವನ ಹರಕೆಯ ಹೊತ್ತು
ಬಲ್ಲಿದರು ನೆಲದ ಶುದ್ಧಿಯ ಮಿಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳ
ಮುಂಬರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗುವ ದೃಶ್ಯವತಿ ರಮ್ಯ !

ಜಾತೀಯತೆಯ ಸರ್ಪ, ಮತಪಂಥಕುದುರಾಳ
ಧರ್ಮಾಂಧತೆಯ ಕಡಾಲ್ಪಳುಕ, ದುಷ್ಪ್ರಾದೇಶಿ-
ಕತೆಯ ಕೊಂಡಿಯ ಚೇಳು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥ-
ಕಾರ್ಕೋಟಕಗಳ ಕಡಿದಭಯವಿತ್ತೊಳ್ಳಿದಗೆ;
ನೀರೊಡ್ಡುಗಳ ನಿಲಿಸಿ, ಬುವಿಯ ಚೊಚ್ಚಿಲು ಮಕ್ಕ-
ಳಾರೈಕೆಗೆಡೆಮಾಡಿ, ನೀರ್ಮಿಂಚ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ
ನಾನಾವಿಧೋದ್ಯಮದ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಟ್ಟುತಹ
ಮಾನವ್ಯ ನವ್ಯಸಂಭ್ರಮ ದಿವ್ಯವಾಗುತಿದೆ !

೨

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದುಡಿವ ತಜ್ಞರ ವಿಶ್ವಕರ್ಮತ್ವ
ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥಗಳಿಂದ ಸಾರ್ಥಕವಲಾ !
ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣದ ಕಾಲವಲ್ಲ-ವಿಜ್ಞಾನಾಸ್ತ್ರ
ಎಲ್ಲವನು ತರಿಸಿಕೊಡಲೆದ್ದಿದೆಯಲಾ !
ನವಭಾರತದ ಎರಡನೆಯ ವಿಭೂತಿಯ ಯೋಗ
ನವ ಪಾರ್ಥರೆದುರಿಂದು ಮೂಡಿ ನಿಲಲು,
ಹವೆಯೆ ಹೊಸದೆನಿಸುತಿದೆ ಕವಿರಚನೆವೋಲ್ ನವೋ-
ನವ ರಚನೆಗಳ ಯೋಜನೆಗಳೇಳಲು !

೪

ಮಯಮಂಟಪಗಳೇನೊ ಮಾಯಾಬಜಾರದ
ನಯನಮೋಹನ ಮನೆಸಾಲೋ-
ಎನುವಂತೆ ಶ್ರಮಿಕರ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ನೋಟ
ತಣಿಸುಗು ಕಣ್ಣನಲ್ಲಲ್ಲಿ !
ನಿನ್ನೆ ಮಸಣವೆನಿಸಿದ್ದ ಜಾಗದೊಳಿಂದು
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕಟ್ಟಡಗಳು
ಪನ್ನತಿಕೆಯ ಸಾರಲೇಳೆ ಭಾರತದಾಳ
ಮುನ್ನಡೆಗಲೆಗೆಣೆಯುಂಟೇ ?
ಮರುನೆಲ ಸಿರಿನೆಲ ಮರುದಿನ ! ಅಕ್ಷರ -
ವರಿಯದ ಗಾವಿಲ 'ಹಾಹಾ'
ಎನುವಷ್ಟರಲಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ
ಪರಿಯ ಕಂಡೆಂಬರು 'ವಹವಾ!'

೫

ನಗರ-ನಗರದಲಿ ಕಲಿತ ಕುವರಿಯರ
ಸತ್ಯಕಾಮ ಹೆಚ್ಚಿ
ಜಗಳ ಬಾಳು ನಿರ್ನಾಮವಾದ ಮಂ-
ಗಲದ ಮನೆಯ ಮೆಚ್ಚಿ
ಸೊಗವನುಂಬ ರಸರಸಿಕರತ್ನಗಳ
ರಾಗರುಚಿಗಳಿಂದ
ಜಗದ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ ಬೆಳೆಯುತಿದೆ
ಪುರುಷಕಾರದಿಂದ
ಬಾಯ ಬ್ರಹ್ಮದಲಿ ಬರಡುಗತೆಗಳಲಿ
ವೇಳೆಗಳೆವ ಕುರುಡು
ಮಾಯವಾಗುತಿದೆ, ವೀರ ಲೌಕಿಕತೆ-
ಯಿಂದ ನಡೆವ ಹುರುಡು
ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪಸರಿಸಲು ತೊಡಗಿ ವಿಧಿ-

ವಾದ –ದಾಸ್ಯ ದುಃಖ
ಹೇಯವಾಯ್ತು ಸುವಿಚಾರ ಪಕ್ಷಿಗಿದೊ
ಮೂಡಿ ಬರಲು ಪಕ್ಕ !
ಹುರುಳು ಹೋದ ಮಡಿ–ಮಾಂದ್ಯ ಮಾಡುವಾ–
ಚಾರ ಭಗ್ನವಾಗಿ;
ತಿರುಳನೋದಿ ಬಂದಂಥ ತಿಳಿವು ಪ್ರೇ–
ಮಕ್ಕೆ ಲಗ್ನವಾಗಿ;
ಮರಳುತನದ ಹಿಂಸಾಪ್ರಕಾರಗಳು
ಕಡಿಮೆಯಾಗುತಿಹವು
ಕರುಳು ಕರುಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಿವ್ಯತೆಯ
ಕಂಡು ಹೀರಿಕೊಳಲು !
ಐಕ್ಯಭಾವನೆಯನುಂಡ ಜೀವಿಯಾ
ನಂದವಾಯ್ತು ಚೆಂದ
ಶಾಕ್ಯಕುಲಜನಾದರ್ಶ ಪೂಜ್ಯವಾ–
ಯ್ತುವನ ನೀತಿಬಂಧ
ಲೋಕಲೋಚನವ ತೆರೆಯಿಸುತಿದೆ; ಸತ್
ಸಾಮ್ಯವಾದದಿಂದ
ಮೂಕಕೋಟಿಯುದ್ಧಾರ ಸಾಗುತಿದೆ
ವಾಯುವೇಗದಿಂದ !
ತರುಣ ತರುಣಿಯರ ತುಂಬುಮೊಗದ ತಾ–
ವರೆಯ ದಳಗಳಲ್ಲಿ
ಬರೆವೆನೆಂದು ಆ ಬ್ರಹ್ಮ 'ನಿಮ್ಮ ಭವಿ–
ತವ್ಯ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ
ಇರುವುದಯ್ಯ ; ಮಣಿಮಾಲೆಯೆಣಿಸುವೊಣ
ಜಪದ ಜಾಡು ಹಿಡಿದು
ತಿರಿವ ಕವಡಿಗೆಡೆಯಿಲ್ಲ ದ್ಯೂತಮ–
ದ್ಯಪ್ರಭಾವ ಪಡೆದು !
ಹೊಸತು ಧೈರ್ಯ, ಮಾಳ್ಪಂಥ ಕಾರ್ಯ ಹೊಸ
ತುಂಬ ತುಂಬು – ಮನಸು;

ಹೊಸತು ಹಬ್ಬ, ಹೊಸ ಹೊಸತು ಮೈಯ ಮೇ-
ಲಂಗಿ ಚುಕ್ಕೆ ಚುಕ್ಕೆ
ಹೊಸಬನಿಂದು ರವಿ, ಹೊಸಬನಿಂದು ಕವಿ
ಹೊಸತು ಕನಸು–ನನಸು.
ಮಿಸುನಿಗಾಲ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಲೋಲ ಜನ
ಎಂದು ನಾನು ನಕ್ಕೆ !

*****

ರುದ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆ

೧

'ರುದ್ರೋ....ಹಂ ರುದ್ರೋ....ಹಂ' ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯಿನೆದ್ದು ಬಂದೆ
ಜಗದಗಲಕೆ ಹರಹಿ ನಿಂದೆನಿದೋ ಮುಗಿಲುಜಡೆಯ ತೂಗಿ
ವಿದ್ಯುದಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದೆ ಗುಡುಗಿ ನಡುಗಿಸುತಿಹೆ ಚರಾಚರದೊ–
ಳಿರುವ ದುಷ್ಟಸರ್ಪಮತಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಲೆಂದು
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ತುಂಗತಮ ಶಿರಃಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ
ಗರ್ಜಿಸುತಿಹೆನಿದೋ ಕೇಳಿ ಅಣುಮಾನವ ಜಂತುಗಳೇ
ಕ್ಷುದ್ರಲೋಭ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಮೈಮನಗಳ ಮೂಟೆಗಳೇ
ನಿಲ್ಲಿರಲ್ಲಿ ನಿಂತಲ್ಲೆ ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ
ಬೆನ್ನೆಲುಬನು ಹುಡಿಗೂಡಿಸಿ ಬುವಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನಿಕ್ಕುವೆ
ಮಣ್ಣಿನಾಸೆ ಹೊನ್ನಿನಾಸೆ ಕಸಕಿಂತಲು ಕಡಿಮೆಯಾದ
ಜೊಳ್ಳು ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳ ಹೆಕ್ಕುವಾಸೆ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ
ನನ್ನಿಗಾರರೆದೆಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಚೂರಿಯಿಕ್ಕಿ ಬಾಳ್ವ
ನರನರಿಗಳೆ, ಇಗ್ಗಾಲಿನ ಕರ್ಕೋಟಕ ಕುಂಡಗಳೇ,
ಕುದುರಾಳಗಳೆಲ್ಲ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷಪಿಂಡಗಳೇ.
ಕೆಡೆದು ನಿಮ್ಮ ತೆರೆಚರಂಡಿಯಲ್ಲಿ ನೂಕಿ ಜಡಿದು ಬಡಿದು
ಕಡೆದು ನುಣ್ಣನೆಣ್ಣೆಮಾಡಿ ಹರಿಯ ಬಿಡುವೆ ನರಕದೆಡೆಗೆ !
ಇದೋ ಶೂಲ. ಇದೋ ಪಾಶ. ಕಚ್ಚಿ ಚುಚ್ಚಿ ತಿಂಬ ಭೂತ
ಇದೋ ರಕ್ತ ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರಿಸುವ ಪಿಶಾಚತಂಡ
ಬಿಟ್ಟೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಿರೆಂಜಲುಂಬ ಮಾನ
ಸತ್ತ ಹೇಡಿ ಹೆಣಗಳೇ ಕರಾಳ ತಂತ್ರಗಣಗಳೇ !
ಎತ್ತ ಓಡಲೆದ್ದಿರಯ್ಯ ಹೋಗಿರೋ ಅದೆಲ್ಲಿ ನೀವು
ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಬಿರೆಂದು ನೋಳ್ಪೆ ನನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ
'ತತ್ತರಿಸಿ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳಿರಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನು
ಚಾಡಿ ಛಿದ್ರ ಕಪಟ ಕಂತ್ರಿವಿದ್ಯೆ, ಕಳ್ಳ–ಸುಳ್ಳತನದ
ಮೋಡಿಮಂತ್ರ – ಒಂದೆ ಎರಡೆ ? ಕಾರ್ಗ್ಗೆಲಸದ ಗುಡ್ಡಗುಡ್ಡ !

ಆ ಅರಮನೆಗಳಲಿ ತಲೆಯು ಮರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಳಿರಯ್ಯ –
ಏಕೆ ಗಾಬರಿಯಲಿ ಎಡಹುತಿರುವಿರೀಗ ಗಣ್ಯರೇ,
ಏಕೆ ಬೆದರಿ ಬಳಕುತಿಹಿರಿ ನಾಗರೀಕವರೇಣ್ಯರೇ !
ಕ್ಷುದ್ರಶತ್ರು ರುದ್ರ ನಾನು
ಗೀತಾ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸಿನವನು !
ಮದ್ಯಗಿದ್ದವಿದ್ದರೆಯ್ದಿ
ಬೇಗ ಕುಡಿದು ಬನ್ನಿರೋಡಿ–
ಗುಟ್ಟುಗಳ ಕಪಾಟನೊಮ್ಮೆ ತೆರೆದುನೋಡಿ ಬನ್ನಿರಯ್ಯೋ
ಕಷ್ಟಕಷ್ಟ ! ಪರರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕರವು ! ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳೆ !
ಕಾಲವಿಲ್ಲ, ಕಾಲಕಾಲ ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತೆ ಕೇಳಿತೇನು ?
ಬಾಲ ಮಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಿ ಚೀರಲಿಲ್ಲಿ ಫಲವದೇನು ?
ಖ್ಯಾತೋಹಂ ವಿಷಯಲುಬ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರಕೃತದ್ಯೂತೋಹಂ
ವಿಜ್ಞಾನ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಷಾಬ್ಧಿಜನ್ಯ ಭೂತೋಹಂ
ಧಗದ್ಧಗಿಸಿನಿಂದೆನಿದೋ ದಿಗ್‌ದಿಗಂತಗಳಲಿ ಹರಡಿ
ಜೀವಗಳ್ಗರಿತ್ತ ಕಾಣಿರೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣನರಳಿಸಿ !
ಕಟ್ಟಿ ಗಂಟುಮೂಟೆಯನ್ನು ಹೊರಡಲಿನ್ನು ಸರಳಿಸಿ

೨

ಏನಹಹ ಚೆಲ್ಲಾಟ ಚಿಗುರೆಗಳು ನಾಚುವುವು
ಎಂಥ ರಮಣೀಯ ನರ್ತನವಹಹ ! ಮಾನವ್ಯ
ಕೀಟಗಳು ಈಗಲೂ ನನ್ನ ತಿಸುಳದ ಕೊಂಡಿ
ಕರುಳ ಹಿಡಿದೆಳೆಯುತಿದ್ದಾಗಲೂ ಹೆರರೊಡವೆ
ಮಾನಸನ್ಮಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಬಾಯ್ನೀರ್ಗರೆದು ಜಾಣತನ
ತೋರುತಿವೆ ಚಾಪಲ್ಯದಂಡೆಗಳು
ಮಾತ್ಸರ್ಯದುಂಡೆಗಳು, ಮದಮತ್ತಿ ಹೊಲಸಾದ
ಜೀಜೀತನದ ಜೋಲುಗೊಂಡೆಗಳು. ಮಂಡೆಗಳು
ಲಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲದ ಕೊಳಚೆಹಂಡೆಗಳು ! ಹೇಸು ನಗೆ–
ಯರಳಿ ಮಿರುಗುವುದಬ್ಬ ಮುಖಗಳಲಿ ! ಈ ರೀತಿ

ಬೊಬ್ಬರಿದು ನಿಂತರೂ ನನ್ನ ಕಾಣುವ ಕಣ್ಣು
ಒಬ್ಬರಿಗು ಇಲ್ಲವಾಯ್ತಿವರ ಹಿಂಡನ್ನರೆದು
ನನ್ನ ಗಣಗಳಿಗೌತಣವನಿಕ್ಕುವೆನು. ಜಗವು
ಈ ಮಸಣವಾನಿಸರ ಮೃಗಬುದ್ಧಿ ಖಗಹಸ್ತ
ಮಾಡಿರಾಶಿಸಿಬಿಟ್ಟ ಲಂಚವಂಚನೆ ಪಿಶುನ-
ವಾಣಿ ಬೆನ್ನಿರಿವ ಮಿತ್ರಾದಿ ಸರ್ವದ್ರೋಹ
ಮಾಯೆ ಮಾರೀಚತನಗಳ ಬಣಬೆಯಿಂ ತುಂಬಿ
ತೇರ್‍ೈಸಿ ತಿಣುಕುತಿದೆ ತೀಡುತಿದೆ ! ಯಮ ಕೂಡ
ಕಾಣದಾಗಿಹನಿವರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಗಳ !
ಓ ಬನ್ನಿ ನೀವಾರು ?
ಸುಳ್ಳುನುಗುಳುವ ಜಾತಿಯೊಳಗೆ ಲಾಯರೆ ನೀವು?
ಇಲ್ಲವೆ ಮಹಾಧ್ಯಾಪಕರೆ ಸುಳ್ಳುನಾಡುತ್ತ
ಒಳ್ಳಿತನು ಪರರಿಗೆಂದೇ ಬೋಧಿಸುತ ಬಾಳ್ವ ?
ಕಳ್ಳಪೇಟೆಯ ಧರ್ಮರಾಯ ಸೆಟ್ಟರೆ ಹೇಳಿ ?
ಬಲ್ಲವರ ಹಾಗುಲಿವ ಚೆಲ್ಲಗಾರಿಕೆಯಿಂದ
ಎಲ್ಲರಿಗು ಟೊಪ್ಪಿ ಹಾಕುವ ರಾಜಕಾರಣದ
ಮಲ್ಲರೇ ? ಪರಮತವ ಶುಕಪಾಠ ಮಾಡಿ ಅದೆ
ಎಲ್ಲ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಜಂಭದ ಹುಂಬ
ವಾಚಾಲ ವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದರೆ ? ಪ್ರೋಗ್ರಾಮು
ನಿಮ್ಮದೇನಬಲೆಯರ ಸುಬಲಗೊಳಿಸುವ ಕೂಗು ?
ಎಲ್ಲರ ಸಮಾನತೆಯ ತಲೆ ಹೊಡೆದು ಅಳಿಯುವುದೆ ?
ಸುಳ್ಳನಾರಾಧಿಸುವ ಹದಿಬದೆತನದ ನೂರು
ತಿಲ್ಲಾಣಗಳನೊಡ್ಡಿ ಲಂಚ ಹೀರುವ ಕಪಟ
ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಣಾಮೃತ ಕಲಶರೇನಯ್ಯ ?
ಕಲ್ಲುಗಾಣಕೆ ಹಾಕಿ ಸತ್ಯಸಂಧರ ನಿತ್ಯ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು ವಿಜ್ಞಾನ-ಯಂತ್ರ-ತಂತ್ರವ ಬಿಚ್ಚಿ
ಕೊಲ್ಲುಗಲೆಯನು ಹರಡಿ ನಾಗರಿಕತೆಯದೆಂದು
ಬಲ್ಲಾಳ್ತನವ ಮಾಳ್ಪ ಚೆಲ್ವ ನಾಯಕರೇನು ?
ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಪಾಪಕೂಪಪತಿತ ಮಹಾಮಾನ್ಯರೇ

ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ದೈವವನ್ನು ಜರೆದು ಗೆದ್ದ ಧನ್ಯರೇ !
ಇದೊ ಕೃಪಾಣ, ಇದೊ ತ್ರಿಶೂಲ ಇದೊ ಇದೊ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧ
ಇದೊ ಲಲಾಟಲಿಖಿತವನ್ನು ತಿದ್ದಬಲ್ಲ ಚಿದ್ವಿಧ-
ಕಾಣದ ಕೈಚಾಚಿ ನಿಮ್ಮ ಕರೆವುದೆಲ್ಲ ಬನ್ನಿ
ತಾಣವಿಲ್ಲ ಹೊರಟೆವಿನ್ನು ರುದ್ರಧಾಮಕೆನ್ನಿ !
ನುಡಿದ ಸಿಡಿಲಿನಿಂದೊಡೆಯದೆ ಹೋಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿ
ಸಿಡಿವ ಬಾಂಬು-ತಾಳ ಹಾಕಿ ಹಾಡುವನೀ ಕವಿ !

*****

ಕಾಣ್ಕೆ

ಕಂಡೆನೋ ಕಂಡೆ ಕವಿರಾಯ ॥ ಪ ॥

'ಮಿಸ್ಟೇಕು' ಮಾಡಿ 'ಮಿಸ್ಟಿಕ್ ಪೊಯಟ್ರು' ಎಂದೆನಿಸಿದವರ ಕಂಡೆ
ಅಷ್ಟೇಕೆ ಎಂಬ ಎಷ್ಟೇಷ್ಟೋ ಹೇಳಿ ಕೊಳೆ ಬೆಳೆಸಿದವರ ಕಂಡೆ
ಬರಿ ಧಾಟಿಗಾಗಿ ಒಳತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡುವವರ ಕಂಡೆ
ಛಂದಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೊಡೆದವರ ಕಂಡೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಬಂಧ ಕಂಡೆ ॥೧॥

ಪ್ರಾಸವನು ಬಿಟ್ಟು ತ್ರಾಸವನು ಪಟ್ಟವರ ಹಿಂಡು ಹಿಂಡು ಕಂಡೆ
ಬರಿ ನಕಲು ಮಾಡಿ ನಲ್ಗತೆಯ ಶಿಕಲು ಎಂದೋದಿದವರ ಕಂಡೆ
ಒಣ ಹುಸಿಯ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಸಿವಿಸಿಯ ಹಡೆದು ಹೆಣ್ಣೆಂಬರನ್ನು ಕಂಡೆ
ಬಸಿರಲ್ಲೆ ಭಾವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗಂಡೆಂಬರನ್ನು ಕಂಡೆ ॥೨॥

ಕನ್ನಡದ ಮರಳು ಸಂಸ್ಕೃತದ ತಿರುಳನ್ನೆ ಮರೆತುದನ್ನು ಕಂಡೆ
ಆಂಗ್ಲಾಕ್ಷರಾಗಿ 'ಲಾಂಗ್‌ಲೈಫು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ' ಎಂದವರನ್ನು ಕಂಡೆ
ಬರಿ ಗಾಳಿ ಗುದ್ದಿ ಹೊಸ ಹಾಡ ಗೈದು ಗೆದ್ದವರ ಎದೆಯ ಕಂಡೆ
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕದ್ದು ಇಡಿ ವಾಕ್ಯವನ್ನೆ ಸೈಗೊಂಡವರನ್ನು ಕಂಡೆ ॥೩॥

ಕತೆ ಕವಿತೆ ನಾಟ್ಯ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕುಣಿವ ಗಜಪತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡೆ
ವ್ಯಥೆಪಡದೆ ಕನ್ನಡಾಯತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಳೆದವರನ್ನು ಕಂಡೆ
ಅದು ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಎಂಬಲ್ಪ ಜಲ್ಪಕರ ಜಂಭವನ್ನು ಕಂಡೆ
ಧುಃ ಕಂಡು ಕಾಣದಾಲಸ್ಯ ಪಿಂಡಗಳ ಕುಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕಂಡೆ ॥೪॥

ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು 'ತೊಲಗು ಶನಿ' ಎಂದು ಮಲನೊಳಗೆಳೆವರನ್ನು ಕಂಡೆ
ತಂತಮ್ಮರನ್ನು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಂತಮಿಸಿ ಮೆರೆವರನ್ನು ಕಂಡೆ

'ಅರಸಾಗು' ಎಂದು ಸರಸೋಕ್ತಿಯಾಡಿ ಕೇಡೆಣಿಸುವವರ ಕಂಡೆ
ತುರಿಸೆಂದು ತುರಿಸಿನಿಂದಾಳ ಕಣ್ಗೆ ಧೂಳೆರಚುವವರ ಕಂಡೆ ॥೫॥

ಅಲ್ಲೊಂದು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲೊಂದು ಸೂರ್ಯಮುಖಿ ಹುಟ್ಟಿದುದನು ಕಂಡೆ
ಆದರೂ ಮಿಣಕುಹುಳು ಮುಖಕೆ ಪೃಷ್ಠವನು ಹಿಡಿಯುತಿಹುದ ಕಂಡೆ
ಶೃಂಗಾರವೆಂದು ಬೀಭತ್ಸವನ್ನು ಜನ ಕೊಳ್ಳುತಿಹುದ ಕಂಡೆ
ಭಂಗಾರವನ್ನು ಇದ್ದಲಿಯ ಜೊತೆಗೆ ತೂಗೆಸೆವುದನ್ನು ಕಂಡೆ ॥೬॥

*****

ಎಸ್.ಟಿ. ಬಸ್

I

ಎಸ್.ಟಿ. ಬಸ್, ಎಸ್.ಟಿ.ಬಸ್,
ಗಲಗಲ ಸದ್ದಿನ ಸರ್ಕಸ್ !
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ
ಪಿಂಡಾಂಡದ ಚಲನದ ರಷ್ !

ನೂರ್ ಮೀರಿದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಗೂಡೊಳಗಿನ ಮೂಳೆಗಳೋ
ಕಡಲಾಳದ ಜಲಚರಗಳ ಹಿಡಿದೆಳೆದಿಹ ಜಾಲಗಳೋ
ತುಂಬಿರಬೇಕಿದರಲ್ಲೆನೆ ಕಿವಿಯಾಳವ ಸೀಳುತ್ತಿದೆ,
ಅಂತರಯಂತ್ರ ಧ್ವನಿ ಮಿದುಳಲೆಗಳನೊಡೆದಾಳುತ್ತಿದೆ !

ಜೀವಿಗಿಂತ ಜೋರೊದರುವ
ಜಡವಾಹನ ರಾವಣಾ !
ಜೀವಿಗಳನು ಗಡಗುಡಿಸುವ
ಜಂಪಿಂಗ್ ಹೈದ್ದಾರಣಾ !

ರಶಿಯ ಅಮೇರಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಳಗ ಸುರುವಾಯಿತೋ,
ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಧಬಧಬೆಗಳು ಕಲಹಿಕ್ಕಿದಿರಾದವೋ !
ನರಕದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದವೋ
ವಿಶ್ವರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಮೇಳನ ಕಂಬಳಗಳ ನಡೆಸಿತೋ !

–ಏನಿದೇನಿದೆಂಬ ಹಾಗೆ
ಮೈತುಂಬಾ ನಾದವಾಗೆ –
ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಮಾಡುವದರ ದಾಳಿಯ
ದುರ್ನಿವಾರ್ಯ ಪಾಳಿಯ !

ಗಲಿಬಿಲಿ, ಗದ್ದಲ ಗೊಂದಲ ಗಲಗಲಿಸಲು ಕಾಯುವ
ಮುರಿದೊಗೆವುದೊ ಎನಲಲಗುಗಿಸಿ ಬಿಡುವುದು ತಳಪಾಯವ !

ನಿನ್ನಾರ್ಭಟ ನವ್ಯಧ್ವನಿ; ಮಹಾಯಂತ್ರ ಭೈರವ-
ನೀನೆ ಕಾಯಬೇಕು ಕಡ್ಡಿ ಪೈಲವಾನ್ ಶರೀರವ !

II

ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ನಾಗರಿಕತೆ ಹೊತ್ತು ತಂದ ವೀರ,
ಧೂಲೀಧರ ದುರ್ವಾದವ ಮುಳುಗಿಸುವ ಸಮೀರ
ನಿನ್ನೊಂದಿಗ ! ಎಸ್.ಟಿ.ರಾಜ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ –
ಕನ್ನಡ ಸೀಮೆಯಳೆಯುವ ಹೊಸ ಕಲ್ಕ್ಯವತಾರ !

ರೋಡೆಂಜಿನ್ ಬೆಳೆದು ಬೆಳೆದು ನೀನಾಯಿತೊ ಹೇಗೆ ?
ರಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ನಿನಗೆಲ್ಲಿದೆ ಬೇಗೆ ?
ಕೋಡಿಲ್ಲದ ಶರಭ ! ನಾಯಿ ಬೆಕ್ಕು ಕೋಳಿ ಎಲ್ಲಾ
ರೋಡಿನಲ್ಲೆ ಭೂಗತ ನಿನಗಿದಿರಾದರೆ ಮಲ್ಲ !

ಎಸ್.ಟಿ. ಬಸ್, ಎಸ್.ಟಿ.ಬಸ್
ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯಕೇ ಯಶಸ್
ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಮಹಾಕಾಯ, ಕಾಲದರ್ಪಭಂಜನಾ !
ಹಳ್ಳಿಯೂರ ಬಾಲಬಂಧು ಜಾಲಮನೋರಂಜನಾ !
ನಿನ್ನ ಧೂಳು ಕಣ್ಣಿದ್ದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಂಜನ !
ನಿನ್ನನಾದ ಪ್ರಗತಿವಾದ ವಿಹಾರಿ ಹೃದ್ವ್ಯಂಜನ !

*****

ನನ್ನ ಠೀವಿ

ಎಲೆಯಡಿಕೆ ಬೀಡಿ ಸಿನಿಮಾದಿ ಚಟಗಳ ದಾಸ
ಹುಲು ಹರಟೆ ಹೊಡೆವ ಗೆಳೆಯರ ನಿತ್ಯ ಸಹವಾಸ
ಮಲಿನ ತನು ಹೊದೆದ ಮಲಿನಾಂಬರಂಗಳ ವೇಷ
ಮಲಿನ ಭಾಷಾವಿಶೇಷ

ಎಲೆಲೆ ನನ್ನೊಳ್ ಮೆರೆವುವುಂಡು ಮಲಗುವ ಸುಲಭ
ಕಲೆಯ ನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಜಗಮನನಾ
ನಲೆವಗೆಯ ಶಿಲೆದಲೆಯ ಬಿಲುನಗೆಯ ಬಿರಿಬಾಯ
ಕಲಿಕಾಮನಕರ್ಮಶೇಷ

ಮನೆತನದ ಜಂಭದಿಂ ಕುಂಭದಿಂಕುಂಬಕುಂಬದಿಂ
ಘನವಂತಿಕೆಯ ಹುಚ್ಚು ಹಾವದಿಂ ಭಾವದಿಂ
ತಿನಿಸಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆವ ಬಿಂಕದಿಂ ಪಂಕದಿಂ
ಮೆರೆವ ಕಾಲ್ದಾರಿಯಿಂದ

ಮನೆದಾಟಿ ಬಸ್ಸೇರಿ ಪಣ್ಯಗೃಹಗಳ ಸಾರಿ
ಗಣಿಸದೇನನೊ ಕೊಂಡು ಹೋಟೆಲುಗಳಲ್ಲುಂಡು
ದಿನತೆಗೆವ ದಿವ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿರುವೆ
ಪಡೆದಾಳಗೈಮೆಯಿಂದ

ಕಲಹ ಕೋವಿದನಾಗಿ ಪಿಸುಣ ಪಸರಿಗ ನೆನಿಸಿ
ಕೆಲ ಕತೆಗಳನ್ನೋದಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನು ಗಳಿಸಿ
ಛಲತಾಳಿ ನನ್ನವರ ಬಣಕಟ್ಟಿ ನನ್ನನ್ನು
ಹೊಗಳದವರನು ಮೆಟ್ಟುವೆ

ಬಲವಂತರೆದುರು ನಾ ಬಾಲವಲ್ಲಾಡಿಸುವೆ
ಕಲಿಯುಗವ ನಿಂದಿಸುವೆ ಕೈಸೋತ ಕಾಲದಲಿ
ಹಲವು ಕಂದಾಚಾರಗಳ ವೇದವೆಂದು ಸಿರಿ
ಮಠ–ಪುರೋಹಿತರ ಹೊರೆವೆ

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸುವ
ಹೋಚೆಂದಿಗೂ ತಪ್ಪದಂತೆ ಅದಕಾಗಿಯೇ
ಸಂಚಿಯಿಸುವಾಗ ಹತ್ತಾರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಾಣೆ ಮಾಡಿ
ಸಹಜೀವಿಗಳನು

ವಂಚಿಸುವುದೇ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಎಂದರಿವೆ ಸರ್
ಪಂಚಾದಿ ಪದಗಳನದಕೆ ಸಾಧನ ಮಾಡಿ
ಲಂಚಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೋ ಎಂಬೆ ಜೀಯೆಂಬೆ
ಪಂಚ ಭಕ್ಷ್ಯವ ಬಡಿಸುವೆ

ನಾಮಧೇಯವನುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡವರ ನಡುವೆ ನಾ
ನಾಮಧೇಯವನುಳ್ಳ ಕುಳವಾರಿಯೆನಿಸಿರ್ದೆ –
ನಾಮಧೇಯರ ನಡುವೆ ಬೇಕು ಬೇಕಾದುದನು
ಮಾಡಲಂಜದ ವೀರನು

ಕಾಮಕಾನನನಾಗಿ ಧರ್ಮಧ್ವಜವ ಹಿಡಿದು
ನೇಮ–ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ನಟಿಸಿ ಬಾವಿಯೊಳಿರುವ
ಕೂಮನಂತಿರುವ ಸರ್ವಜ್ಞಾನಮುಕ್ತಾತ್ಮ
ನಾನೆನ್ನ ಶೀವಿಗೆಣೆಯೆ ?

******

ತಪ್ಪಿನ ಸರಿ ಅಥವಾ ಮುದ್ದು ತಪ್ಪು

೧

ಓ, ಓ, ನನ್ನ ತಪ್ಪೆ,
ಈ ಬ್ರಹ್ಮನಪ್ಪಿದಪ್ಪೆ,
ದಿವ್ಯದೊಂದು ದೊಡ್ಡತೊಪ್ಪೆ,
ಸರಸ್ವತಿಯ ಸವತಿಯೇ !

ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಂತೆ ನಾನು
ನಿನ್ನ ಹಡೆದು ಮದುವೆಯಾದೆ ;
ನೀನೆ ಸುತೆ, ನೀನೆ ಸತಿ,
ಸೌಂದರ್ಯದ ದವತಿಯೇ !

ನನ್ನ ಪೆನ್ನನದ್ದಿ ಅದ್ದಿ
ಬರೆದೆ ಬರೆದೆ ಬರೆದೆ ಬರೆದೆ ;
ಏನು ಮಸಿ, ಎಂಥ ಬಿಸಿ,
ಭಾವದೀಪ್ತಿ ಬರಲು ಸುಪ್ತಿ
ಮತಿಯ ಪೂರ ಹಿಡಿಯಿತು !
ಏನೋಯೇನೋ ನಡೆಯಿತು !

೨

ಈ..., ನನ್ನ ತಪ್ಪನಂದು
ಆದಿಶಕ್ತಿ ಆದಿಮಾಯೆ
ಎಂದರಲ್ತೆರಿಸಿಗಳು !
ಜಗತ್ಕರ್ತ ಸತ್ವರಜ–
ಸ್ತಮಸ್ಸುಗಳ ಕಲಕಿದಾಗ
ನನ್ನ ಕಂಡು ನನ್ನಿಂದಲೆ
ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ರೂಪಸಿ–
ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂಬ ಪ್ರೇಯಸಿ

೩

ಆದಿಯಂಥ ತಮಸ್ಸೆಂದು
ರಿದೇ ತಪ್ಪು ತೀರ ಕಪ್ಪು ;
ಅದರಿಂದಲೆ ಎತ್ತಿ ಬರೆಯೆ
ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿತೀ ಜಗ –
ಕಲಾವಂತನುಜ್ಜುಗ !

ಬೊಮ್ಮನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು
ತದ್ಭವಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಸಾಗಿ
ಒಂದಕೊಂದು ಅಕ್ಕರೆಗಳ
ಗಲಿಬಿಲಿಸಿತು ನೋಡಲು –
ವಕ್ರಿಮೆ ತಾ ಮೂಡಲು !

೪

ಅರ್ಧಚಂದ್ರನಂತೆ ನನ್ನ
ಮುದ್ದು ತಪ್ಪು ಹೊಗೆಯ ಸೊಪ್ಪು !
ಹೆತ್ತ ನನ್ನ ಹೆಗ್ಗಣವೇ –
'ಎಣ್ಣೆ, ಬೆಣ್ಣೆ, ಡೊಣ್ಣೆ"ಯಾಗಿ
ಎತ್ವವನ್ನು ನುಂಗಿರುವೆ ;
"ಟೆಂಗು, ಡೋಣಿ"ಯಾಗಿ, ದಂತ್ಯ
ದಕ್ಕರಗಳ ಕಬಳಿಸಿಹೆ
"ಉಚ್ಚಾರಣೆ"ಯಾಗಿ ಮಹಾ
ಪ್ರಾಣಗೊಂಡು ಮೆರೆದಿರುವೆ;

ಹೆಸರು ಬರೆಯುವಾಗ ಸಹ
"ಹನುಮಂತ"ನ ತೆಗೆದು ನೀನು
"ಹಣಮಂತ"ನ ಮಾಡಿಹೆ –
ಮೂರ್ಧನ್ಯದಿ ಮೂಡಿಹೆ !

೫

ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಲೋಕವಿಲ್ಲ,
ತಪ್ಪೆಂಬುದಪೂರ್ಣ ರೂಪ;
ಪೂರ್ಣವೆನಲು ದೊಡ್ಡ ಸೊನ್ನೆ
ಆ....ದರ್ಶವೇನು ಚೆನ್ನೆ ?
ವಾಸ್ತವತೆಯ ಮುದ್ದು ಕನ್ನೆ
ತಪ್ಪೆ ತಮಃಸುಂದರಿ !

ಸುರಿ, ಹರಿ, ಚೆಲ್ಲವರಿ,
ಪುಸ್ತಕದಲಿ ಹರಡಿ ಸರಿ;
ಬಿಳಿ ಕಾಗದವಿಲ್ಲದಂತೆ
ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕಪ್ಪು ಮಾಡು–
ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಕಾಳಿಯೇ
ಸ್ಖಲದ್ಗತಿಯ ದಾಳಿಯೇ !

ಮೇಷ್ಟ್ರು ಪಂಡಿತರುಗಳೆದೆಯ
ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುವ ಧೂಳಿಯೇ,
ಇಲ್ಲ ಬರಿಯ ಹಾಳಿಯೇ –
ಎನಿಸು ಮಾರ್ಜಿನಲ್ಲಿಯೂ
ಹರಿದು ಕೆಳಗು ಮೇಲೆಯೂ !

೬

ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಜೀಡು ಬಿಟ್ಟೆ
ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ ಕಣ್ಣ ಮಣೆ,
ನನ್ನ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಣಿ,
ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ತಣಿ –
ಪೆನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬರೆದು ದಣಿ !

ಪರೀಕ್ಷಕರ ತಲೆಯ ಕೆಡಿಸಿ,

ನಿರೀಕ್ಷಕರ ನೆಲೆಯ ಬಿಡಿಸಿ,
ನಾಪಾಸಿನ ವರವ ಕೊಡು–

ಸೋಮಾರಿಗಳರಸಿಯೇ,
ಉಂಡಾಡಿಗಳೊಪ್ಪವೇ,
ಗುರುವಿಗೀವ ಕಪ್ಪವೇ !

*****

ಧನ್ಯನಾದನು ರವಿ

[ಸೂ: ರವಿವರ್ಮನ ಆಳ್ವಿಕೆ ೪೯೭ ರಿಂದ ೫೩೭ವರೆಗೆ. ಅವನ ಆಸ್ಥಾನವೈಭವ ಅಭಿಮಾನಸ್ಪದವೆನ್ನಿಸಿತು. ಮಗ ಹರಿವರ್ಮ ಅನಂತರ ತಂದೆಯ ಸತ್‌ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬದ್ಧಕಂಕಣನಾದ. ಕನ್ನಡ ಮೆರೆಯಿತು!]

ವೈದಿಕ ಜೈನ ಬೌದ್ಧರ ಯತಿಗಣಗಳ
ನಾದರಿಸಿದ ರವಿಕೋಟಿತೇಜದ ರವಿ
ಹೋದಲ್ಲಿ ಬಂದಲ್ಲಿ ನವಿಲೆದ್ದು ಕುಣಿದವು
ದೇವನರ್ತಕಿಯರಂತೆ
ಪಾದವಿಟ್ಟೂರಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಹೆಚ್ಚಲು
ಮಾದರಿಯಾಯಿತು ಕುಂತಳ ಲೋಕಕೆ
ವಾದಿ ವಾಗ್ಮಿ ಕವೀಂದ್ರ ಪಂಡಿತರಿದ್ದರು
ಸುತ್ತಿ ಗ್ರಹಂಗಳಂತೆ

ಅರ್ಥಕಾಮಗಳೆಲ್ಲ ಧರ್ಮಕಾಗಿಯೆ ಎಂದು
ಸಾರ್ಥಮಾರ್ಗವ ಹಾಕಿದಂಥ ಕದಂಬರ
ಪೃಥ್ವೀಶ ರವಿಯಾಳುತಿರೆ ಕನ್ನಡದ ಕೆಚ್ಚು
ಮುಗಿಲಿಗೇರಿತು ಮೂಡಿದ
ಅರ್ಥ ಮಾತಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ಪೌರುಷವೊಂದೆ ನಿ
ರರ್ಥೋಪದೇಶಕೆ ವೇಳೆಗಳೆಯದ ಪ
ರಾರ್ಥಪರಾನಂದರಾದರು ಪ್ರಜೆಗಳು
ಸತ್ಯಧರ್ಮವ ಕೂಡಿದ
ಪಾವನ ಭಾವವೆ ರಮ್ಯ ವಾಪ್ತರೊಳೂ ವಿ
ಭಾವಿಸದೌಚಿತ್ಯವನು ಗುಪ್ತಿಗೆಳಸುವ
ಭಾವ ಮಹಾಪಾಪ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ದುಷ್ಪರ
ಕಾವುದು ದ್ರೋಹವೆಂದು

ಯಾವನ ಕೇಳಿದರೂ ಉದ್ಗರಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಭೂವಲಯಕೆ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯನ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ
ಭಾವನೆ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನದಾಯ್ತು ಎನೆ ರವಿ
ಜನನೇತನಾದನಂದು

ಮನೆಮನೆಯಲಿ ಮಂಗಲೋತ್ಸವ ನಡೆಯಿತು
ತನುಜಾತ ಹರಿವರ್ಮ ಹುಟ್ಟಲು ಬನವಾಸಿ
ಕುಣಿಯಿತು ನವಿಲಂತೆ ಆನಂದವೇ ಬ್ರಹ್ಮ
ಪರರುದಯದೆ ಹುಟ್ಟುವ
ಗಣಿಸದೆ ಸ್ವಸುಖವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿಯೆ
ದಣಿವ ದೊರೆಗೆ ಬರುವಾನಂದವೂ ಬ್ರಹ್ಮ
ಪ್ರಣವ ಪರೋಪಕಾರದ ಕರ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯವ ಕಟ್ಟುವ

ಹರಿಸಿಂಹ ಹರಿಯಿಂದ್ರ ಹರಿವಿಷ್ಣು ಹರಿಹಯ
ಹರಿಹರ ಜಗದಾತ್ಮತತ್ವ ಸತ್ಯದ ಸತ್ಯ
ಹರಿ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ದಿಕ್ಕಾಲಗಳ ಮಾರಿ
ದರಿಹೀನ ಪರಮಾರನ
ಹರಿಯಿರವಾದರ್ಶ ಜೀವನವೆಂದಾಗ
ಹರಿನಾಮವನ್ನಿಟ್ಟು ಕರೆದರು ಕುವರನ
ಶರದ ಚಂದಿರನಂತೆ ಸಾಗರಾಂಬರಧರೆ
ಯಾಣ್ಮನಾಗುವ ವೀರನ

ರವಿ ಹರಿಯಾದ ವೇದೋತ್ತರ ಕಾಲದಿ
ಪವಿಧರನಾದ ವೈಕುಂಠಪುರಾಧಿಪ
ಹವಿಹೋಗಿ ನೈವೇದ್ಯವಾಯ್ತು ಕಾಲಾಂತರ
ನಾಮಾಂತರಕೆ ಕಾರಣ
ಅವನಿಗೆ ಸಮನಾದ ರೂಪಗುಣಂಗಳು
ಸವನಿಸೆ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಊರಾಡಿಕೊಂಡಿತು
ಕವನವಾಯಿತು ಸೂಕ್ತ ಇವನನು ಬಣ್ಣಿಪ
ಕವಿಯಾದ ಋಷಿವಾರಣ

ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕೃತಿಯನರಿಯದ ಪುರುಷರ
ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಪರದೇಶಿಯ ಪ್ರತ್ಯಯ
ಚೆನ್ನವೆನ್ನದೆ ಹೋದರಾಭಿಜಾತ್ಯಕೆ ಕೇಡೆ ?
ಸತ್ಕದ ಸವಿಗೂಡಿದ
ಪನ್ನೀರ ಪನಕ ವಾಯಿತಾಸ್ಥಾನದ
ಪುಣ್ಯವದಸ್ಥ ಕವೀಶ್ವರ ಕುಲ ಹಾಡೆ
ಧನ್ಯನಾದನು ರವಿ ಹರಿಪಿತ ಹರಸುತ
ಹಾರುವರೆಯ್ತರಲು

ಸುಗ್ಗಿ ಖಾತಿಗಳೆಂಬ ಬೆಳೆಗಳಧಿಕವಾಗಿ
ಅಗ್ಗವಾಗಲು ಜೀವನೋಪಯೋಗದ ವಸ್ತು
ಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲುಗಳೊಗೆದವು ಬೆಳು
ದಿಂಗಳ ಭ್ರಮೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ
ದುರ್ಗಗಳೇರಿ ಕವಾಯತುನಡೆಸುವ
ವೆಗ್ಗಳದಧಿಕಾರವರ್ಗ ಕರ್ತವ್ಯವ
ಜಗ್ಗದೆ ಕುಗ್ಗದೆ ಪಾಲಿಸುತಿರೆ ಜನ
ದಕ್ಷವಾಯಿತುನಿಟ್ಟಿಸಿ

ಸಗ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾಗವ ಮಾಡದಾದರು
ಅಗ್ನಿ ಶರಣರಿಲ್ಲಿ ರವಿಹರಿಯೋಗದ
ಸುಗ್ಗಿಯ ಕುಣಿತ ನಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಣಿಸಿತು
ಹೂವಿನ ಕೋಲೊಡನೆ
ನುಗ್ಗಿತು ಮನೆ ಮನೆಯನು ಮೇಳಯುವಕರ
ಉಗ್ಗಡಿಸಿತು ಮಹಾನವಮಿ ಸಂದೇಶವ
ಮಗ್ನವಾಯಿತು ಜನ ರಾಸಲೀಲೆಯೊಳೊಲಿ
ದಿರೆ ಮಧುಕೇಶ್ವರನು

ಗಿಳಿಯಲಿಯೆ
ಅಳಿಯೊಲಿಯೆ
ತಿಳಿಗೊಳದಲಿ ದೋಣಿಗಳೆಸೆಯೆ

ನಳನಳಿಸಿ
ಜಳದಗಳು
ಪಳಪಳ ಹೊಳೆದವು ಸಿರಿಯೊಸೆಯೆ !
ಹಡೆಹೊನ್ನಿನ
ನಾಗಗಳು
ಗೆಡೆಗೊಂಡು ಕುಣಿದವು ಕೊಳಲೂದಲು
ಮಿಡಿಮೂಡಲು
ಮಾವುಗಳು
ಹಡೆದವು ನುಣ್ಚರ ಪಿಕಹಾಡಲು !
ಪ್ರಕೃತಿಯಲಿ
ಸುಕೃತಿ ಸೇರೆ
ಆಕೃತಕವೆನಿಸುವ
ಹೋಗರೇಳುಗು
ಪ್ರಕೃತ ಕಾಗಿ
ವಿಕೃತ ಗೈಯೆ
ದುಷ್ಕೃತದಪರೂಪ ಮೈದಾಳುಗು !
ತೋಳಿರಲು
ತಾಳಿಯೆಲ್ಲಾ
ಬಾಳಿನ ಜಡ ಅಗ್ನಿಮೀಳೆಗಳ
ನಾಳೆಬರೆ
ಗಾಳಿಕರೆ
ಮೇಳಿಸು ಗುಲಿಯಲು ತಾಳೆಗಳ !

*****

ನೌಕಾಗೀತ
ರೂಪಕ ತರಂಗ

ಆ ಮಯೂರವರ್ಮನಿದ್ದ ವೈಜಯಂತಿಪುರದಲಿ
ಪಶ್ಚಿಮಾಬ್ಧಿತೀರವಿಡೀ ಕುಂತಳ ಆ ದಿನದಲಿ
ನಾರಿಕೇಳ ನಂದನಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಗುಡಿಸಲು
ಕಾರವಾರ ಕಾರವೀರ ಮನೆತನವನು ನಡೆಸಲು
ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿರಲು ತಂದೆ ಜಟ್ಟ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತನು
ಜಟ್ಟಿಗನಿಗೆ ಕೋಳಿ ಬಲಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬಂದನು
ಕಾಲಕಳೆಯೆ ತಾಯಿ ನಾಗಿ ಬಸುರಿಯಾಗಿ ನನ್ನನು
ಭೂಮಿಗಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಳೆನಗೆ ತಿಮ್ಮನೆಂಬ ಹೆಸರನು !

ಕಡಲಿನಲೆಗಳುಲಿಹ ಜೋಗುಳ
ಮಡಲ ಹೆಡೆಗಳೆನಗೆ ಹಯಗಳ
ಬದಲು ಆಡಲಲ್ಲಿ ಉಸುಕಿನ
ಗುಡಿಯ ಕಟ್ಟುತಿದ್ದೆ ನಸುಕಿನ !
ಗಾಳಿ ಕಡಲಿಗೊಯ್ಯುತಿದ್ದಿತು
ಮೇಲೆ ಮುಗಿಲು ಗುಡುಗುತಿದ್ದಿತು
ಆರುಭಟಿಸುತಿರಲು ತೆರೆಗಳು
ತೂರಿ ಬರಲು ಮಳೆಯ ಕಣೆಗಳು
ಹಾರುತಿದ್ದೆ ಜಿಗಿದು ಗುಡಿಲಿಗೆ
ಬೇಳೆ ಚಟ್ಲಿ ತಿನಲು ಮಡಿಲಿಗೆ
ಹೇಳುತಿದ್ದ ಕತೆಯನಪ್ಪ –
ಏಳು ಕಡಲ ಸಾಲು ದಾಟಿದ
ತೇರಿನಂಥ ಹಡಗನೇರಿ
ಹಾಯಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ
ಮಾರಲೆಂದು ಮುತ್ತುರತ್ನ
ಸೇರಲೆಂದು ಮನೆಗೆ ಯತ್ನ
ಮಾಡಿ ತೆಂಗು ಕಂಗು ಬಾಳೆ

ಮೆಣಸು ಜಾಯಿಫಲಗಳನ್ನು
ದಾಲಚಿನ್ನಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು
ಹತ್ತಿನೂಲು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು
ಸಾವಿರಾರು ಬಗೆಯ ಲೋಹ
ಪಾತ್ರೆಗಳನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು
ಹಾಯಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೊರಟನಂತೆ
ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜನು !
ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಜಟ್ಟಗನನು
ನೆನೆಯುತ್ತಿದ್ದನು !
ಕಡಲಿನೊಳಗೆ ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ ಅಡಗಿದ
ತಡೆವ ತೋರ ಬಂಡೆಗಳನು ತಡಕಿದ
ಹಿಡಿದು ಕರ್ಣವನ್ನು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ತಿರುಹಿದ
ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ದೂರ ಹಡಗನಗಬಿದ
ಗುಡ್ಡದಂಥ ತಿಮಿಯ ಕೊಂದ ಕುಂತದಿಂದ
ಹೆಡ್ಡನಾಗಿ ಓಡಿಹೋದ ಅಡ್ಡಿತಂದ !
ಕಡಲುಗಳ್ಳರೊಡೆಯ ಬೀರ ಕಣೆಗಳಿಂದ
ಒಡಲಿಗಾಗುತಿರಲು ಗಾಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ
ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗಳು ಸುಬ್ಬಿಯನ್ನು
ಅವಳು ನನಗೆ ಅಜ್ಜಿಯಾದಳಂದಿನಿಂದ !
ಹುಲ್ಲು ಬಣಬೆಯಷ್ಟು ಮೀನ ಹಂಚಿ ಬಿಟ್ಟ
ತನ್ನ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿ ಮೆರೆಡನುಟ್ಟ
ಸೆಲ್ಲೆಯಂಥ ಕೋವಣವನು ಕಾರವೀರರ
ಬಲ್ಲ ಮಸೆಗಳೆದುರು ವಾದ್ಯದನಿಯ ಬಿತ್ತರ !

ಝಂಪಾತರಂಗ

ಈ ಪರಿಯೊಳಿರುತಿರಲು ಸುಖದಿಂದ
ಯುವರಾಜ ಕುಂತಳ –
ಭೂಪಕಂಗನ ದೂತ ಬಂದೆಂದ

ಈ ಪಯೋಧಿಯ ದಾಟಿ ಭೂಮ-
ಧ್ಯಾಪಗಾಲಯದಾಚೆ ರೋಮಿನ
ಟಾಪವೀರ ಚಮೂಪರಾಜ್ಯಕೆ
ಪೋಪದೀ ಸಂಭಾರ ಹೊತ್ತಿದೋ
ಎನೆ ಮಹೋತ್ಸಾಹದಲಿ ನಾನೆದ್ದೆ
ಸಂಗಡಿಗರೆಲ್ಲರು
ಕೊನೆದು ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬರಲು
ಮನೆಯೊಳಂಜಿದಳಬ್ಬೆ ಆದರೆ
ಜನುಮದಾತನು ಮೆಚ್ಚಿ ಹರಸಿದ
ಮನುವಿನಂತಾ ಮೂಗಡಲುಗಳ
ದಣಿಯದೆಯೆ ದಾಟುವೆನು ಎಂದೆನು !

ಮಿಶ್ರ ತರಂಗ

ಮೇರು ಸದೃಶ ನೌಕೆ ಹೊರಟಿತು
ನಮ್ಮದಂದು
ಆರುಭಟಿಸಿ ತೆರೆಯ ತುಡುಕಿತು !
ಚಾರು ಚಂದ್ರಕಿರಣ ಜಾಲ
ಸೂರೆ ಮಾಡುತಿರಲು ಬೆಳರ
ನೀರ ವೀರ ಕುವರರ ಜಯ –
ಕಾರ ನಭವ ಭೇದಿಸಿತ್ತು
ಕಡಲಿನಾನೆ ಕುದುರೆಹರಿಗಳು
ಗಜರುತಿರಲು
ಪೊಡವಿಪಾಲ ಕಳಿಸಿದಧಿಕರು
ನುಡಿದು ಮಂತ್ರಗಳನು ಹರಸೆ
ನಡೆದುದೆಮ್ಮ ನಾವೆ ಮುಂದೆ
ಪಡುವಲಿಂದ ತೆಂಕಣಕ್ಕೆ
ಕಡಲ ಕಡೆದ ಮಂದರದೊಲು
ಆಫ್ರೀಕವನು ಸುತ್ತಿಸಾಗಿತು

ನಮ್ಮ ನೌಕೆ
ಭೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನು ಹಾಕಿತು !
ತಾಪ ತಂಪು ತಳಪು ತಮೋ
ವ್ಯಾಪಕತೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದು
ಪಾಪ ಶಿಲೆಯ ಕೋಡ ನುಡಿದು
ದಾಪಿನಿಂದ ವೇಗವಡೆದು
ಅತಲಾಂತಿಕ ಅತಲಾಂತಿಕ ಸಪ್ತಲೋಕ ವಿಸ್ತಾರದ
ಸರಸ್ವತಿ ಸುರೇಜೆ ಬಂತು
ನಾವಿಕರಿಗೆ ರಣಾಹ್ವಾನ ಕೊಡಲು ಎತ್ತಿನಿಂತು
ಪ್ರಯುತ ವೀಚಿ ಹಸ್ತಗಳನು ಕರೆದ ಭೀಷ್ಮಜಂತು !
ವಾರಾಶಿಯ ಒಡೆಯನಾದ ವರುಣನ ನಾಗಾತ್ಮ
ಮಹಾಮೇರು ಶಕ್ತಿ ಯುಕ್ತ ಪ್ರವಾಹಗಳ ವರ್ತ್ಮ
ಕರಾಳಾಶ್ಮದೈತ್ಯಗರ್ಭ ಜಲಪ್ರೇತ ಪೂರ್ಣ
ಬಿಂಬಿಸಿತ್ತು ಎದೆಯೊಳೆನ್ನ ಬಹು ಸ್ವಪ್ನಕೀರ್ಣ !
"ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮನುಜ ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದಲೂನು
ಹಣದಿ, ಮುತ್ತು ರತುನ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣುಗಳಲಿ ತಾನು
ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡಾಸೆಯನ್ನು ವಿದೇಶಗಳಿಗೈದಿ
ತುಳಿಲಾಳ್ಗಳ ದಂಡಿನಿಂದ ಬಂದ ಕಾದಿ ಕಾದಿ
ಪರ ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಹೊಕ್ಕು ದಾಳಿ ಮಾಡಿ
ಸ್ವಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಗಳಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ
ಮೆರೆವುದೆ ಸಾಫಲ್ಯವಲ್ತೆ ? ನೀನಿದೇನ ಮಾಳ್ಪೆ ?
ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮಾರಲೇಕೆ ಬರಿದೆ ಪೋಪೆ ?
ನಾನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸಿರುವ ಹಡಗು ಒಂದೆ ಎರಡೆ ?
ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದೆನು ನಾನೆಷ್ಟನೋ ತಲೆ ಕರಡೇ
ಆಗದಿರದು ಎಣಿಸತೊಡಗಲಿತಿಹಾಸದ ಕರ್ತ
ಆದರೇನು ಮನುಜನು ಬಡ, ಆಸೆ ಮಹಾಗರ್ತ !
ಅದೇ ಬಾಳು ಮಹಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಮರ್ತ್ಯತ್ವದ ಗೌರವ
ದುಡಿದುಣ್ಣುವ ಬಾಳು ಸಪ್ಪೆ ವೈಶ್ಯ ಕೃಷಿಕ ಭಾರವ
ಹೊರುವಳೆಷ್ಟು ಭೂಮಿತಾಯಿ ಹೇಡಿಗಳುದ್ಯೋಗವ

ಹಿಡಿದು ಬಾಳಲೇನು ಬಂತು ಮೂಗು ಹಿಡಿವಯೋಗವ ?
ವನೋದ್ದೇಶ ಜನೋದ್ದೇಶಗಳನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಕೆ !
ಜಿಬ್ರಾಲ್ತರ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಡಲ ಮುಖವಾಗಿ
ಹೊಕ್ಕಿತು ಹೆದ್ದೇರಿನಂತೆ ನಮ್ಮ ಹಡಗು ಸಾಗಿ
ಭೂದೇವಿಯ ನಾಭಿಯಂತೆ ಭೂಮಧ್ಯ ಸಮುದ್ರ
ಕಡಲ್ಗೆರೆಯಂತೆನಿಸಿ ತೆಮಗೆ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಭದ್ರ !
ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳೆಡ ಬಲದಲಿ ಜನವಸತಿಗಳಿಂದ
ಚಡಪಡಿಸಿದವೀ ಭಾಗದ ಮಹಾಶ್ವೇತವೃಂದ
ಕಿರುದೋಣಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕುತೂಹಲದೆ ಬಂದು
ಪರೀಕಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದುದತ್ಯದ್ಭುತವೆಂದು ;
ಯೂರೋಪಿನ ರೇವುಗಳಲಿ ನಮ್ಮ ಹಡಗಿನಷ್ಟು
ದೊಡ್ಡ ಹಡಗೆ ಇಲ್ಲವಂದು; ಇದೇನಿಂಥ ಬೆಟ್ಟು
ಎಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರಿಲ್ಲಿ ನೀರಿನಿಂದ ? ಎಂದು
ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಹೆಪ್ಪಳಿಸಿತು ಗುಜು ಗುಜಿಸುತ ನಿಂದು !
ನಮ್ಮ ನಾವೆ ಇಂದು ಗೆದ್ದಿತು । ಈ ಅಪೂರ್ವ
ಕರ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಗೀಡುಮಾಡಿತು ।
ಧರ್ಮ ದೇವರನ್ನು ನೆನೆದು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ
ವನ್ನು ಆಡಲಣಿಯಮಾಡಿತು । ನಮ್ಮ ಗುಂಪು
ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಅರ್ಜುನ ; ಹೊರಟು ಮುಂದೆ
ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ದೇಶ ದೇಶದ
ಕೀರ್ತಿವಂತ ನಗರಗಳನು ಹೊಕ್ಕು ತಂಗಿ ಕನ್ನಿಕೆಯರು
ಕೂರ್ತು ಬೇಡಲಿಪ್ಪಸಲಿಸಿದ । ಕಥೆಯ ನೆನೆದು
ತಾಳ ಮದ್ದಳೆಗಳ ಸದ್ದಿಗೆ । ಚಂಡೆ ಹೊಡೆತ
ಏಳಲಲ್ಲ ಸಾರ್ದಿನೀಯದ
ನೀಳವಾದ ಮುಕುಟ ಹೊತ್ತ ಕೊಳವೆಯಾಗಿ ಕಾಲಿನವರು
ತೋಳ ನೆತ್ತಿಕೇಳಿ ಬಂದರು । ನೋಡಲೆಂದು
ಬಣ್ಣದುಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುವ । ನಮ್ಮನಟಗ
ಕಣ್ಣು ಮೋರೆಗಳನು ನಿರುಕಿಸಿ
ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಎನ್ನದೆಲ್ಲ ಸಭಿಕಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು

ಚೆಲ್ಲಿ ಕೈಯ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿತು । "ಹುರಾ" ಎಂದು
ತಕಿಟ ಧಿಕಿಟ ತಕ್ಕಧಿಮ್ಮಿಧೇಂ । ಧಿಂ ಕಿಟತಕ
ಧಿಕಿಟ ತಕಿಟ ತೈದ ಥಾ
ನಿಕಟವಾಗಿ ಕಿವಿಗೆ ಬಡಿಯೆ ನರ್ತಿಸಿತ್ತು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೆ
ಸಕಲ ರಸಿಕವೃಂದ ಸತ್ಕಥಾ । ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ

"ದೇವ ಸೂತ್ರಧಾರ ಬಾಳಿನ । ನಾಟಕಕ್ಕೆ
ನಾವು ನಟರು ನಾವೆ ನಡೆಸುವ
ಭಾವನಾರಸ ಪ್ರವಾಹ ರಾಶಿ ಕಡಲು ಮನದ ಹರುಷ
ದೇವರೆದುರಿಗಿಡುವ ಸತ್‌ಫಲ । ಅರ್ಪಣೆಯಲಿ"
ಎಂದು ಭಾಗವತರು ಮಂಗಳ । ಹಾಡುತಿರಲು
ಧೋಂ ಧೊಮೆಂದು ಮರ್ದಲಾರವ
ಬಂದವರನು ತಣಿಸಿಬೆಳಗ ಹರಿಯಿಸಿತ್ತು ನಾವೆಯಲ್ಲಿ
ಮುಂದೆ ಹೊರಡಲಾಯ್ತು ಸಿದ್ಧಕೆ । ನಮ್ಮದಾಗ
ಸ್ಥೂಲ ರಾಜ್ಯ ಭೂಮಿ ಮಸ್ತಕ । ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟು
ನೀಲ ನೀರಬಗೆದು ವೀಟಿಯ
ಕಾಲುವೆಯನು ತೋಡಿಕೊಂಡು ತೇಲಿತೆಮ್ಮ ನೀರತೇರು
ಕೀಲು ಹುಟ್ಟಿನವರ ಹುರುಪಿನ ಕೂಗಿನೊಡನೆ ।
ಘೋರ ನಕ್ರ ಮಕರತಿಮಿಗಳ
ಎದುರು ಬಂದ
ಕ್ರೂರ ಕಡಲುಗಳ್ಳರೆಲ್ಲರ
ಸಾರಿ ಸದೆದು ನಡುಗಡಲನು
ಸೇರಿ ಸಿಸಿಲಿಯಿಂದ ಇಟಲಿ
ಪಾರಕೈದಿ ಧ್ವಜನ ನೆಟ್ಟು
ಹಾರಿಸಿದೆವು ಬಾವುಟವನು ।

ಏಕತಾಲ ತರಂಗ

ಶ್ರೀ ಜರ ದೊರೆಗಳ ರಾಜಪುರೋಹಿತ,
ಬಳಿಯ ಸಂಗಡಿಗರು

ಬಾಜಿಸುತಿರೆ ಮಂಗಲ ಸಂಗೀತವ
ಎದುರುಗೊಂಡು, ಚರರು
ಸೋಜಿಗದಿಂದೆಮ್ಮನು ನೋಡುತ್ತಿರೆ
ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ ಹರಸಿ
ಮೂಜಗ ಮೆಚ್ಚಿದ ಕನ್ನಡದರಸನ
ಪತ್ರ ಓದಿ ಮೆರೆಸಿ !
ಜಾಜಿಕಾಯಿ ಮೆಣ ಸೇಲ ಚೀಲಗಳ
ಇಳಿಸಿದೆವಂದಲ್ಲಿ
ರಾಜವರ್ತಕರು ಕೊಂಡರವುಗಳನು
ಹೊನ್ನುಗಳನು ಚೆಲ್ಲಿ
ಗ್ಲಾಡಿಯೇಟರಂಗಣದ ಕುಸ್ತಿಗಳ
ತೋರಿಸಿದರು ನಮಗೆ

ನೋಡಿ ನಗುವ ಹಾಗಾಯ್ತು ಬರ್ಬರರ
ರಸಿಕತನದ ಬಗೆಗೆ ।
ರಾಜಸಭೆಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವನು ಕೊ-
ಟ್ಟೆಮ್ಮ ಕರೆಯಿಸಿದರು
ರಾಜ ಮುದ್ರಿಕೆಯ ನಾಣಕಗಳ ಸಂ-
ಪುಟವ ಕೊಡಿಯಿಸಿದರು ।

ರಾಜಪುತ್ರಿ ಕ್ಲಾಡಿಯೋಂಟೀನೆಯಿಂ
ದವಳಿಗುಂಗುರವನು
ಸಾಜವಾಗಿತೆಗೆದಿತ್ತೆ ಗೌರವಕೆ
ಕೊಡಲು ಗೌರವವನು ।
ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟೈನ್ ಶ್ರೀಜರನ ಮುಗುಳುನಗೆ
ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ।
ಮೇಘನಾದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಪರ್ವತದ
ಶಿಖರಶಿರದಿ ಬಿರಿದ
ನಾಗಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹಾಗೆ ಶೋಭಿಸಿತು

ಅವನ ಎದೆಯ ತೆರೆದು ।
ರಾಜಗೌರವದೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಲು ಕ-
ನ್ನಡದ ನಾವಿಕರನು
ಯೋಜಿಸಿದರು ಜೊತೆಗಿಟ್ಟುದಾಸ ದಾ-
ಸಿಯರ ಮುಖ್ಯರನ್ನು
ರಾಜಪುತ್ರಿ ಕ್ಲಾರಿಯೋಂಟೀನೆ ಬೀಳ್-
ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಹಡಗು
ಓಜೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಯತ್ನಿಸೆ
ಅಡಗಿತೆನ್ನ ಅಡಗು ।

ತ್ರಿಪುಟ ತರಂಗ

ಕ್ರೋಶದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಳು
ದಾಸಿ ಪತ್ರವನೊಂದನು-
"ಓ ಸುರೋಪಮರೂಪ ನನ್ನೆದೆ-
ಗಾದೆ ನೀನೇ ಭೂಪನು ।
ಭಾಷೆ ಕೊಡು ಬರೆದೋಲೆಯನು ಬಹೆ-
ನೆಂದು ದಿನಗಳ ಕಳೆವೆನು
ಸಾಸಿಗನೆ ಹನಿದುಂಬಿ ಕಣ್ಣಲಿ
ಬರೆಯುತಿಹೆ ಸಾಲುಗಳನು ।"
ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಮೇಲೆ-
ದ್ದಲೆಗಳೆದೆಯನು ಬಡಿದವು
ದಿಗಿಲುಗೊಂಡೆನು ಮತ್ತೆ ಬಹೆನೆಂ-
ದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ನಡೆದವು
ಕರಣಶಕ್ತಿಗಳೆನ್ನ ದೇಹವ
ಬಿಟ್ಟು, ಹಾಯ್ ಮನ ನುಸುಳಿತು ।
ಚರಣ ಮರವಟ್ಟಿತ್ತು ಕಲ್ಲಿನ
ಬೊಂಬೆಯಾದಂತೆನಿಸಿತು ।
ಊರ ಸೇರಲು ಮತ್ತೆ ಬರುವುದನಿಶ್ಚಿತ

ಕಾರ ಮೋಡವು ಕವಿದುದೊಳಹೊರಗದ್ಭುತ ।
ಕಾರವಾರವ ಸೇರುವುದು ಸಹ ಸಂಶಯ
ಆರು ತಿಂಗಳ ದಾರಿ ಕಡಿಮೆಯೇ ? ಆಸೆಯ
ಯಾರು ಸಲಿಸುವರೆನ್ನ ರಾಜಾಧೀನನ ?
ತಾಯಿತಂದೆಗಳೊಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಈ ನಡೆತನ
ಸೇರುವುದೇ ? ಎಂದಳಲುತಿರೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯು
ಹಾರಿಸಿತು ಹೆಬ್ಬಾಯಿಯನು ಕಣ್ಣಾಲಿಯು
ನೀರ ತುಂತುರ ಬಡಿತದಲಿ ಕಳೆಗೆಟ್ಟಿತು
ಭೋರೆಸುತ್ತಿರೆ ಕಡಲು ನಡುಕವು ಹುಟ್ಟಿತು ।

ಮಟ್ಟತರಂಗ

ಪತ್ರವ ಕಸಿದೋದಿದ ಕಿರಿಯಪ್ಪನು
ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಡ
ಹೃತ್ತಲ ಭೇದಿಸಿ ಬೆನ್ನಲಿ ಮೂಡಿತು
ಕತ್ತಿಯಂತೆ ಕಂಡ ।
ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲು ಜಡಿಮಳೆ ಮಿಂಚುಗಳೊಳ
ಸಂಚು ಮಾಡಿದಂತೆ
ಕಡಲಿನೊಳವನಾದ ಮಾಲ್ಪದೆಡೆಗೆ
ಯಮನ ದೂತರಂತೆ
ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರನ್ನೇಕ ಕಾಲದಲಿ
ರಾಹು ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ
ತಂದೆಯಿಂದ ಮೈಮನ ಮುದುಡಿದವು
ದಹಿಸಿಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ
ಮರೆತು ಹೋದುದೇನಾಯ್ತೊ ಮುಂದೆ ನಾ
ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ
ಮರಳ ದಿಣ್ಣೆಯಲಿ ಕಂಡೆ ಶವವ ಹೇ-
ರೀಡು ಕಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ
ತಾಯಿ ಬಡಿದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಎದೆಯ ಕಣಿ-

ಧಾರೆ ಸುರಿಸುತಿರಲು ।
ತಂದೆ ಸತ್ತವನ ಹಾಗೆ ನಿಂತಿರಲು
ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತರಲು
ತಂಗಿ ಓಡಿದಳು ಊರ ಕೇರಿ ಜನ
ಸುತ್ತುವರಿಯುತಿರಲು
ಚೂರಿ ಹಾಕಿದನು ಚಿಕ್ಕ ತಂದೆ ಮ-
ಚ್ಚರ ದೊಳೆಂದು ಕೆಲರು
ತಾನೆ ತನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಬಲು
ಇರಿದುಕೊಂಡ ನೆನಲು ।
ಕೆಲರು ಕನ್ನಡ ಸಿರಿಯೆ ಹಾ
ಹೋದೆ ! ಎಂದು ಅಳಲು
ಚಲುವ ಕಂಗನ್ಯೆಪ ತೇರಿನಲ್ಲಿಯೇ
ತಲೆಯ ಬಗ್ಗಿಸಿರಲು ।
ಹರ ಹರ ! ಹಗ್ಗಿಯು ಹಬ್ಬಿ ಕಬಳಿಸಿದ
ಕಾರವಾರ ಕುಲದ
ಸರುವ ಶೌರ್‍ಯವನು ಬೆಳಗಿ ದಿಗ್ದೆಸೆಗೆ
ಅಂದಿನಿಂದ ಜಲದ
ಪರಿಯಟನವ ವರ್ಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ
ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ
ಹಿರಿ ಪುರೋಹಿತನು ಕುಂತಳೇಶ್ವರನ
ತೊಯ್ದು ಕಂಬನಿಯಲಿ !
ಕನ್ನಡರಾಯರ ವಂಶದೊಳಾರೂ
ಪಯಣ ಬೆಳೆಸರೆಂದು
ಅನ್ಯದೇಶಗಳಿಗಂದಿನಿಂದ ಹಡ-
ಗೇರಲಿಲ್ಲ ಬಂದು
ಮಹಿಶೂರಪುರ ದೊಡೆಯ ನಾಲ್ವಡಿಯ
ಕೃಷ್ಣರಾಯನೊಬ್ಬ
ಮಹಾಸಾಹಸಿಕನಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವನು
ತಿದ್ದಿದಾಗ । ಹಬ್ಬ

ನನಗೆ, ಸದ್ಗತಿಯ ಪಡೆಯದುಳಿದ ಈ
ನೀರವೀರವರಗೆ
ಪುನರ್ಜನ್ಮವೀಗಾಯ್ತು ಧನ್ಯ ನಾ
ನಮಿಪೆ ವರುಣನಡಿಗೆ ।

ರೂಪಕ ತರಂಗ

ಕನ್ನಡ ಕಡಲಂಚಿನ ಹಾಯ್ದೋಣಿಗಳಿಗೆ ಜಯ
ಭಾರತೀಯ ಜಹಜಿನ ಕಪ್ತಾನ ಕುಲಕೆ ಜಯ !
ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುತ್ತಿಡುವ ಹಡಗು ಬಾವುಟಕ್ಕೆ ಜಯ
ಕಾರವೀರ ಮೊಗವೀರರ ಕಲಿತನಕ್ಕೆ ಜಯ !

'ಜಯ' ವಾಯಿತು 'ಭಾರತ'
ಬಳಿಕ 'ಮಹಾಭಾರತ'
ಕುಂಕಳ ಕರ್ಣಾಟವಾಗಿ
ಮೈಸೂರಾದಂತೆ !

ಅದಕೆ ಪುನರ್ಜಯವಾಗಲಿ ಕಡಲ ಕಸುವಿನಿಂದ
ನೆಲದ ಬಲಕೆ ಗಾಳಿದಳಕೆ ಸಲಿಸುವ ನೆರವಿನಿಂದ
ರಾಷ್ಟ್ರದ ನೌಕೆಯ ನಡೆಸುವ ಕರ್ಣಧಾರಗೆ
ರಾಷ್ಟ್ರಾರ್ಥವ್ಯಾಪಾರದ ಸಚಿವವೀರಗೆ !

ಜಯ !
ಜಯ !
ಜಯ !

*****

ನಾಸಪ್ರಜ್ಞಾವಿಲಾಸವೆಂಬ ಒಂದನೆಯ ಸರ್ಗ

The WORLD of Nosiles

ಗೊರೆಮೂಗಿನ ನಿದ್ರೇಶ್ವರಿ
ಧರೆಯಂ ಪಾಲಿಸುವ ಪರಿಯನೀಕ್ಷಿಸಲೀಗಳ್ !
ತೆರೆಗಂಗಳಿಂದೆ ಪೋಪಂ
ಸಿರಿ ಸರಸತಿ ಸತಿಯರಿರ್ಕೆ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯೊಳ್ ॥೧॥

ಗಿಣಿಮೂಗು ರಾಣಿಗೂ ಗಿಣಿಮೂಗು ಮಂತ್ರಿಗೂಚಿ
ಗಿಣಿಮೂಗು ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಪತಿಗೂ ।
ಫಣಿ ಮೂಗು ನೌಕರರ ಮುಖ್ಯರೆಲ್ಲವರಿಗೂ
ಫಣಿವೇಣಿಯರ ಪಣ್ಯ ಪುಣ್ಯ ಮುಖಕೂ ॥೨॥

ಹೋಗುವ ದಾರಿಯು ಮೂಗಿನ ನೇರಂ
ಕಂಡದ್ದನ್ನೇ ಕಾಂಬುದು ವೀರಂ
ಹೇಗಾದರು ಆದರೆ ಸರಿ ಕಾರ್ಯಂ
ಹೋಗೆಂದರು ಹೋಗದ ಹುಡಿ ಧೈರ್ಯಂ ॥೩॥

ಸೊಂಡಿಲಿಗದೂರು ನೋಡು - ಆದರೇಂ ?
ಥಂಡಿಯಾದವರ ಪಾಡು !
ಪಂಡರಾಪುರದ ಪ್ರೇಮ - ವಿಟ್ಠಲಗೆ "
ಉಂಡುಳಿದುದೊಗೆವ ನೇಮ ॥೪॥

ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರೆದುರು-ಒದುರಾಗಿ
ಮಂಡೆ ಹಾಕಲು ಮುತ್ತಿಡೆ !
ಪುಂಡು ಮೂಗುಗಳು ಅಡ್ಡ-ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆ-
ದುಂಡವರನೂ ನಗಿಸವೇ ? ॥೫॥

ಅಲಸರ್ ಕೆಲಸಿಗರೆಲ್ಲರ್
ನೆಲಬರನಾಸರ್ ಗಜಾನನ ಪ್ರತಿಮಾನರ್ ।

ತೋಳಸಂಬಟ್ಟೆಯ ದಾರಿಗ_
ರೆಳೆಲಿಂಬೆಯ ಕಾಯಿಗಳ್ ಮಹೀಶೂರರ್ಕಳ್ ॥೬॥

ಅತ್ತರ್–ಸ್ನೋ–ಪೌಡರ್–ಸಿಲ್ಕ್–
ವಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮದಾ ವಿಲಾಸ ವಿಟವೇಷಗಳೇ ।
ಷಟ್ ಶಾಸ್ತ್ರವಿದರ ನಾಡೊಳ್
ಸುಸ್ತಂ ಬರಿಸುವವು ಕಣ್ಗೆ ಕಮನೀಯತೆಯಿಂ ॥೭॥

"ಗುಡ್‌ಮಾರ್ನಿಂಗ್" ಎಂಬುದು ಮೂಗೊಳದನಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ
"ಬೆಡ್‌ರೂಂ ಪ್ರಾಮಿಸಸ್" ಸಚಿವಾಲಯದೊಳ್ ಸ್ತುತ್ಯ !
"ಹೆಡ್‌ಹಂಟಿಂಗ್" ಗುಣವೆದೆಯೊಳ್ ನೌಕರ ಜನರಲ್ಲಿ
"ರೆಡ್ ನೋಸಸ್ ರೆಡ್ ಟೇಪಿಸ್ಟ್" ಗ್ರೇ ಸರ ರಿಲ್ಲಿ ॥೮॥

ಹಂಡೆಬಾಯಂಥ ಹೊಳ್ಳೆಗಳಿದ್ದರೂ ಮೂಗು
ಭಂಡತನದಿಂದೆಂಬ ವೊಲ್ ಸರ್ವದುರ್ಗಂಧ
ಹೊಂಡಗಳ ನಡುವಿದ್ದರೂ ದೂರದೀ ಜನರ
ಸಂಭಾವಿತಿಕೆಯ ಕಂಡು
ಚೆಂಡನಾಡಲು ದೇವತಾ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರ್
ಹಂಡೆಗಟ್ಟಲೆ ಬಂಡವಾಳ ತಂದೊಯ್ಯುವರ್
ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ ಡಿವಿಡೆಂಡ್
ಹಂಚಿಕೊಂಡವರವರ ಪಾಲಿನಂತೆ ॥೯॥

ಬಣ್ಣ ನೂರೆಂಟಿರುವ ತುದಿಗಳ
ಕಣ್ಣ ಕೊರಯಿಸುವ ಮಹಾ ನಾ –
ಸಾರ್ಣವವೊ ಎನೆ ತೋರುವುದು ಈ ಜನರ ಸಂಮೇಳ ।
ಅಣ್ಣತನಕೆಲ್ಲವರು ಸಿದ್ಧ. ಪ –
ರಾನ್ನ–ಚೆನ್ನಗಳಿನ್ನೆ ಬಯಸುವ
ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರಜೆಗಳಾಂದೋಳ ॥೧೦॥

ಎಲ್ಲ ನೌಕರರಿಲ್ಲಿ ಕಲಿತಂಥ – ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೈ–

ಗೆಲ್ಲ ಗಮ್ಮಂಟಿಹದು ನೋಟುಗಳ ।
ಗಲ್ಲದಲ್ಲೆಣಿಸುತಿರೆ ಗ್ರಾಂಟಾ –
ದೆಲ್ಲ ಮೊತ್ತವ ಹಂಚುವಲ್ಲೂ –
ಹಲ್ಲು ಕಿರಿವರು ಮೂಗು ಮುರಿವರು
ಎಲ್ಲ ಹಣ ಬೇಕೆಂಬ ಜನರಿರೆ ॥೧೧॥
ಹಣದ ವಾಸನೆ ಹಿಡಿವ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ – ಮೂಗಿಗರೆದುರು ಹೆ-
ಗ್ಗಣಗಳೂ ಸೋತಾವು ತಿರಿಯಿರಿವ ।
ವ್ರಣದಿನುಪಜೀವಿಸುವ ಕೃಮಿಗಳ
ಬಣಗಳಂದದಿ ಜನರ ಜೇಬನು
ಚಣಚಣಕ್ಕೂ ಹಗುರುಗೊಳಿಸುವ
ವಿನಯ ತಂತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಸಹಜವೊ ॥೧೨॥
ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯರಸದವರು – ನೇತಾರರಲ್ಲೂ
ಗುಮ್ಮಗುಸುಕರೆ ಗಣ್ಯರಾಗಿಹರು ।
ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲು ಕವಿಗಳು
ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ವಾದಿ–ವಾಗ್ಮಿಗ–
ಳೆಲ್ಲರೂ ಮೂಗುದ್ದ ಮಾಡಿಯೆ
ಸುಂಯೆನುವ ಮಾಧ್ಯಮವ ಹಿಡಿವರು ॥೧೩॥

ಲಂಬನಾಸಗೆ ಶೀನು ಬಂದರೆ ಕಂಬಗಳು ಬಿದ್ದುರುಳ್ವವು
ಲಂಬಿಸುವುದೇ ಕಾರ್ಯಗೌರವ, ಲಂಬ ಚರ್ಚೆಗಳೇಳ್ವವು ।
ಕುಂಭಿನಿಯೊಳಿಹ ನುಸಿಯ ಬಗೆಗೂ ಕುಳಿತಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲವೂ
ಹಂಬಲೆಂಬತಿ ತುಟ್ಟವಸ್ತುವ ಕಳಿಸದಾವ ವಿದೇಶವೂ ॥೧೪॥

ನಂಜಿಗೆಯ ಮರೆವವರು ಕೆಲವರು, ಮಾತಮರೆವವರನ್ಯರು
ತಂಬಿಗೆಯ ಮರೆವವರು ಬಯಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ವದಾನ್ಯರು ।
ರಂಬೆ–ರಸ–ರವೆತಿಂಡಿಯೆದುರಿರೆ ಕೆಲಸ ಮರೆವವರಿತರರು
ಜಂಭದಲ್ಲೆಲ್ಲವನು ಮರೆವರು ಜೋರಿನಧಿಕಾರಸ್ಥರು ॥೧೫॥

ಕಣ್ಣಂ ಮರೆವರ್ ಕೆಲವರ್
ಕಿವಿಯಂ ಮೇಣ್ ಲಂಬನಾಸಿಕವನಿನ್ನನ್ಯರ್ ।

ಹಣ್ಣಂ ಹೂವ ಮರೆವರ್
ತಲೆಯನ್ನೇ ಮರೆವರಧಿಕ ಹೊಣೆಗಾರರ್ಕಳ್ ॥೧೬॥

ಹೃದಯವನನ್ಯರ್ ನೆನೆಯರ್
ವಿಧಿವತ್ತೆಯನನಿಬರೆಳ್ವರದೊಳಿಡಲರಿಯರ್ ।
ವದನವನೀಕ್ಷಿಸದಿರ್ಪರ್
ಪದುಳಮನೆಣಿಸಿರ್ಪರನ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಜಯದೊಳ್ ॥೧೭॥

ಕರ್ತವ್ಯವನು ಮರೆವ ರಡ್ಡ ಬಂದಿರೆ ನಾಸ
ಹರ್ತವ್ಯ ಕಣ್ಣೆದುರ್ ಕಾಣುತಿರೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದ
ವರ್ತಮಾನವ ಮರೆವರರ್ಥ ಚಿಂತನದೊಳಿರೆ, ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ನಿಮಿನಿಮಿಷಕೂ
ಪಥ್ಯವವಾಗುವ ವಸ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ, ನಿರರ್ಥ
ಕೃತ್ಯದಲ್ಲರ್ಥಮಂ ಕಾಂಬ ಚತುರರ್ ರಾಜ್ಯ
ಭೃತ್ಯೋತ್ತಮರ್ ನೃತ್ಯಕೋವಿದರ್ ಸ್ತ್ರೀ ಪುನ್ನಪುಂಸಕರ್
ವರ್ತನೆಯಲಿ ॥೧೮॥

ಒಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲೊಬ್ಬ ಮೂಗೆತ್ತಿ ಹೇಳಿದನು
ಬಂದ ಬಂದವರೆಲ್ಲ ಮೂಗಿಂದ ಕುಸ್ತಿಗೈ –
ವಂದ ಮಂ ತೋರಬೇಕೆಂದು ಆ ಜಂಗಿ ಕುಸ್ತಿಯ ಬಗೆಯನೇವ್ರೊಗಳ್ವೆನು
ಅಂದಾ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಹಾಕಿದ ವಿಧಾನವನು
ಮುಂದಿನೆಲ್ಲಾ ಸಭೆಗಳೂ ಪಾಲಿಸಿದವೆನಲ್
ನಿಂದು ನೋಡಿದ ವಿದೇಶೀಯ ರಾಯಸದವರ್ ಮೂಗಿನಲಿ
ಬೆರಳಿಟ್ಟರು ॥೧೯॥

ಜನಧನವ ಕಲ್ಲುಹರಳಂತೆ ಬೇಕಾದವರ
ತನಯಾದಿ ಬಾಂಧವರ ಖಾಸಗಿಯ ಬೊಕ್ಕಸಕೆ
ಎಣಿಸಿ ತೂರುವ ಯೋಜನಾವಳಿಯ ಮನಬಂದ ಹಾಗೆ
ನಡೆಸುತ್ತಲಿರುವ ।
ಜನಸೇವೆಗೆಣೆಯುಂಟೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟೀಶ್ವರರ
ಘನ ಮಹಾಘ್ರಾಣಮತಿ ತೊಗಲಬಿಸಲೆದ್ದುದಂ
ಪ್ರಣಿಧಾನದಿಂದರಿತ ವೈದೇಶಿಕರ್ ಗಡಿಯ
ನಾಕ್ರಮಿಸಿದರ್ ಮೆಲ್ಲನೆ ॥೨೦॥

ಅನುಕೂಲವೊಂದೊಂದ ಕಸಿಯುತ್ತ ಮತ್ತವರ್
ಜನಪಾಲ ಮುಖ್ಯನುದ್ದಾಮ ನಾಸಿಕವನ್ನು
ಕೆಣಕಿ ಸಂಶಯಿಸುತ್ತ ನಗುತಿದ್ದರೊಳಗೊಳಗೆ ಸುರೆ ಕುಡಿಸಿ ವಾರಾಂಗನೆ
ಎಣೆಯಾಡಬಂದವನ ಹಣವ ಸುಲಿಯುವ ಹಾಗೆ
ದಣಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಸಹಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೊಗಳಿ
ಬೆಣಕಿತ್ತು ದೇಶೀಯ ಜನರ ಬಾಲವ ಚಿಲ್ಲುಮಾಡಿ ಸಂತಸಬಟ್ಟರು ॥೨೧॥

ಮಾನವ್ಯ ಮುಖ. ಬುದ್ಧಿ ಕಪಿಯದದರೊಳಗೆ. ಮೇ-
ಲಾನವ್ಯ ನಿರ್ಗಂಧ ಮುಖನಾಸ ಮಾನಸದ
ಮಾನವಿ ಮುಖತೆಯ ಸೂಚಿಸುತಿರಲ್ ಶ್ವಾನಯುಗ ನಾನಾ
ಪ್ರಕಾರದಿಂದ
ಬಾನುಲಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿದ ಮೂಗಿ-
ನಾಣತಿಯನೋದಿ ಕೇಳಿದ ಸುಂದರಾನನರ
ಶೀನು ಮೂಗಿಂದ ಮೂಲೋಕಮಂ ನಡುಗಿಸುಗು
ದೈತ್ಯಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ॥೨೨॥

*****

ಅನುಬಂಧ

ಶ್ರೀಧರ : ಜೀವಯಾನ

ಜನನ ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೪, ೧೯೧೮ ರಂದು
ಬಿಜೂರು ಗ್ರಾಮ (ದ. ಕನ್ನಡ)ದ ಬವಲಾಡಿಯಲ್ಲಿ.
ತಂದೆ : ಸೀತಾರಾಮ ಹೆಬ್ಬಾರ
ತಾಯಿ : ನಾಗಮ್ಮ

ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಾಥಮಿಕ : ಬಿಜೂರಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ
ಮಿಡಲ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಸೊರಬ (೩ ವರ್ಷ)
ಮಿಡಲ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಸಾಗರ (೧ ವರ್ಷ)

ಪ್ರೌಢ : ಮ್ಯುನಿಸಿಪಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್, ಸಾಗರ (೩ ವರ್ಷ)
ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ

ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯಟ್ : ಮೈಸೂರಿನ ಯುವರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ (೨ ವರ್ಷ)

ಬಿ.ಎ. ಆನರ್ಸ್ : ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ (೩ ವರ್ಷ)
೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಗನಾಗಿ ಉತ್ತೀರ್ಣ

ಪೂರ್ಣ ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಬಂಗಾರದ ಪದಕ
ನವೀನಂ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ ಬಂಗಾರದ ಪದಕ
'ಕವಿಯೂ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ' ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಹೊನ್ನಸೆಟ್ಟಿ ಬಹುಮಾನ.

ಎಂ. ಎ. : ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜು. ಮೈಸೂರು.

ವಿವಾಹ : ೧೯೪೬ರಲ್ಲಿ ರಮಾದೇವಿಯವರೊಡನೆ
ಮಕ್ಕಳು : ಸುಮಾ. ಪ್ರತಿಭಾ, ವಿಜಯ. ರಾಜಶೇಖರ, ರಾಜೇಶ್ವರಿ

ವೃತ್ತಿ ೧. ಪುಣೆಯ ಫೀಲ್ಡ್ ಕಂಟ್ರೋಲರ್ ಆಫ್ ಮಿಲಿಟರಿ ಎಕೌಂಟ್ಸ್ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ೧ ವರ್ಷ 'ಗುಮಾಸ್ತಗಿರಿ' (೧೯೪೨-೪೩)

೨. ಭಟ್ಕಳದ ಇಸ್ಲಾಮಿಯಾ ಆಂಗ್ಲೋ - ಉರ್ದು ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಸಹಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ೪ ವರ್ಷ ಹಾಗೂ ಹೆಡ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಆಗಿ ೧ ವರ್ಷ

೩. 'ಕರ್ಮವೀರ' ವಾರಪತ್ರಿಕೆ (ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ)ಯ ಉಪಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ೪ ವರ್ಷ (೧೯೪೭-೫೧)

೪. ಕುಮಟಾದ ಕೆನರಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕತ್ವ - ೧೧ ವರ್ಷ (೧೯೫೧-೧೯೬೨)

೫. ಶಿರಸಿಯ ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಾ - ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವೈಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿ ೭ ವರ್ಷ (೧೯೬೨-೧೯೬೯) ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ೧ ವರ್ಷ.

೬. ಸಿದ್ದಾಪುರದ ಎಂ.ಜಿ.ಸಿ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿ ೧೯೬೯-೧೯೭೬ ರವರೆಗೆ.

೭. ಶಿರಸಿಯ ಮಾಡರ್ನ್ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಆನರರಿ ಮೆನೇಜರ್ ಆಗಿ ೧೫-೬-೧೯೭೬ ರಿಂದ ೪-೪-೧೯೮೩ ರವರೆಗೆ.

ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು :

೧೯ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯಟ್ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನ "ಸುಬೋಧ" ರಾಮರಾಯರ ಕರೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಚಂಪಕಮಾಲಾ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿದ್ದ ಕವನ ಮೊದಲ ಪ್ರಕಟಣೆ. ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಕೈಗಾ ಅಣುವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರ ಕುರಿತು 'ನಾಗರೀಕ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಲೇಖನ. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ೫೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳು; ನೂರಾರು ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು.

ಶ್ರೀಧರ ಕೃತಿ ಸೂಚಿ

ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಕಾವ್ಯ

ಮೇಘನಾದ	ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂದಿರ, ಮೈಸೂರು	೧೯೪೫
ಕಿನ್ನರ ಗೀತ	ಕಥಾಂಜಲಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು	೧೯೪೭
ಅಮೃತ ಬಿಂದು	ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೧೯೪೯
ಮಂಜುಗೀತ	ಲೇಖಕರು, ಕುಮಟಾ	೧೯೫೮
ರಸಯಜ್ಞ	ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಶಿರಸಿ	೧೯೬೪
ಮುತ್ತುರತ್ನ	ಸುಲಭ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕುಮಟಾ (ಮ.ಮು.೧೯೮೩)	೧೯೬೮
ನೌಕಾಗೀತ	ಅಪ್ರಕಟಿತ (ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ)	೧೯೬೮
ಕದಂಬ ವೈಭವ	ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ೧೯೭೦; ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂದಿರ ಶಿರಸಿ	೧೯೮೭
ಕಂಟಕಾರಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಂ	ದೀನಬಂಧು ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೊನ್ನಾವರ	೧೯೮೧
ಜಾತವೇದ	ಪಿ.ಎ.ಎನ್. ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು	೧೯೮೪

೨. ಯಕ್ಷಗಾನ

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪಂಚರಾತ್ರ ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ, ಶಿರಸಿಯ ಧ್ಯೇಯನಿಷ್ಠ ಪತ್ರಕರ್ತ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೫-೧೨-೧೯೯೩ ರಿಂದ ೮-೫-೧೯೯೪ರವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಭಾನುವಾರ

೩. ನಾಟಕ

ಮಯೂರಶರ್ಮ, ಯುಗಪುರುಷ ಪ್ರಕಟಣಾಲಯ, ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ೧೯೮೮

೪. ಆತ್ಮಕಥೆ

ಜೀವಯಾನ, ಬಿ.ಹೆಚ್.ಶ್ರೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಮಿತಿ, ಶಿರಸಿ ೧೯೯೪

೫. ವಿನೋದ – ವಿಡಂಬನೆ

ಬೇತಾಳಗಳ ಕುಣಿತ, ಸರ್ವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ೧೯೫೧

ಭಾಷಣ ಭೈರವರ ಒಡ್ಡೋಲಗ, ಎ.ಎಂ.ಜಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಉಡುಪಿ ೧೯೬೬

೬. ವಿಮರ್ಶೆ

ಬೇಂದ್ರೆ	ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು, ಉಡುಪಿ	೧೯೫೬
ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶೈಲಿ:	ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ	೧೯೫೭
ಕವೀಂದ್ರ ರವೀಂದ್ರ	ಶಶಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು	೧೯೫೯
ಕಾವ್ಯಸೂತ್ರ	ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿರಸಿ	೧೯೬೮
ಪ್ರತಿಭೆ	ರವೀಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕಾರ್ಗಲ್	೧೯೭೮

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡಗಳ ಬಾಂಧವ್ಯ : ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಿಷತ್, ಮಂಗಳೂರು ೧೯೮೧

ಪಸರಿಪ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಡೆಯನೀಗ ದರಾಂಕಿತ ಬೇಂದ್ರೆ : ಶ್ರೀಮಾತಾ ಪ್ರಕಾಶನ ಧಾರವಾಡ ೧೯೮೭

ರನ್ನ (ಸಂ.ವಿ.ಸೀ) ಐ.ಬಿ.ಎಚ್. ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೭೫

೭. ವೈಚಾರಿಕ

ಭಾರತೀಯ ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ಮನುವಿನ ಕೊಡುಗೆ : ಪ್ರಸಾರಂಗ ಕ.ವಿ.ವಿ. ಧಾರವಾಡ ೧೯೫೯
(ಮ.ಮು. ೧೯೭೧)

ಪಂಚಮುಖಿ ಅಂತರಂಗದ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಉಡುಪಿ ೧೯೫೫

ವಿದೇಶದ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು : ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್, ಕುಮುಟಾ ೧೯೫೯

ಜ್ಞಾನಸೂತ್ರ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿರಸಿ ೧೯೬೯

ಮಾನಸದರ್ಪಣ (ಹನುಮಂತರಾವ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ)
ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ ೧೯೭೩

ರಾಷ್ಟ್ರಸೂತ್ರ ವಿಶ್ವಪ್ರಕಾಶನ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ೧೯೭೪

ವಿಚಾರ ವಿಜಯ ರವೀಂದ್ರ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಕಾರ್ಗಲ್ ೧೯೮೧

ಭಾರತೀಯ ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪ : ರಂಗಸಂಗ ಹಾಗೂ ಕಲಾರಂಗ, ಶಿರಸಿ ೧೯೮೮

೮. ಇತಿಹಾಸ

ಬನವಾಸಿ ಕದಂಬರು ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, ಬನವಾಸಿ. ೧೯೬೬
(ಎಲ್. ಟಿ. ಶರ್ಮಾರೊಂದಿಗೆ)

೯. ಇತರ

ಮಯೂರಶರ್ಮ ಐ.ಬಿ.ಎಚ್. ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೭೧
(ಮ.ಮು.೧೯೭೧)

ಕೌಶಿಕ ರಾಮಾಯಣ ಐ.ಬಿ.ಎಚ್. ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೭೨

ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿ ಸುಲಭ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕುಮಟಾ ೧೯೬೮

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳು (ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ)

ಬನವಾಸಿಯ ಕೈಪಿಡಿ " ೧೯೭೧

ಶಿವಪುರಾಣ ('ಮಂಜುವಾಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಹಿಯಾಗಿ)

೧೦. ಅನುವಾದ (ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಿಂದ)

ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಧರ್ಮದ ಸತ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪ :
(ಅರವಿಂದರ The Foundations of
Indian Culture (ಭಾಗ – ೧) ರ ಸುಲಭ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕುಮಟಾ
ಅನುವಾದ) ೧೯೫೫

ಪ್ರಶಸ್ತಿ / ಬಹುಮಾನಗಳು

ಕಾವ್ಯಸೂತ್ರ : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡಮಿ ಬಹುಮಾನ
ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ ಸ್ಮಾರಕ ಬಹುಮಾನ
ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ. ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಬಹುಮಾನ

ರಾಷ್ಟ್ರಸೂತ್ರ : ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದ ಅನುದಾನ
ಮೂರು ಸಾವಿರ ಮಠ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಬಹುಮಾನ.

ಜ್ಞಾನ ಸೂತ್ರ : ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಬಹುಮಾನ.

ಮಾನಸ ದರ್ಪಣ : ಮದ್ರಾಸ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ ಬುಕ್ ಕಮಿಟಿ ಬಹುಮಾನ

ನೌಕಾಗೀತ : ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆ ಬಹುಮಾನ.

ರಸಯಜ್ಞ : ದೇವರಾಜ ಬಹಾದೂರ ಬಹುಮಾನ.

ಮನುಸ್ಮೃತಿ (ರಾಜಧರ್ಮ): ಕ.ವಿ.ವಿ. ಪದವಿ ತರಗತಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ.

೫೫ನೇ ಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಉದ್ಘಾಟನೆ

ಉ. ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮೂರನೇ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ (೧೯೭೪)

ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ 'ಜೇಸೀ' ಸನ್ಮಾನ (೧೯೮೦)

ಶಿರಸಿಯ ರೋಟರಿ ಕ್ಲಬ್ ಸನ್ಮಾನ (೧೯೮೭)

ಶಿರಸಿಯ 'ರಂಗಸಂಗ' 'ಕಲಾರಂಗ'ದವರಿಂದ ಪೌರ ಸನ್ಮಾನ ~~(೧೯೮[illegible])~~ (೧೯೮೬)

ಯುಗ ಪುರಷದ ಬಳಗದಿಂದ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನ (೧೯೮೮)

ಮರಣ : ಎಪ್ರಿಲ್ ೨೪, ೧೯೯೦

ಶ್ರೀಧರ ನೆನಪು	: ಶ್ರೀಧರರ ನೆನಪು ಚಿರಂತನವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರು, ಶಿಷ್ಯರು ಹಾಗೂ ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಡಾ॥ ಟಿ. ನಾರಾಯಣ ಭಟ್, ಎಚ್. ಆರ್. ಅಮರನಾಥ, ಕಿರಣ ಭಟ್, ವಿಷ್ಣು ಹೆಗಡೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಶೇಖರ ಹೆಬ್ಬಾರ, ಜಗದೀಶ ಭಂಡಾರಿ 'ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಮಿತಿ' ಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕನ್ನಡದ ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಿ. ಎನ್. ಹೆಗಡೆ, ಸಿ. ಆರ್. ಶಾನಭಾಗ, ಯು.ಎ. ಐತಾಳ, ವಿಠ್ಠಲ ಭಂಡಾರಿ, ಶ್ರೀಪಾದ ಭಟ್, ವಿಜಯ ಭಟ್, ಯಶವಂತ ನಾಯಕ ಇವರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಎಂ. ಜಿ. ಹೆಗಡೆ

ಡಾ. ಎಂ. ಜಿ. ಹೆಗಡೆಯವರು ಕುಮಟಾದ ಡಾ. ಎ. ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಬರವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವ ಹೆಗಡೆಯವರು ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ವಿಮರ್ಶಾ ಬರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೌರೀಶ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಸಂಪುಟ, 'ಶ್ರೀಧರ ಸ್ಮರಣೆ', 'ವಿಮರ್ಶೆ ೧೯೯೪', 'ಪಡುವಣದ ಬೆಡಗು' ಮೊದಲಾದ ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಸ್ತಾರ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಶಿಸ್ತು ಹಾಗೂ ಸಂವೇದನೆಯ ತಾಜಾತನಗಳಿಂದ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಬರಹಗಳು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ.